

AKADEMSKI LIST

ISSN 3043-7504 [TISAK]
ISSN 3044-2044 [ONLINE]

Novine Sveučilišta u Zagrebu

Kolovoz 2026. | Broj 29

STUDENTSKI ZBOR SVEUČILIŠTA U ZAGREBU OBILJEŽAVA 30 GODINA DJELOVANJA

VIJESTI

SIADUS

– nova dimenzija inkluzije
u visokom obrazovanju

24

INTERVJU

SRĐAN FILIP ČALDAROVIĆ

dekan Muzičke akademije
Sveučilišta u Zagrebu

11

KULTURA

Cappella Panacea,

pjevački zbor FBF-a
Sveučilišta u Zagrebu

8

izv. prof. dr. sc. **TOMISLAV RUPČIĆ**

DEKAN
KINEZIOLOŠKOGA
FAKULTETA
SVEUČILIŠTA U
ZAGREBU

STR. **15**

ERF SLAVI DVA DESETLJEĆA SPECIJALISTIČKOGA STUDIJA RANA INTERVENCIJA U EDUKACIJSKOJ REHABILITACIJI

STR. **2**

EUG SALERNO 2026.

JEDANAEST MEDALJA
I PRVO MJESTO U
EUROPI

STR. **26**

EDUKACIJSKO-REHABILITACIJSKI FAKULTET SLAVI DVA DESETLJEĆA
SPECIJALISTIČKOGA STUDIJA RANA INTERVENCIJA U EDUKACIJSKOJ REHABILITACIJI

Rana pomoć ključna je za djetetov razvoj, a dobiva je tek svako osmo dijete u potrebi

Tijekom 20 godina ERF je postao prepoznatljiv kao visokoškolska ustanova koja osigurava poslijediplomsko obrazovanje o konceptu rane intervencije u djetinjstvu i znanstveno utemeljenim metodama rada s djecom s razvojnim rizikom i teškoćama te njihovim obiteljima

PIŠE: **Branko Nad**
FOTO: **ERF/privatna arhiva**

Prije dvadeset godina (2006.) inicijativom prof. emerite Marte Ljubušić pokrenut je poslijediplomski specijalistički studij *Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji*. Dva desetljeća poslije Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu prepoznat je kao visokoškolska ustanova koja stručnjacima različitih profila omogućuje specijalizirano obrazovanje o ranom razvoju, ranoj intervenciji u djetinjstvu i znanstveno utemeljenim metodama rada s djecom s razvojnim rizicima i teškoćama, ali i s njihovim obiteljima.

O vrijednosti studija, promjenama u području, slabostima hrvatskoga sustava i koracima koje tek treba napraviti govori voditeljica studija **prof. dr. sc. Jasmina Ivšac Pavliša**.

Najveću vrijednost studija Ivšac Pavliša vidi u interdisciplinarnosti. Nastavu izvode profesori, asistenti i suradnici različitih struka (edukacijski rehabilitatori, logopedi, psiholozi, liječnici, neuropedijatri i socijalni pedagozi) tako da buduću specijalisti rani razvoj i ranu intervenciju upoznaju iz različitih perspektiva. Takvo povezivanje omogućuje holistički pogled na dijete, njegovu obitelj i okruženje.

prof. dr. sc. Jasmina Ivšac Pavliša,
voditeljica studija

„Studij nudi visokospecijalizirana znanja i vještine koje su neophodne za unaprjeđenje obrazovanja stručnjaka koji pružaju usluge rane intervencije. Kroz dva desetljeća sustavno osiguravamo i suradnju akademske zajednice sa strukovnim udrugama i predstavnicima drugih vanjskih dionika.”

INTERES STRUČNJAKA NE SLABI

Važan partner u provedbi projekata bila je Hrvatska udruga za ranu intervenciju u djetinjstvu (HURID). Riječ je o udruzi stručnjaka koja inicira promjene u zakonodavstvu i senzibilizira javnost za potrebe djece rane i predškolske dobi s razvojnim rizikom ili teškoćama te njihovih obitelji. Upravo interdisciplinarnost i povezivanje akademske zajednice s različitim pružateljima usluga, objašnjava profesorica, ubrzavaju prijenos znanstvenih spoznaja u klinički rad, što je i bit specijalističkih studija.

U proteklih 20 godina studij je završilo 114 sveučilišnih specijalista rane intervencije, a trenutačno ga pohađaju 62 studenta. Ti brojevi pokazuju da su stručnjaci različitih profila prepoznali potrebu

Prema dostupnim podacima, 10,5 posto djece do pete godine u Hrvatskoj ima razvojna odstupanja ili teškoće i potrebu za uslugama rane intervencije, a stručnu podršku prima tek svako osmo dijete kojemu je potrebna. Iza tog podatka stoje velike regionalne razlike u dostupnosti i kvaliteti usluga

prof. dr. sc. Jasmina Ivšac Pavliša,
voditeljica studija

bu za dodatnim usavršavanjem u radu s djecom s razvojnim rizicima i teškoćama, njihovim obiteljima te u razumijevanju koncepta rane intervencije u djetinjstvu.

„Podatak da ćemo kroz koju godinu raspolagati s dvjestotinjak sveučilišnih specijalista rane intervencije pokazuje da su stručnjaci različitih profila prepoznali potrebu za dodatnim usavršavanjem. Studij traje tri semestra i upisna kvota je 25 studenata, a činjenica da smo posljednjih nekoliko godina imali više od 50 zainteresiranih kandidata po generaciji, govori da je studij i nadalje aktualan.”

Program studija temelji se na znanstvenim spoznajama koje prve godine djetetova života prepoznaju kao važnu priliku za utjecaj na razvojni ishod, s dugoročnim posljedicama za dijete, obitelj i zajednicu. Od početka djelovanja studija studenti se osnažuju za razumijevanje koncepta rane intervencije, koji fokus odmiče od samoga djeteta i njegove teškoće te ga premješta na podršku cijeloj obitelji. Ta se perspektiva posebno obrađuje u predmetu Rana intervencija – suvremeni pristupi.

„Upoznavanje suradnje s obiteljima prisutno je u različitim predmetima, no ponajviše u predmetu Komunikacija s

obiteljima, u okviru kojega studenti dobivaju teorijska i praktična znanja. Kroz razdoblje od 20 godina u svijetu je došlo do značajnih promjena u radu s obiteljima te se danas zagovara takozvani model kolektivnog osnaživanja.”

OD RADA S DJETETOM PREMA POTPORI CIJELOJ OBITELJI

Rani interventni programi, posebno osmišljeni za različite teškoće, zagovaraju potporu učenju u prirodnoj okolini. Slijede aktualna znanstvena istraživanja o oblicima potpore i studente upoznaju s praksom utemeljenom na dokazima. Cijeli studij promiče nužnost povezivanja različitih struka. Studenti uče glavne odrednice ranog komunikacijskog razvoja od prof. dr. sc. Maje Cepanec, autorice znanstvene knjige *Rani komunikacijski razvoj*, ali i ključno o razvojnoj neurologiji u organizaciji prof. dr. sc. Vlatke Mejaki Bošnjak, dr. med., i njezina tima. Time se gradi transdisciplinarna suradnja stručnjaka usmjerenih na holistički pristup djetetu, ali i intersektorska suradnja potrebna za pravodobnu i razvojno primjerenu potporu djetetu i obitelji.

Osvrti studentica specijalističkoga studija koje djeluju u trima različitim sektorima (zdravstvo, obrazovanje i socijalna skrb)

Radost koju donosi svaki djetetov napredak

Lucija Mlakar Šafranko,
mag. logopedije
Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju
Krapinske Toplice

Kao logoped u Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice svakodnevno sam u kontaktu s djecom rane i predškolske dobi različitih razvojnih profila i njihovim obiteljima. Djeca rane dobi pokazala su izuzetan potencijal za usvajanje različitih znanja i vještina u ranom razdoblju, a roditelji koji su pravovremeno uključeni u savjetovanje bili su osnaženi (emocionalno i znanjem) i uspijevali iskoristiti moć svakodnevice za poticanje u prirodnom okružju. Upisom na poslijediplomski specijalistički studij *Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji* željela sam steći dodatna znanja i vještine kako bih unaprijedila kvalitetu svog rada usmjerenog na obitelji i djecu s razvojnim rizicima i teškoćama i doprinijela razvoju sustava rane intervencije u svojoj lokalnoj zajednici. Kroz tri semestra studija osnažila sam

svoja logopedska znanja i nadogradila ih suvremenim spoznajama o ranom razvoju, transdisciplinarnom pristupu, intervencijama usmjerenima na obitelj i svakodnevne rutine. Kroz kliničke vježbe i kolegije poput Kliničkog praktikuma, studij motivira na uključivanje u različite projekte, pisanje znanstvenih radova i aktivno sudjelovanje na kongresima. Primjerice, stečena znanja u okviru provođenja kliničkih vježbi pod mentorstvom prof. dr. sc. Jasmine Ivšac Pavliše na kolegiju Rani interventni programi u logopediji potaknula su ideju o stvaranju komunikacijski pristupačnog okružja u ustanovama javnog zdravstva. Kao rezultat toga, u Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice postavljeno je deset komunikacijskih ploča, a komunikacijske ploče postavljene su i u svim pedijatrijskim ambulantama Krapinsko-zagorske županije. Upravo su ovakvi projekti najbolji pokazatelj kako stečena znanja tijekom studija mogu prerasti u inicijative koje unapređuju kvalitetu podrške djeci i njihovim obiteljima, podižu svjesnost javne i stručne zajednice i jačaju suradnju među stručnjacima.

Severina Popov,
mag. psihologije
Nastavno-klinički centar Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Gotovo od samih početaka rada, kao psihologinja, usmjerena sam na područje ranog razvoja i razvojnih teškoća, razvojnu procjenu te pružanje podrške djeci i njihovim obiteljima. Kontinuirano intenzivno ulažem u razvoj stručnih kompetencija, zbog čega mi je upis poslijediplomskog specijalističkog studija *Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji* predstavljao logičan sljedeći korak.

U okviru svog radnog mjesta, bavim se psihološkom procjenom djece i radom s djecom i obiteljima, pri čemu svakodnevno primjenjujem znanja stečena na specijalističkom studiju, osobito iz područja ranog komunikacijskog razvoja, probira i dijagnostike razvojnih odstupanja te intervencijskih programa. Pohađanje studija omogućilo mi je dublje razumijevanje dječjeg razvoja i neurorazvojnih odstupanja, usvajanje načela obitelji usmjerene intervencije te prepoznavanje važnosti rada s djetetom i njegovom okolinom, uz primjenu znanstveno utemeljenih metoda podrške. Rana intervencija je interdisciplinarno područje, što podrazumijeva potrebu za suradnjom, uvažavanjem i razumijevanjem uloga pojedinih struka, a time i cjelovitiji pristup potrebama djeteta i obitelji.

Lucija Opačak,
mag. logopedije
Centar za rehabilitaciju Zagreb,
Podružnica Slobodština

Rano prepoznavanje teškoća, empatično uključivanje stručnjaka u rad s obiteljima te pozitivni rezultati takvog pristupa predstavljaju veliku motivaciju za upis specijalističkog studija *Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji*. Rana razvojna podrška pruža pristup najranjivijima – obitelji koja se nosi s nečim posve novim, nepoznatim, zbunjujućim, možda nailazi na osudu okoline te je preusmjeravana od jednog pregleda do drugog. Takav rad nije za svakoga. Međutim, oni koji se bave ranom intervencijom mogu svjedočiti radosti koju donosi svaki

djetetov napredak. Posebno je vrijedno promatrati kako roditeljima i skrbnicima raste samopouzdanje te kako postupno prihvaćaju životne okolnosti i razvijaju novi pogled na život. U svom logopedskom radu bavim se djecom koja kasne u razvoju komunikacijskih vještina, ali i djecom s višestrukim teškoćama koje utječu i na razvoj jezika i govora. Takav posao potiče me na kontinuirano usavršavanje, profesionalni razvoj i fleksibilan pristup radu s obitelji. Fleksibilnost podrazumijeva uvođenje novih tehnologija, alternativnih i augmentativnih oblika komunikacije te kreativnosti u radu. Ovaj specijalistički studij pruža širok uvid u različita područja te omogućuje međusobno povezivanje i suradnju stručnjaka različitih profila. Završetak studija pružit će mi dodatni poticaj za profesionalni razvoj te omogućiti da sustavno unapređujem kvalitetu logopedskog rada u području rane razvojne podrške.

„Kroz predmet Odabrani inozemni programi, kao i kroz različite radionice čije se teme mijenjaju i prilagođavaju potrebama tržišta, držimo korak s aktualnim stanjem i potrebama u obrazovanju budućih specijalista rane intervencije. Studenti pojedinih generacija iskazali su interes za temu *Kako roditelju prenijeti informaciju o dijagnozi djeteta?*, a radionica *Gubitak i tugovanje* ne gubi svoju popularnost kroz dugi niz generacija studenata.”

U praksi postoji krajnost da jedan vrtić ima cjelovit stručni tim, a drugi nema ni jednoga stručnog suradnika

Tema o ranoj intervenciji danas je prisutnija u javnom prostoru i kliničkom radu nego prije dva desetljeća. Zbog toga pristupnici imaju jasniju predodžbu o tome što im studij može pružiti. Za upis je nužna određena razina profesionalnog iskustva, a tijekom intervju, koji je dio upisnog postupka, provjeravaju se motivacija kandidata i mogućnosti razvoja rane intervencije u sredini iz koje dolazi.

„S obzirom na to da su stručnjacima danas dostupne jednokratne edukacije iz područja rane intervencije, studenti novih generacija izrazito su motivirani jer prepoznaju potrebu za formalnim oblicima cjeloživotnog obrazovanja.”

Rana intervencija po svojoj definiciji podrazumijeva međusektorski, interdisciplinarni, integrirani i koordinirani sustav usluga koje se pružaju u djetetovu prirodnom okružju kada dijete ima razvojne teškoće ili razvojni rizik. U Hrvatskoj usluge postoje, ali problemi povezivanja zdravstva, socijalne skrbi, odgoja i obrazovanja te lokalne zajednice i dalje su prisutni. Posljedice toga izravno osjećaju obitelji koje kreću u potragu za stručnom pomoći.

„Budući da ne postoji jedinstveno mjesto pristupa na kojem bi obitelj dobila sve potrebne informacije, roditelji često lutaju i gube dragocjeno vrijeme. Na jedinstvenom mjestu pristupa uslugama trebale bi se integrirati sve informacije koje obitelj ima i dogovoriti sljedeći koraci, usklađeni s procjenom djetetovih razvojnih potreba.”

USLUGE POSTOJE, ALI SUSTAV JOŠ NIJE POVEZAN

Dostupne usluge često su međusobno nepovezane, a tijekom rada s djetetom roditelj nije nazočan. Takav način rada i dalje odražava medicinski pristup, koji podrazumijeva intenzivno „vježbanje” s djetetom, uz nedovoljnu usmjerenost na roditelje i druge članove obitelji. Prema podacima brojnih specijalističkih radova i istraživanja HURID-a, roditelji svje-

doče o povećanim razinama stresa, dugotrajnom čekanju na potporu i dijagnozu te nezadovoljstvu pruženim uslugama. Sve to nepovoljno utječe na rano učenje i usvajanje svakodnevnih vještina.

Koliko je roditeljima teško snalaziti se u nepovezanom sustavu, profesorica ilustrira izjavom jednog roditelja: „Kada kreću u ranu intervenciju, roditelji su zbunjeni. Šetaju od vrata do vrata, od stručnjaka do stručnjaka, i očekuju da će netko popraviti stanje. Po meni, trebalo bi napraviti sustav koji počinje od pedijatra, on prvi primjećuje razvojno odstupanje, i da su tada i roditelj i dijete automatski upućeni u ranu intervenciju, u najkraćem mogućem roku. Roditelj je tada u šoku, jer to je novi životni moment i, po meni, potrebno je multidisciplinarno raditi i s roditeljem.”

Pokušaji povezivanja ipak postoje. Među njima su uspostava mjesta pristupa uslugama rane intervencije kroz Koaliciju za ranu intervenciju u djetinjstvu Krapinsko-zagorske županije od 2022. do 2024. te povezivanje pedijatar i stručnjaka u sustavu socijalne skrbi, o čemu su 2021. pisale Matijaš i Bulić. Ipak, sveobuhvatni zakonski okvir još ne postoji, pa su obitelji suočene s velikim regionalnim razlikama i neujednačenom kvalitetom dostupnih usluga.

U javnosti se često govori o porastu broja djece s razvojnim i komunikacijskim teškoćama, poremećajem iz spektra autizma ili drugim razvojnim rizicima. Aktualni podatci Centra za kontrolu i prevenciju bolesti pokazuju da se poremećaj iz spektra autizma utvrđuje kod jednog od 31 osmogodišnjaka, a razvojni jezični poremećaj bilježi se kod jednog od 14 djece.

„Porast prevalencije možemo tumačiti kroz promjene dijagnostičkih kriterija koje su omogućile jasnije prepoznavanje pojedinih kliničkih slika, ali se istodobno unaprijedila osviještenost roditelja i stručnjaka koji su u kontaktu s djecom, kao i dostupnost informacija. Zbog toga roditelji danas ipak ranije reagiraju na zabrinutost koju osjećaju u pogledu djetetova razvoja.”

VIŠE DJECE ILI BOLJE I RANIJE PREPOZNAVANJE?

Prijašnjih godina prevladavala su umirujuća tumačenja okoline: da je netko u obitelji također kasnije progovorio, da dijete ima još vremena ili da stručnjaci ne rade s tako malom djecom. Danas se razlozi kašnjenja nerijetko pripisuju vanjskim čimbenicima, poput izlaganja ekranima, što također može odgoditi početak potrage za stručnom pomoći. Prema dostupnim podacima, prosječna dob iskazivanja prve sumnje na postojanje teškoće iznosi 19,5 mjeseci, što je ipak pomak u odnosu na prije desetak godina.

Također, 10,5 posto djece do pete godine u Hrvatskoj ima razvojna odstupanja ili teškoće i potrebu za uslugama rane intervencije, a stručnu potporu prima tek svako osmo dijete kojemu je potrebna. Iza tog podatka stoje velike regionalne razlike u dostupnosti i kvaliteti usluga. Svaka županija ima drukčiju raspodjelu pružatelja usluga, osobito s obzirom na organizaciju i prostornu raspoređenost,

a razlikuju se i prema tome koji je sustav dominantni nositelj većine programa.

„Jedna specijalistica rane intervencije u radu Dostupnost usluga rane intervencije na području Šibensko-kninske županije iz perspektive roditelja pokazala je da je u toj županiji primarni nositelj većine usluga sustav socijalne skrbi, dok su usluge u zdravstvenom sustavu i sustavu predškolskog odgoja i obrazovanja znatno manje dostupne.”

Jedan je od zaključaka toga rada da dostupne usluge ne odgovaraju stvarnim potrebama obitelji i djece s razvojnim rizicima ili teškoćama. S druge strane, potpora je često centralizirana u velikim gradovima, gdje se pojavljuju dugačke liste čekanja, nedostatna suradnja među stručnjacima i teškoće u dolasku do relevantnih informacija. Sve to pokazuje da usluge nisu regionalno ujednačene i da često ne slijede potrebe djece i obitelji, što se odražava u njihovu niskom obuhvatu uslugama rane intervencije.

VRTIĆI SU ČESTO PRVO MJESTO PREPOZNAVANJA ODSUPANJA

„Prepoznavanje postojećih jakih resursa u pojedinoj regiji i reorganizacija regionalnih usluga danas se smatraju jedinim putem prema stvaranju nacionalnog okvira za ranu intervenciju u Hrvatskoj.”

Dječji vrtić najčešće je mjesto na kojem se roditelji prvi put suočavaju s informacijom da u razvoju njihova djeteta postoje odstupanja ili atipičnosti te da mu je potrebna dodatna potpora za funkcioniranje u odgojno-obrazovnoj skupini. Potrebni oblici i razina potpore individualizirani su, ali mogućnosti njihova pružanja znatno se razlikuju, uz izražene regionalne i lokalne razlike.

„U praksi postoji krajnost da jedan vrtić ima cjelovit stručni tim, a drugi nema ni jednoga stručnog suradnika. Neki osnivачi ne osiguravaju dostatna sredstva za angažman trećeg odgojitelja, komunikacijskog posrednika i pomoćnika ili za osnaživanje odgojitelja i stručnog tima za podršku obiteljima djece s razvojnim rizicima i teškoćama.”

Budući da ne postoji jedinstveno mjesto pristupa na kojem bi obitelj dobila sve potrebne informacije, roditelji često lutaju i gube dragocjeno vrijeme

Zbog takva varijabiliteta stručnih kapaciteta nema jednoznačnog odgovora na pitanje koliko su ustanove spremne za uključivanje djece s teškoćama. Kod dje-

ce koja pohađaju ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja potpora mora biti znatno više usmjerena i prema odgojiteljima, jer dijete u vrtiću provodi veći dio dana.

Stručnjaci koji završavaju studij najčešće su već pri upisu zaposleni u zdravstvu, socijalnoj skrbi, odgoju i obrazovanju, civilnom ili privatnom sektoru. U pravilu ostaju u svojim sredinama i ondje unaprjeđuju usluge rane intervencije. Povezuju različite sustave, primjerice kroz tranziciju iz dječjeg vrtića u osnovnu školu, rade na osiguravanju jedinstvenog mjesta pristupa, organiziraju timsku procjenu, promiču komunikacijsku pristupačnost ili evaluiraju rad stručnjaka.

„Aktivni su izlagači na različitim znanstvenim i stručnim skupovima i kongresima, ali i diseminiraju znanje organizirajući različite edukacije, primjerice u okviru aktivnosti Hrvatske udruge za ranu intervenciju u djetinjstvu.”

ZA SLJEDEĆIH 20 GODINA POTREBAN JE NACIONALNI ZAKONSKI OKVIR

Diploma specijalističkoga studija, holistički način promatranja rane intervencije i razumijevanje pristupa usmjereno ga na obitelj otvaraju specijalistima mogućnost zagovaračke uloge i povezivanja s donositeljima političkih odluka. Budući da se planira pokretanje timova za ranu intervenciju u zdravstvenom sustavu, čiji je cilj koordinirana potpora djeci i njihovim obiteljima na jednom mjestu, očekuje se da će se dio specijalista uključiti i u te timove.

Kada govori o budućnosti, prof. dr. sc. Jasmina Ivšac Pavliša ističe da dostupnija rana intervencija ne može počivati samo na pojedinačnim projektima i entuzijazmu stručnjaka. Potrebni su prepoznavanje postojećih resursa, njihovo jačanje i povezivanje. Takav se pristup pokazao dobrim pokretačem razvoja usluga u pojedinom sektoru ili županiji. Jednako je važno cjeloživotno obrazovanje stručnjaka jer omogućuje kontinuirani prijenos znanstvenih spoznaja u kliničku praksu.

„Sveučilišni specijalisti rane intervencije visoko su motivirani te su stekli obrazovanje koje im omogućuje djelovanje u različitim sektorima, ali i doprinos stvaranju ujednačenog sustava rane intervencije. Međutim, sveobuhvatan, koordiniran i intersektorski sustav rane intervencije zahtijeva donošenje zakonskog okvira na nacionalnoj razini koji će uzeti u obzir dostupne resurse.”

U Bolu na otoku Braču održana konferencija **CETRA 2026**

U Bolu na otoku Braču od 27. do 30. svibnja 2026. održavala se 9. međunarodna konferencija o cestovnoj i tračničkoj infrastrukturi – **CETRA 2026** u organizaciji Zavoda za prometnice Građevinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

PRIPREMILE: Vesna Dragčević i Katarina Vranešić
SNIMIO: Ante Mandić

Tradicija konferencije seže šesnaest godina unatrag, kada je u Opatiji održana prva međunarodna konferencija o Cestovnoj i TRAčničkoj infrastrukturi – **CETRA 2010** kao odgovor na potrebu za mjestom susreta znanosti i inženjerske prakse. Vizija organizatora bila je stvoriti platformu za razmjenu iskustava, predstavljanje inovacija i ubrzavanje primjene novih tehničkih rješenja u cestovnoj i željezničkoj infrastrukturi. Već prvo izdanje, s okupljenih 286 sudionika iz 29 zemalja te 124 predstavljena rada, nadmašilo je očekivanja. Konferencije u Dubrovniku 2012. i Splitu 2014. nastavile su taj uspjeh, a konferencija **CETRA** je postupno izrasla u jedan od vodećih regionalnih skupova u području prometne infrastrukture. Vrhunac tog razdoblja bila je peta konferencija, održana 2018. u Zadru, sa zbornikom koji je sadržavao rekordna 242 cjelovita znanstvena rada. Pandemija bolesti COVID-19 donijela je nove izazove pa je, nakon odgode, konferencija 2021. održana u *online* formatu. Time je sačuvan kontinuitet i stečeno iskustvo za fleksibilnije oblike okupljanja. Već 2022. u Puli konferencija se održavala u hibridnom obliku, a 2024. u Cavtatu ponovno je okupila sve sudionike uživo, potvrdivši otpornost i kontinuitet ove tradicije. Za svako izdanje objavljen je zbornik radova, a svih osam zbornika zajedno sadržava više od 1 100 cjelovitih radova na gotovo 10 000 stranica.

CETRA 2026 dolazi kao zreo i etabliran skup čiju vrijednost potvrđuju brojke. U Bolu na otoku Braču okupilo se rekordnih 320 sudionika iz 40 zemalja, čime je ovo postalo najveće izdanje konferencije do sada. U *Zborniku radova*, na 1 440 stranica, objavljen je 171 cjeloviti rad koji potpisuje 598 autora iz 40 zemalja i 127 institucija, među kojima je 61 sveučilište. Iza tih rezultata stoji ono što od samoga početka čini bit konferencije **CETRA**: rastuća međunarodna mreža stručnjaka i znanstvenika koja zajednički doprinosi razvoju prometne infrastrukture. Premda je organizacija konferencije na otoku bila pravi logistički izazov, pokazalo se da su aktualne teme i jedinstveno bračko okruženje stvorili iznimno uspješno izdanje, koje je organizacijski i sadržajno podignulo konferenciju na dosad najvišu razinu.

Važnost ove konferencije potvrđuju i njezini pokrovitelji: Sveučilište u Zagrebu, Akademija tehničkih znanosti Hrvatske, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine te Hrvatski inženjerski savez. Također, međunarodni ugled dodatno potvrđuju suorganizatori: International Road Federation (IRF) i The Forum of European National Highway Research Laboratories (FEHRL).

Konferencija **CETRA 2026** održavala se od 27. do 30. svibnja 2026. u Bolu na Braču

Pozdravne govore održali su Tonči Glavinić, Tomislav Mihotić, Luka Jelić i Stjepan Lakušić

SVEČANO OTVORENJE KONFERENCIJE

Svečano otvorenje konferencije **CETRA 2026** održano je u četvrtak 28. svibnja. Program otvaranja vodila je Ivana Zrilić, koja je pozdravila okupljene i zahvalila svima na dolasku. Pozdravne su govore održali Tomislav Mihotić, državni tajnik u Ministarstvu mora, prometa i infrastrukture, Tonči Glavinić, državni tajnik u Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, prof. dr. sc. Stjepan Lakušić, rektor Sveučilišta u Zagrebu, Luka Jelić, predsjednik Hrvatskoga inženjerskog saveza, a u ime dekana Građevinskoga fakulteta u Zagrebu sudionicima skupa obratio se izv. prof. dr. sc. Ivo Haladin.

Prvi se sudionicima obratio izv. prof. dr. sc. Ivo Haladin, istaknuvši da konferencija studentima omogućuje objavljivanje radova s mentorima i slušanje eminentnih domaćih i stranih znanstvenika, čime stječu rana iskustva za razvoj karijere. Naglasio je i da ovakvi skupovi doprinose znanstvenom rangiranju Građevinskoga fakulteta te potiču povezivanje

s gospodarstvom, kao trećim ključnim segmentom djelovanja primijenjene znanosti poput građevinarstva.

Potom se skupu obratio Luka Jelić, predsjednik Hrvatskoga inženjerskog saveza. Istaknuo je kako se u Hrvatskoj trenutačno snažno ulaže u prometnu infrastrukturu te da je impresioniran brojem radova koji će se prezentirati na ovom skupu, što će doprinijeti da se nova znanja i tehnologije ugrade u buduće projekte, koji bi posebice u željezničkom sektoru trebali biti brojni.

Nazočnost državnih tajnika Tomislava Mihotića i Tončija Glavinića dodatno je potvrdila važnost prometne infrastrukture za hrvatski gospodarski razvoj, koji je ovoj Vladi snažno u fokusu. Državni tajnik Tonči Glavinić naglasio je povijesni značaj cestovne prometne mreže za razvoj i napredak gospodarstva neke regije. Istaknuo je kako je prometna infrastruktura jedan od ključnih elemenata gospodarskoga razvoja i konkurentnosti zemlje, zbog čega će se učiniti iskoraci u smjeru donošenja zakonodavnog okvira

koji će ubrzati i pojednostaviti provedbu razvojnih projekata. Državni tajnik Tomislav Mihotić podsjeća na razdoblje od proteklih petnaestak godina, na koje možemo biti ponosni, a očituje se u uspješnoj realizaciji uglavnom cestovnih infrastrukturnih projekata. U bliskoj budućnosti najveća se ulaganja očekuju u željezničku infrastrukturu i lučke kapacitete, a razlog tomu je vrlo veliki prometni značaj Republike Hrvatske s obzirom na to da kroz Hrvatsku prolaze četiri koridora osnovne transeuropske mreže prometnica – TEN-T mreže. Kao sudionik svih dosadašnjih konferencija, istaknuo je kako je dugogodišnji trud organizatora rezultirao napretkom, razvojem i sve većom posvećenošću konferencije te poželio uspješan nastavak radnog dijela.

Na kraju se okupljenima obratio prof. dr. sc. Stjepan Lakušić, rektor Sveučilišta u Zagrebu i predsjednik Organizacijskog odbora konferencije **CETRA 2026**. Istaknuo je ulogu Sveučilišta u stvaranju i prijenosu znanja prema donositeljima odluka te dodao da konferencija **CETRA** predstavlja platformu na kojoj znanstvenici i inženjeri zajednički razvijaju rješenja za izazove prometne infrastrukture. Posebno se osvrnuo na važnost uključivanja mladih istraživača, kojima konferencija pruža priliku za predstavljanje vlastitih istraživanja i povezivanje s međunarodnom stručnom zajednicom. Zaključio je kako nema snažnoga gospodarstva bez jake akademske zajednice, ali ni uspješnih sveučilišta bez suradnje s gospodarstvom i inženjerskom praksom, zbog čega je važna međusobna suradnja i razmjena iskustva, upravo ono što je bit konferencije **CETRA**.

RADNI DIO SKUPA

Nakon svečanog otvorenja konferencije uslijedilo je prvo pozvano predavanje, koje je održao prof. dr. sc. Otto Plášek sa Sveučilišta u Brnu (Češka), pod naslovom *Digitalizacija dijagnostike kritičnih elemenata gornjeg ustroja kolosijeka*.

Prof. dr. sc. Otto Plášek sa Sveučilišta u Brnu održao je prvo pozvano predavanje

U plenarnom dijelu održana su tri pozvana predavanja, a predavači su bili prof. dr. sc. Aleš Žnidarič, prof. dr. sc. Gaetano Licitra i prof. dr. sc. Hao Wang

Pozvana predavanja u sklopu posebne sekcije posvećene kolnicima: prof. dr. sc. Krishna Prapoorna Biligiri (slika lijevo), prof. dr. sc. Miomir Miljković (slika desno)

Predavanja u sklopu posebne sekcije posvećene projektu URITMIS: prof. dr. sc. Abdollah Malekjafarian (slika lijevo), izv. prof. dr. sc. Ivo Haladin (slika desno)

Usljedio je plenarni dio s trima pozvanim predavanjima uglednih međunarodnih znanstvenika. Prof. dr. sc. Aleš Žnidarič iz Slovenskoga nacionalnog instituta za građevinarstvo održao je predavanje *Analiza mostova temeljena na podacima o prometnom opterećenju*, prof. dr. sc. Gaetano Licitra sa Sveučilišta u Pisi (Italija) predavanje *Napredne metodologije i tehnike prikupljanja podataka u dinamičkom modeliranju buke urbanog prometa*, a prof. dr. sc. Hao Wang sa Sveučilišta Rutgers (SAD) predavanje *Prema održivoj i otpornoj cestovnoj infrastrukturi*.

Nakon plenarnoga dijela, započeo je radni dio konferencije koji se odvijao u trima paralelnim sekcijama. Održane su ukupno 24 sekcije, od čega i tri posebne sekcije posvećene najsuvremenijim područjima struke. Prva posebna sekcija bila je posvećena naprednim metodama ocjenjivanja i praćenja stanja mostova, druga održivosti i otpornosti kolničkih konstrukcija, u sklopu koje su održana dva pozvana predavanja. Jedno je predavanje održao prof. dr. sc. Krishna Prapoorna Biligiri s Indijskoga instituta za tehnologiju Tirupati (Indija), a drugo prof. dr. sc. Miomir Miljković iz Slovenskoga nacionalnog instituta za građevinarstvo. Treća posebna sekcija bila je posvećena napretku u metodama praćenja stanja željezničke infrastrukture temeljenima na podacima o buci i vibracijama vozila te je bila vezana uz projekt URITMIS – *Sustav prediktivnog održavanja tramvajskih kolosijeka zasnovan na praćenju vibro-akustičkih svojstava*, čiji je voditelj izv. prof. dr. sc. Ivo Haladin s Građevinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Sekciju je, zajedno s izv. prof. dr. sc. Haladinom, vodio prof. dr. sc. Abdollah Malekjafarian sa Sveučilišta u Dublinu (Irska), koji je tom prigodom održao i pozvano predavanje.

STRUČNO USAVRŠAVANJE U GRADITELJSTVU

Potvrdu stručne relevantnosti konferencija je dobila i uvrštavanjem u program stručnog usavršavanja u graditeljstvu, u sklopu kojega su sudionici mogli ostva-

riti ukupno 20 bodova: 16 bodova stručnog sadržaja i 4 boda građevno-tehničke regulative. Među posebno istaknutim stručnim temama izdvajaju se dva predavanja iznimne praktične vrijednosti. Prvo se odnosilo na primjenu općih tehničkih uvjeta, koju su predstavili stručnjaci Hrvatskih cesta. Drugo je privuklo posebnu pozornost: izgradnja nove tramvajske pruge u Sarajevskoj ulici u Zagrebu, prvog proširenja tramvajske mreže u gradu nakon dvadeset godina i projekta koji u hrvatsku inženjersku praksu uvodi novi tip kolosiječne konstrukcije, razvijen upravo na Građevinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. O svim aspektima toga iznimnog projekta govorili su njegovi izravni sudionici: izvođač radova tvrtka Strabag i projektantski tim Građevinskoga fakulteta, čije istraživanje tako prvi put dobiva svoju konkretnu primjenu u punom opsegu.

ZBORNİK RADOVA CETRA 2026

Svi radovi koji su bili prihvaćeni za konferenciju CETRA 2026, objavljeni su u posebnom zborniku na engleskom jeziku koji su uredili prof. dr. sc. Stjepan Lakušić i dr. sc. Katarina Vranešić. Ukupno 171 rad razvrstan je u 14 poglavlja koja, osim tradicionalnih tema o projektiranju, izvođenju, održavanju i upravljanju cestovnom i željezničkom infrastrukturom, mostovima i tunelima te o prometnoj sigurnosti i geotehničkim problemima u prometu, ravnopravno obuhvaćaju i teme koje danas više nije moguće zaobići. Digitalizacija i zelena tranzicija duboko mijenjaju način na koji se infrastruktura projektira, gradi, upravlja i obnavlja, a radovi objavljeni u ovom zborniku to i potvrđuju. Primjena umjetne inteligencije i digitalnih blizana, sustavi daljinskog nadzora temeljeni na tehnologiji IoT-a, prediktivno održavanje, zeleni i reciklirani materijali, niskouglijčna gradnja te energetski učinkovita mobilnost – sve su to teme koje odražavaju sektor u punoj transformaciji i koje CETRA 2026 smješta u samo

središte stručne i znanstvene rasprave. Kao i svaki put do sada, svaki predani rad prošao je strogi sustav recenzije te je za svaki rad provedena provjera plagijata. Velik broj profesora s brojnih europskih i svjetskih institucija još jednom je pokazao da je spremno uložiti svoje vrijeme i kroz sustav recenzije dati doprinos ovom skupu. Zbornici radova s konferencije CETRA, uključujući zbornik radova s konferencije CETRA 2026, indeksirani su u bazama WoS Core Collection (CPCI-S) i Google Scholar te je TRID. DOI broj (engl. Digital Object Identifier) dodijeljen svakom objavljenom radu. Na konferenciji je predstavljena i online CETRA arhiva, koja na jednom mjestu okuplja radove sa svih dosadašnjih izdanja konferencije, a dostupna je na poveznici <https://cetra.grad.hr/archive/index.html>.

DODATNE VAŽNE INFORMACIJE

Osim radnoga dijela skupa i sadržajnoga programa koji je bio popraćen brojnim izlaganjima, u sklopu konferencije bila je osigurana i zasebna dvorana namijenjena B2B sastancima, u kojoj su se sudionici mogli međusobno povezati, razmijeniti iskustva te razgovarati o mogućim budućim suradnjama. Stalna popunjenost ove dvorane najbolje pokazuje da konferencije ne dobivaju na vrijednosti samo zbog izlaganja koja se mogu čuti, nego i zbog jedinstvenih prilika za umreživanje. Dodatno, organiziran je i izložbeni prostor u kojem su tvrtke predstavljale svoje proizvode i usluge. Ulogu zlatnoga sponzora preuzela je tvrtka Beton Lučko, srebrno sponzorstvo osigurali su Strabag, TRG d. o. o. Railway Systems by voestalpine, a brončani sponzor bila je tvrtka TR-Cpro. Svoje su proizvode izlagali Beton Lučko, Anton Paar, ADFORS Saint-Gobain, NIRA dynamics i Građevinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Za sve sudionike konferencije bila je organizirana svečana večera uz glazbeni program koja se održala u petak 29. svibnja 2026.

ZATVARANJE KONFERENCIJE I DODJELA NAGRADE ZA NAJBOLJI RAD

Konferenciju CETRA 2026 zatvorila je dr. sc. Katarina Vranešić na svečanosti na kojoj je zahvalila sudionicima, autorima radova, recenzentima, pozvanim predavačima, sponzorima i izlagačima, pokroviteljima i suorganizatorima – svima koji su prepoznali trud organizatora i potvrdili vrijednost konferencije CETRA svojom potporom i sudjelovanjem. Poseban trenutak svečanosti bila je dodjela nagrada za najbolji rad, odbran na temelju recenzentskih ocjena i mišljenja urednika zbornika radova. Nagrađeni su radovi sljedećih naslova i autora:

- ➔ *Machine-learning-based prediction of skid resistance from 3D pavement surface texture: identifying an effective texture depth*, autori rada: Matúš Kováč, Matej Brna, Peter Pisca, Sveučilište u Žilini, Slovačka
- ➔ *Machine learning methodology to predict three-dimensional wheel-rail contact forces in hybrid vehicle-structure interaction algorithm*, autori: Eduardo Costa Granato, Pedro Montenegro, Túlio Bittencourt, Sveučilište Sao Paulo, Brazil, i Sveučilište u Portu, Portugal
- ➔ *Methodology for measuring water film depth on the road sections prone to aquaplaning under the traffic*, autori: Filip Trpčevski, Nikola Milovanović, Vladan Ilić, Dejan Gavran, Sanja Fric, Stefan Vranjevac, Miloš Lukić, Sveučilište u Beogradu, Srbija.

Sudionici su na kraju konferencije uputili pohvale organizatorima za odličnu organizaciju i toplu dobrodošlicu, ističući da je CETRA konferencija kojoj se uvijek rado vraćaju, a ovogodišnje izdanje odvelo ih je na otok Brač, gdje ih je, uz zanimljiv put zrakoplovom, brodom i autom, dočekaio i prekrasan krajolik hrvatske obale. Mnogi su istaknuli da im ova konferencija, osim vrijednih predavanja i stručnih rasprava koje potiču nove ideje, projekte i suradnje, iz godine u godinu ostaje u sjećanju i po jedinstvenom ozračju, ugodnim druženjima te prilici da se ponovno okupe s kolegama i prijateljima s kojima se rijetko viđaju. Osobito su pohvalili visoku znanstvenu razinu skupa u kombinaciji s izvanrednim ambijentom otoka Brača, a nekolicina je istaknula i vrijednost razmjene iskustava s vodećim stručnjacima iz područja prometne infrastrukture diljem svijeta. Sudionici su poručili kako s nestrpljenjem iščekuju iduće izdanje konferencije, uvjereni da će CETRA 2028 i dalje ostati mjesto susreta znanosti, struke i prijateljstva. ///

Konferencija CETRA 2026 završila je zajedničkom slikom sudionika

IZ SALERNA S DVJEMA NAGRADAMA:

Sveučilište u Zagrebu šesti je put najbolje europsko sveučilište u sportu – i peti put zaredom. Naslov, međutim, nisu odlučile medalje. U Salernu je 19. srpnja 2026., u sklopu Europskih sveučilišnih igara, Europska sveučilišna sportska asocijacija (EUSA) održala godišnju svečanost dodjele nagrada. Nagrade se dodjeljuju s godinom zakašnjenja, za rezultate ostvarene u prethodnoj sezoni – one koje je Sveučilište u Zagrebu preuzelo u Italiji zaslužene su, dakle, tijekom 2025. godine, na petnaest europskih sveučilišnih prvenstava razasutih od Varšave i Bydgoszcza do Erevana, Vukovara i Zagreba.

DVIJE NAGRADE, DVA RAZLIČITA KRITERIJA

Sveučilište u Zagrebu proglašeno je najboljim europskim sveučilištem u sportu za 2025. godinu. Nagradu je glavni tajnik EUSA-e Matjaž Pečovnik uručio Jasenki Ostojić, prorektorici za umjetnost, kulturu i međusveučilišnu suradnju Sveučilišta u Zagrebu. Nagrada se dodjeljuje instituciji s najvećim ukupnim brojem bodova u konačnom godišnjem EUSA-inu poretku.

Uz to, Sveučilište je ponijelo i naslov najaktivnijega sveučilišta, koji se dodjeljuje prema broju sudionika na EUSA-inim natjecanjima. U 2025. godini na europska sveučilišna prvenstva otputovalo je 357 predstavnika Sveučilišta u Zagrebu. Tu je nagradu iz ruku članice Izvršnoga odbora EUSA-e Nine Gigineshvili preuzela Sanja Čurković, zamjenica voditelja Ureda za sport Sveučilišta u Zagrebu te dopredsjednica Zagrebačkoga akademskoga sportskoga saveza i Hrvatskoga akademskoga sportskoga saveza. Naslov najboljega sveučilišta u sportu stigao je šesti put: prvi 2016. godine, nakon Europskih sveučilišnih igara Zagreb – Rijeka, a potom 2019., 2022., 2023., 2024. i 2025. Godine 2020. i 2021. natjecanja se nisu održala zbog pandemije, pa je riječ o petom uzastopnom naslovu, koje nema niti jedna druga institucija u Europi.

ČETRNAEST ODLIČJA, A NASLOV SU DONIJELA I ČETVRTA MJESTA

Na službenoj EUSA-inoj medaljnoj tablici Sveučilište u Zagrebu za 2025. godinu ima dvije zlatne, pet srebrnih i sedam brončanih medalja – ukupno četrnaest. Šest ih je pristiglo s Europskih sveučilišnih prvenstava u borilačkim sportovima u Varšavi, četiri s veslačkoga prvenstva u Bydgoszczu, jedna je bronca u rukometu. Brojem medalja to nas u 2025. godini stavlja uz bok britanskom Sveučilištu u Nottinghamu. Naslov, međutim, nije otišao u Nottingham – i tu se nalazi ono najzanimljivije u cijeloj priči. EUSA-in poredak ne broji samo postolja. Plasman se boduje u svakom sportu, pa širina nastupa vrijedi više od pojedinačnih vrhova. Sveučilište koje osvoji dvije medalje u jednom sportu i od toga složi veliku priču, teško može prestići ono koje u petnaest sportova redovito ulazi među pet najboljih u Europi. Upravo su ti plasmani, nevidljivi u svakoj medaljnoj tablici, presudili naslov. Deset ekipa među šest najboljih u Europi, pet njih u borbi za medalju do posljednje utakmice. U gotovo svakom od tih sportova o odličju su odlučivale sitnice – je-

Sveučilište u Zagrebu
šesti put najbolje
europsko sveučilište
u sportu

PIŠE: Mate Vukšić
FOTO: EUSA

Nagradu je glavni tajnik EUSA-e Matjaž Pečovnik uručio Jasenki Ostojić, prorektorici za umjetnost, kulturu i međusveučilišnu suradnju Sveučilišta u Zagrebu

Sveučilište je ponijelo i naslov najaktivnijega sveučilišta; nagradu je preuzela Sanja Čurković, zamjenica voditelja Ureda za sport Sveučilišta u Zagrebu

UNIVERSITY	COUNTRY	GOLD	SILVER	BRONZE	TOTAL
University of Nottingham	GBR	4	3	7	14
University of Zagreb	CRO	2	5	7	14
University of Warsaw	POL	3	4	5	12
Istanbul Kent University	TUR	3	3	6	12
Hungarian University of Sports Science	HUN	5	2	3	10
Vytautas Magnus University	LTU	4	4	1	9
University of Strasbourg	FRA	3	4	2	9
Georgian National University SEU	GEO	3	3	3	9
University of Valencia	ESP	1	4	4	9
Anadolu University	TUR	4	3	1	8
Istanbul Aydin University	TUR	4	0	4	8
Jozef Pilsudski University of Physical Education in Warsaw	POL	3	4	1	8
Charles University	CZE	2	3	3	8
University of Porto	POR	2	1	5	8
Gdansk University of Technology	POL	2	1	5	8
Gazi University	TUR	5	2	0	7
National University of Sciences and Technology Politehnica Bucharest	ROU	3	2	2	7
University of Zurich	SUI	1	3	3	7
University of Grenoble Alpes	FRA	1	3	3	7

EUSA-ina tablica s popisom sveučilišta s osvojenim medaljama (dio)
<https://results.eusa.eu/index.php?page=medals&season=13>

dan pogodak, jedan set, jedna sekunda. Medalje se pamte, s pravom, ali ovo je popis koji objašnjava naslov.

TEMELJ: ZAJEDNIŠTVO SASTAVNICA

Reprezentacije koje putuju u Europu ne nastaju u srpnju. Vrh su piramide koja se svake godine iznova gradi od pojedinih sastavnica – njihovih sportskih udruga, profesora tjelesne i zdravstvene kulture i trenera koji osim nastave vode ekipe kroz sezonu. U sustavu UniSport Zagreb, koji zajedno vode Sveučilište u Zagrebu i Zagrebački akademski sportski savez, u akademskoj godini 2024./2025. natjecalo se 37 visokih učilišta i 6.109 sudionika u više od dvadeset sportova, od košarke i futsala do streljaštva, šaha i pikada. Ukupnim pobjednikom postao je Kineziološki fakultet s 541 bodom, jedan jedini bod ispred Ekonomskoga. Najbolji idu u nacionalnu završnicu UniSport HR Finals, u kojoj je Sveučilište u Zagrebu 2025. godine, s 25 medalja, osvojilo naslov ukupnog pobjednika u konkurenciji 23 visokoškolske ustanove.

Tek se nakon toga slažu ekipe koje putuju na europska prvenstva – 2025. godine 357 studenata s ukupno 24 sastavnice. Europski rezultati kraj su lanca koji počinje u zagrebačkim dvoranama u studenom, na početku akademske godine. Svaki od tih petnaest odlazaka znači licenciranje sportaša u EUSA-inu sustavu, provjeru studentskoga statusa, sastavljanje stručnoga stožera, organizaciju prijevoza i smještaja, osiguranje liječničke pokrivenosti i financijsku konstrukciju iz više izvora: Grada Zagreba, Studentskoga zbora Sveučilišta u Zagrebu, Studentskoga centra u Zagrebu, Ministarstva turizma i sporta i Hrvatskoga akademskoga sportskoga saveza. Petnaest prvenstava u jednoj godini, u petnaest gradova, u petnaest različitih terminskih i troškovnih okvira. Ali logistika je samo okvir. Iza svakoga nastupa stoje mjeseci treninga i mukotrpnih priprema, znanje i stručnost trenera koji svake sezone grade ekipe od nule, i požrtvornost sportaša koji sve to usklađuju s predavanjima, kolokvijima i ispitnim rokovima. To je ono što se ne vidi ni u jednoj tablici, a bez čega nema ni jednoga od ovih rezultata. I upravo nas to šest puta u deset godina stavlja na vrh europskoga sveučilišnog sporta. ///

CAPPELLA PANACEA, PJEVAČKI ZBOR
FARMACEUTSKO-BIOKEMIJSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Nastupi na Danu fakulteta uvijek su posebna čast i zadovoljstvo

Glazba liječi duh i tijelo

PIŠE: Branko Nad

FOTO: Zbor, FBF i privatna arhiva

Kada su pandemijske okolnosti prekinule djelovanje dotadašnjeg akademskog zbora **Farmaceutsko-bioke-mijskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu**, među studentima se rodila želja da ponovno stvore mjesto zajedničkog muziciranja, druženja i izgradnje zajedništva. Iz te je želje početkom akademske godine nastala **Cappella Panacea**, danas još uvijek mlad zbor, ali s jasnom idejom, širokim ambicijama i snažnom potporom fakultetske zajednice.

Inicijativu za ponovno pokretanje zbora predvodili su studenti **Lana Jurinić** i **Antonio Birtić**, oboje veliki zaljubljenici u zborско pjevanje.

„Ideja o osnivanju zbora rodila se još na prvim godinama studija, kada je zbog okolnosti uzrokovanih pandemijom bolesti COVID-19 prestao djelovati dotadašnji akademski zbor Farmaceutsko-bioke-mijskoga fakulteta”, objašnjava Lana Jurinić. Ona i kolega Antonio željeli su ponovno stvoriti prostor u kojem će studenti moći zajedno muzicirati, družiti se i razvijati osjećaj pripadnosti. Osobito ih je razveselio velik odziv studenata, koji su njihovu ideju prepoznali i poduprli.

Prvi institucionalni korak učinili su obrativši se prof. dr. sc. Željenu Malešu. Antonio Birtić ističe kako im je profesor odmah pružio veliku potporu, a potom ih pove-zao s njihovim sadašnjim voditeljem **Lobelom Filipićem**, koji je pristao postati dijelom te nove pjevačke priče. Potporu ideji o ponovnom osnivanju zbora dala je i cijela uprava Fakulteta, na čelu s dekanicom prof. dr. sc. Zrinkom Rajić.

„Na njihovoj inicijalnoj, ali i svakoj daljnjoj potpori iznimno smo zahvalni”, kaže Birtić.

Prema riječima Lobela Filipića, u zbor je pozvan nakon što je ideja već zaživjela među angažiranim i poduzetnim studen-

tima. Ističe da osnivanje fakultetskog zbora nije malen korak. Potrebni su potpora uprave, interes studenata i dovoljan broj zainteresiranih osoba koje imaju vokalne sposobnosti potrebne za zborско pjevanje. Tek nakon toga dolazi logistički dio – organiziranje prostora i termina za probe, osiguravanje glazbala, fascikala, odora i svega ostalog što jedan zbor čini ozbiljnom organizacijom.

Bez entuzijazma mladih ljudi, iza kojega najčešće stoji tek jedan ili dvoje nadasve upornih pojedinaca, te bez potpore onih koji upravljaju fakultetom, smatra Filipić, ne bi postojao nijedan zbor ovakvog tipa.

Zajedničko pjevanje
uskladuje disanje, rad
srca, a u poticajnom
ozračju u tijelu se odvijaju
kemijski procesi koji vrlo
pozitivno i blagotvorno
utječu na raspoloženje,
a onda i na zdravlje

Lobel Filipić, voditelj zbora

ZBOR KOJI LIJEČI SVE BOLESTI

„Ovim putem zahvaljujem Upravi FBF-a na čelu s dekanicom prof. dr. sc. Zrinkom Rajić što je vrlo srdačno poduprla ovaj projekt i što ga nastavlja podupirati te aktivno pratiti naš rad”, ističe voditelj zbora.

Posebno divljenje iskazuje Lani i Antoniju, koji su u projekt krenuli predano, srčano i s vjerom da će zaživjeti. Prepoznali su da se takvim pothvatima oplemenjuje ne samo studentski život nego i život šire zajednice. Takve pojedince, naglašava Filipić, potrebno je istaknuti jer djeluju na korist svoje okoline.

Ime zbora povezuje glazbu s identitetom Farmaceutsko-bioke-mijskoga fakulteta, no za njegovo razumijevanje, poručuju Lana i Antonio, nije potrebno veliko znanje kemije.

Glavni motiv imena riječ je „Panacea”, koja proizlazi iz imena grčke božice Panceje, božice liječenja i biljnih priprava-ka. U današnjoj se interpretaciji panaceja shvaća kao lijek za sve bolesti pa bi se naziv **Cappella Panacea** mogao prevesti kao „zbor koji liječi sve bolesti”.

Osim očite i prikladne povezanosti sa studentskim programima koji se izvode na Fakultetu, naziv opisuje i ono što su njegovi osnivači željeli postići.

„Cappella Panacea savršeno opisuje ono što želimo da ovaj zbor bude: zbor koji uz sve nastavne dužnosti i zadatke neće biti samo dodatna obveza”, poručuju Lana i Antonio.

Želja im je da to bude zajednica u kojoj svaki član ima priliku za osobni rast i pojedinačni doprinos u različitim oblicima. Nakon naporna dana studenti na probu ne bi trebali dolaziti kao na još jednu obvezu, nego kao na mjesto na kojem se mogu zabaviti i odmoriti – kao da je doista riječ o zboru koji liječi.

Zbor trenutno čine isključivo studenti Farmaceutsko-bioke-mijskoga fakulteta, ali njegova vrata nisu zatvorena drugim članovima fakultetske zajednice. Otvoren je zaposlenicima, studentima poslijediplomskih studija i bivšim studentima. Cilj je u glazbi okupiti sve koji su na neki način povezani s FBF-om te im omogućiti susrete u neformalnom i ugodnom okružju, izvan njihova uobičajenoga profesionalnog konteksta.

OZBILJAN RAD U OPUŠTENOM OZRAČJU

Probe se u pravilu održavaju jednom tjedno, a prema potrebi i češće, osobito u razdoblju prije nastupa. Filipić ih opisuje kao živahne, vesele i opuštene. Takvo ozračje smatra iznimno važnim jer u ovakvom ansamblu, uz glazbu, veliku ulogu ima i društveni čimbenik.

Važno je da se pjevači osjećaju ugodno, da se međusobno povezuju te da s vremenom postanu prijatelji, a ne samo zborni kolege. U akademskom zboru ovakvoga profila članovi se kroz glazbu susreću s kulturom i posebnim oblikom zajedničkog djelovanja, ali istodobno stvaraju i nova poznanstva.

„Ta poznanstva često postaju životno važna, intenzivna, a može se reći i sudbinska”, kaže Filipić.

Osobe koje se odlučuju za zbornsko pjevanje već imaju barem jedan zajednički interes – glazbu. Povezuju ih i sudjelovanje u radu kolektiva, nastupi i putovanja. Budući da svi pjevači dolaze s istoga fakulteta, dijele i profesionalne radosti i poteškoće. Zbog toga jedni drugima mogu biti potpora, utjeha i poticaj, ali i skupina koja se iskreno veseli pojedinačnim uspjesima svojih članova.

Proba redovito počinje upjevanjem, nakon čega slijedi rad na skladbama. Cijeli je proces utemeljen na ozbiljnom radu, ali se odvija u opuštenom i poticajnom ozračju.

Među članovima ima iskusnih pjevača, ali i priličan broj onih koji se prvi put u životu susreću sa zbornskim pjevanjem, pa i s pjevanjem uopće. Zbog toga im je za pripremu pojedine skladbe trenutačno potrebno više vremena nego što će im vjerojatno trebati u budućnosti, kada svi zajedno steknu više iskustva i postanu brži u svladavanju repertoara.

Poveznica između glazbe, prirodnih znanosti, kemije i farmacije bila je poznata još u starom vijeku. Teorija glazbe pripadala je kvadriviju, koji je zajedno s trivijem činio *artes liberales* odnosno slobodna umijeća

PREDAH OD ISPITA, LABORATORIJA I AKADEMSKIH OBVEZA

Uz zahtjevne studijske obveze, ispите, seminare, vježbe i rad u laboratoriju, redovito dolaženje na probe može biti izazovno. Filipić napominje da kao voditelj teško može ponuditi jedan odgovor na pitanje što članove najviše motivira, jer svaki pjevač ima vlastite razloge, premda se oni često međusobno preklapaju. Iz njegove perspektive, studenti dolaze zbog radosti sudjelovanja u zajedničkom i plemenitom cilju, koji nije opterećen svakodnevicom, strukom, akademskim izazovima, uspjesima i poteškoćama. Motivira ih mogućnost aktiviranja i unaprjeđivanja vlastitoga talenta, ali i repertoar, atmosfera na probama te nastupi.

Rad na skladbi počinje upoznavanjem s glazbenom literaturom i čitanjem notnoga materijala. Taj se proces postupno razvija prema oblikovanju interpretacije,

a završava uzbuđenjem koje donosi nastup pred publikom. Upravo to postupno stvaranje, kaže Filipić, proizvodi poticajno ozračje koje pjevače svaki put iznova motivira na dolazak.

„Nastup je, dakako, cilj rada, to posebno uzbuđenje kada publici možete pokazati što ste stvarali”, ističe.

Poseban su izazov razdoblja studentskih ispitnih rokova. Tada se rad zbora organizira drukčije nego tijekom ostataka sezone. Potrebna je tolerancija prema izostancima, a članove se potiče da se ponajprije usmjere na akademske obveze i da na probe dolaze onoliko koliko im mogućnosti dopuštaju. Probe su u tim razdobljima rjeđe.

Ipak, pojedini pjevači dolaze i tijekom rokova, premda u manjem broju i unatoč velikom broju obveza. Dolazak na zbor za njih je vrijeme opuštanja i odmaka od teških zadataka.

Filipiću je posebice draga pomisao da je zajednica kojoj pripadaju izvor radosti svojim članovima te da u njoj pronalaze sreću, utjehu i cilj koji im može biti važan i u najzahtjevnijim razdobljima studiranja.

OD FAKULTETSKIH DOGAĐANJA DO SMOTRE SVEUČILIŠNIH ZBOROVA UNICHORALFEST

Kao mlad ansambl, *Cappella Panacea* dosad je većinom nastupala u okviru matičnoga fakulteta. Pjevali su na konferencijama, humanitarnim događanjima i fakultetskim promocijama.

Prvi zapaženi nastup izvan toga bio je na UniChoralFestu, XI. festivalu pjevačkih zborova i ansambala Sveučilišta u Zagrebu, u lipnju ove godine. Bio je to prvi veći izlazak iz onoga što bi se moglo nazvati njihovom zonom komfora, jer u publici više nisu bili samo kolege studenti, profesori, poznanici i prijatelji.

Na tom, ujedno posljednjem nastupu u sezoni, predstavili su se uz veći broj drugih zborova, u vrlo prijateljskom ozračju. Iako su takvi nastupi poticajni i relativno opušteni, trema je bila prisutna.

„Neminovno je da publika, a i kolege iz drugih zborova, odmjeravaju snage i uspoređuju”, kaže Filipić.

Filipić vjeruje da su, unatoč mladosti i neiskustvu, bili zanimljivi i pokazali potencijal. No smatra da nisu pokazali samo potencijal nego i kvalitetu stvorenu u vrlo kratkom vremenu. Na nju su osobito ponosni jer dobro znaju koliko je pojedinačnih koraka bilo potrebno da bi je ostvarili.

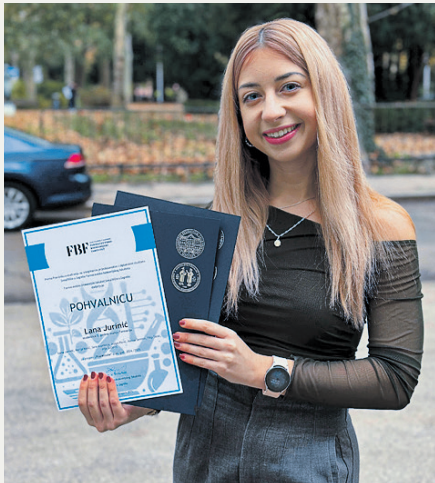
Posebno emotivan bio je i nastup na fakultetskom božićnom dobrotvornom događanju. Skladbe su morali pripremiti u vrlo kratkom roku, nastup se održavao na otvorenom, a pred njima su bili prijatelji, pred kojima pjevači, kaže Filipić, uvijek osjećaju posebnu tremu. Prijatelji i kolege istodobno su poticajna i podupiruća publika. Vidjeti njihovo iskreno veselje proizvodi osobit osjećaj sreće.

„Razveseliti prijatelje i pred njima pokazati vlastiti trud i rad velik je ponos, a posebno čuti njihove pohvale”, zaključuje voditelj.

Izbor repertoara jedan je od ključnih elemenata u usmjeravanju zbora. Utječe na zadržavanje postojećih članova, privlačenje novih pjevača i postupno oblikovanje identiteta ansambla.

TKO TO TAMO PJEVA?

Na pitanja odgovaraju članovi zbora *CAPPELLA PANACEA*:

LANA JURINIĆ, univ. mag. pharm. (Zagreb, 25 godina)

ANTONIO BIRTIĆ, 3. godina studijskoga programa *Farmacija* (Bizovac, 21 godina)

JANA GRAF, 1. godina studijskoga programa *Farmacija* (Zagreb, 19 godina)

ŠIMUN CRNKOVIĆ, 4. godina studijskoga programa *Medicinska biokemija* (Bjelovar, 22 godine)

Što vas je privuklo zboru *Cappella Panacea* i što vam članstvo u zboru donosi izvan samog pjevanja?

ANTONIO: Iz perspektive suosnivača zbora, izdvojio bih jedan događaj koji me najviše privukao tome da nastavim ulagati vrijeme i ustrajati u tome da se zbor ponovno oformi i počne s radom. Bio je to prvi sastanak zainteresiranih za sudjelovanje u zboru. Taj sastanak, za kojeg je interes bio itekako veći od očekivanog, nakon kratkog se formalnog dijela ubrzo pretvorio u jedno veliko druženje na kojem smo svjedočili ne samo međusobnom razmjenjivanju glazbenih iskustava, već začetcima novih prijateljstava. Upravo ta društvena komponenta ono je što bih izdvojio kao najbitnije što mi članstvo u ovom zboru donosi: nova poznanstva, prijateljstva, ali i priliku da svojim utjecajem učinim drugim kolegama studiranje ljepšim iskustvom.

JANA: Zboru me prvenstveno privuklo pjevanje i prilika da steknem bar nešto znanja o njemu, da probam nešto novo i da mi netko za nj može dati smjernice. Naravno, također me privuklo i upoznavanje novih ljudi. Kao (tek) brucešici, drago mi je da sam upoznala kolege s viših godina i zahvalna sam da imam koga pitati za savjet – bilo o faksu, bilo o životu [smijeh]. Nastupi dobro dođu da pokažemo na čemu smo radili te je uvijek lijepo čuti sve pozitivne komentare, ali možda je još zahvalnije sudjelovati u procesu nastanka nastupa i biti na probama.

ŠIMUN: Zboru me privukla želja za pjevanjem i ”odsramljivanjem” svog glasa, što doprinosi mom samopouzdanju i emocionalnom razvoju.

Pjevački zbor *Cappella Panacea*

Filipićevo iskustvo pokazalo mu je da je za ovakav tip zbora najbolji mješovit repertoar. Pjevači su većinom amateri i otvoreni su različitim glazbenim stilovima, među ostalim i zato što mnoge od njih nisu još imali priliku upoznati. Često nemaju ni potpuno oblikovanu vokalnu tehniku pa je potrebno otkriti u kojem se pjevačkom kontekstu najbolje osjećaju.

Budući da je zbor mlad i tek gradi svoj identitet, voditelj smatra da je njegova zadaća pred pjevače postavljati različite izazove. Osim samoga pjevanja, važno je i glazbeno obrazovanje te upoznavanje članova s kulturom zbornskog pjevanja i glazbenom kulturom općenito.

Amaterski zbor okuplja različite profile pjevača, što također usmjerava njegov razvoj prema većem broju stilova. Na taj način pojedinci se mogu pronaći u jednom dijelu repertoara, a u glazbi koja im nije bliska mogu pronaći priliku da nauče nešto novo, doprinesu kolektivu i postanu dijelom skladbe koja njihovu zbornskom kolegi predstavlja poticaj, interes i zadovoljstvo.

„U konačnici, to je još i veći osobni doprinos – biti dijelom tuđe sreće. To je nena-doknadivo u svakom životnom spektru. Ima li veće radosti od toga?!” pita Filipić.

Repertoar je velikim dijelom određen i potrebom da bude atraktivan publici te primjeren događaju na kojem zbor nastupa. Ipak, u njegovu se izboru uvijek odražava zajednički ukus pjevača i voditelja.

KEMIJA DOBRA RASPOLOŽENJA

Poveznica između glazbe, prirodnih znanosti, kemije i farmacije, napominje Filipić, bila je poznata još u starom vijeku. Teorija glazbe pripadala je kvadriviju, koji je zajedno s trivijem činio *artes liberales* odnosno slobodna umijeća.

Uz teoriju glazbe, kvadrivij je uključivao aritmetiku, geometriju i astronomiju, dakle prirodne znanosti. Farmacija i kemija također pripadaju tom proširenom skupu umijeća i znanosti.

Međutim, povijesna i obrazovna povezanost nije jedina, a možda ni najsnažnija veza.

„Zajedničko pjevanje usklađuje disanje, rad srca, a u poticajnoj atmosferi u tijelu se odvijaju kemijski procesi koji vrlo pozitivno i blagotvorno utječu na raspoloženje, a onda i na zdravlje”, kaže Filipić.

Time se, smatra, povezuju biokemijski segment djelatnosti FBF-a i zbornski rad. Farmaceutski se dio nadovezuje već u samome imenu *Cappella Panacea* – lijek za sve bolesti.

Članovi zbora vjeruju da pjevanje i druženje upravo tako utječu na njih: liječe im duh i tijelo.

Nova će sezona početi audicijom za nove članove, iako se zainteresirani mogu priključiti i tijekom sezone. Poziv je otvoren svim studentima FBF-a, bivšim studentima i zaposlenicima Fakulteta

Glazba je glavni razlog okupljanja, ali nije jedina vrijednost koju zbor donosi svojim članovima. Jednako je važno sudjelovanje u zajednici i sve što iz njega proizlazi. Zbornski rad razvija toleranciju prema drugim ljudima i njihovim osobnostima, oblikuje glazbeni ukus, jača osjećaj povezanosti s ostalim članovima i omogućuje stvaranje prijateljstava koja se mogu pretvoriti u doživotna druženja.

„Također, svaka takva zajednica često izrodi ljubavne parove koji svoju povijest stvaraju u glazbi i među prijateljima”, kaže Filipić.

Cappella Panacea trenutačno je na ljetnoj stanci, koja će trajati do početka nove akademske godine. U novoj sezoni nastavit će izgrađivati repertoar i okušavati se u novim skladbama. Jedan od planova je samostalni koncert, kao i češće pojavljivanje u javnosti. Ovisno o napretku zbora, među posebnim je ciljevima i sudjelovanje na natjecanju.

Takav izazov, smatra Filipić, može iznimno utjecati na podizanje kvalitete ansambla.

Nova će sezona početi audicijom za nove članove, premda se zainteresirani mogu priključiti i tijekom sezone. Poziv je otvoren svim studentima FBF-a, bivšim studentima i zaposlenicima Fakulteta.

Filipić ističe da se taj poziv ne odnosi samo na zbor *Cappella Panacea*. Sve čitatelje potiče da pronađu zbor koji im odgovara, ali i da se okušaju u bilo kojem drugom obliku umjetnosti.

„Ostvarenje vlastitih talenata, obogaćivanje života vlastitim nadahnućem neizmerno je i nenadoknadivo zadovoljstvo”, zaključuje voditelj zbora *Cappella Panacea* – zbora koji svojim imenom, radom i zajedništvom nastoji potvrditi da glazba doista može biti lijek. ///

TKO TO TAMO PJEVA?

Kako uspijevate uskladiti fakultetske obveze, učenje, projekte i probe zbora? Pomaže li vam zbor kao predah od akademskog ritma?

LANA: Tijekom studija uvijek sam bila uključena u različite projekte i izvannastavne aktivnosti pa sam naučila dobro organizirati svoje vrijeme. Ipak, angažman u *Cappelli Panacei* nikada nisam doživljavala kao obvezu, već kao najljepši dio tjedna. Probe i nastupi uvijek su mi bili izvor energije i svojevrсни predah od intenzivnog akademskog ritma. Posebno mi je drago što sam upravo u posljednjoj godini studija uspjela ostvariti dugogodišnju želju i zajedno s kolegama osnovati zbor koji je postao važan dio studentskog života. I sada, nakon završetka studija, planiram ostati dio zbora *Cappella Panacea* jer vjerujem da zbor nije samo studentska aktivnost, nego zajednica koja traje.

ANTONIO: Divim se ljudima koji se mogu fokusirati samo na jednu stvar i baviti se isključivo njome, no to ne bih mogao biti ja. Uvijek žongliram između više različitih stvari i obveza (poput navedenih projekata, proba i učenja) jer na taj način održavam zdraviju postavu uma oko svakog od tih interesa. Drugim riječima, eventualna razočaranja (poput npr. lošije ocjene) u jednom aspektu života lakše se podnesu kad ti to nije jedino oko čega ti se život vrti, već imaš drugu zajednicu i interes u kojemu spoznaš da nema nikakve veze jesi li iz ispita dobio 2 ili 5, unatoč tomu što se ta ocjena ponekad čini kao veliko razočaranje. S obzirom na to da studiramo na fakultetu na kojemu generalno prevladavaju ambiciozni ljudi kojima je stalo do uspjeha (pri čemu je ponekad lako otići u ekstrem), smatram da ovakav pristup izuzetno pomaže i čini studiranje zdravijim procesom. Naravno, sve to uz uvjet dobre organizacije vremena!

JANA: Zasad mi uskladiti zbor s ostatkom života ne predstavlja nekakav veći problem, a i općenito vjerujem da je sve do organizacije i pametnog raspolaganja vremenom, iako je to vještina koju osobno tek trebam steći.

ŠIMUN: Zbor mi je definitivno predah od obveza na fakultetu. Ponekad je teško postići sve kako sam zamislio, ali uz dobru organizaciju sve nekako dođe na svoje. Ono što od zbora dobivam mi je motivacija.

Kakav je osjećaj biti dio zbora na fakultetu koji je primarno poznat po kemiji i farmaciji – vidite li u tome zanimljiv spoj tehnologije, znanosti i umjetnosti?

LANA: Vjerujem da upravo studentima prirodoslovnih i zdravstvenih usmjerenja treba prostor u kojemu mogu nakratko odmaknuti misli od laboratorija, skripti i ispita. Glazba pruža taj prijeko potreban balans, potiče kreativnost i podsjeća nas koliko je važno njegovati i umjetničku stranu života. *Cappella Panacea* pokazuje da znanost i umjetnost nisu suprotnosti, već se mogu izvrsno nadopunjavati. Bez obzira na struku ili godinu studija, glazba briše razlike, povezuje ljude i stvara zajedništvo koje ostaje i izvan fakultetskih dana.

ANTONIO: Naravno! Nakon dana provedenog nad knjigom ili u laboratoriju, lijepo je aktivirati neku drugu (kreativnu) stranu mozga koja nije radila dotada u danu. Pri tome ne samo da dobivamo odmor od analitičkog načina razmišljanja, već istovremeno gradimo i novu vještinu. Tako da, moglo bi se reći da je to baš spoj ugodnog s korisnim!

JANA: To što smo fakultet usredotočen na kemiju, ne vidim niti kao paralelu niti kao opreku glazbi i pjevanju. Smatram da nam to može samo doprinijeti kao pojedincima te da nam je zaista potrebno, razvijajući nas u još jednom smjeru.

ŠIMUN: Spoj znanosti, tehnologije i umjetnosti često mi se činio apstraktnim i teškim za prakticirati, a uz ovaj zbor uvidio sam da je to itekako moguće. Emocije ne možemo objasniti niti prenijeti nekomu u obliku neke čarobne formule ili kemijskog pripravka, ali uz pjesmu to postižemo na upravo taj riječima neopisiv način.

prof. art.

S R Đ A N F I L I P
Č A L D A R O V I Ć

DEKAN MUZIČKE AKADEMIJE SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Što znači živjeti od glazbe, a još više – živjeti za glazbu, pitanje je koje se u razgovoru s prof. art. Srđanom Filipom Čaldarovićem ne otvara kao fraza nego kao svakodnevica. Kao pijanist, pedagog i dekan Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu, profesor Čaldarović pripada onim sugovornicima koji umjetnost promatraju istodobno iznutra i institucionalno: kroz rad sa studentima, koncertnu praksu, nastavničku odgovornost i borbu za mjesto umjetničkog obrazovanja u društvu.

U vremenu u kojem se vrijednost umjetnosti često mjeri brojka, tržištem i kratkoročnim učinkom, njegov pogled podsjeća da glazba traži dugotrajnost, disciplinu i predanost koje se ne mogu lako svesti na tablice i proračune.

Razgovarali smo o tome kako se danas oblikuju mladi glazbenici, što studenti očekuju od Akademije, ali i što Akademija mora tražiti od njih. Dotaknuli smo se i pitanja financiranja umjetničkoga područja, osobito u sustavu koji kulturu nerijetko doživljava kao dodatak, a ne kao temeljni dio obrazovanja i javnog života. Profesor Čaldarović pritom ne govori samo kao administrator ni samo kao umjetnik, nego kao netko tko razumije da se glazbena profesija gradi na spoju talenta, rada, okolnosti i potpore zajednice.

U njegovim se odgovorima prepoznaje uvjerenje da umjetničko obrazovanje nije povlastica zatvorenoga kruga nego prostor u kojem se razvijaju osjetljivost, odgovornost i sposobnost slušanja. Govorili smo i o izazovima nastavnčkog rada, o odnosu profesora i studenta te o tome koliko je važno mlade glazbenike pripremiti ne samo za pozornicu nego i za stvarni profesionalni život. U središtu razgovora ostala je misao da glazba nije samo zanimanje nego način postojanja koji traži cijelog čovjeka.

Upravo zato ovaj intervju s prof. art. Srđanom Filipom Čaldarovićem nije samo razgovor o Muzičkoj akademiji, nego i o položaju umjetnosti u društvu koje se još uvijek mora učiti slušati.

Kada se osvrnete na vlastite glazbene i nastavničke početke, koji su Vas ljudi, susreti ili pedagoški modeli najviše oblikovali? Što od toga danas svjesno prenosite svojim studentima?

Imao sam sreću učiti od profesora koji su od mene tražili mnogo, ali su istodobno znali prepoznati osobnost svakog studenta. Mislim da je upravo ta ravnoteža između visokih kriterija i ljudskog pristupa ono što me najviše oblikovalo. Glazba se ne može prenositi samo kao skup tehničkih znanja; ona se prenosi primjerom, odnosom i povjerenjem.

Živjeti od
umjetnosti je
moguće,
ali taj put nije
jednostavan niti
linearanRAZGOVARAO I SNIMIO:
Branko Nad

Akademija nije zgrada niti administracija – Akademija su njezini studenti, nastavnici, umjetnici i svi oni koji svojim radom svakodnevno potvrđuju njezinu vrijednost

Danas nastojim studentima prenijeti upravo to – naš poziv je posljedica predanog rada, upornosti, znatiželje i odgovornosti prema glazbi i umjetnosti općenito. Važno mi je da razviju vlastiti umjetnički glas, ali i svijest da je glazbenik uvijek dio šire zajednice te da svojim djelovanjem nosi određenu kulturnu i društvenu odgovornost.

MORATE „KLIKNUTI” S OSOBOM KOJU PODUČAVATE

Kako se Vaše razumijevanje nastave glazbe mijenjalo od prvih profesorskih dana do današnje dekanske pozicije? Je li nešto u radu sa studentima ostalo nepromjenjivo, bez obzira na generacije?

Svaki početak je težak, kao mladi nastavnik uvjereni ste kako sve znate i gorite od želje da prenesete svoje znanje studentima. U području instrumentalne pedagogije, u mom slučaju nastave klavira, mladi nastavnik često pretjeruje u svojem angažmanu, nije u stanju racionalizirati i rasporediti svoje savjete. S vremenom i iskustvom stečenim u proteklm godinama sve više sam shvaćao da nastavnik nije samo prenositelj znanja nego mentor koji pomaže studentu pronaći vlastiti put. Kao mladi profesor možda sam više bio usmjeren na rezultate, a danas više promišljam o procesu učenja i razvoju cjelovite osobe.

Ono što se nije promijenilo jest činjenica da studenti najbolje napreduju kada osjete da im nastavnik vjeruje, ali od njih istodobno puno očekuje. Naglasio bih kako je individualna nastava zaista specifična, jer na neki način morate ”kliknuti” s osobom koju podučavate. Ako međusobno povjerenje ne postoji ili način na koji prenosite informacije ne uspijevaju probiti barijeru osobe s kojom radite, takav rad često postaje uzaludan. Bez obzira na generaciju, iskren interes, otvorena komunikacija i međusobno poštovanje ostaju temelj svakog kvalitetnog pedagoškog odnosa. Iako, današnje generacije su zaista različite od moje generacije, ili još i puno više od generacije mojih profesora.

Današnji studenti Muzičke akademije dolaze u svijet koji je drukčiji od onoga u kojem su se formirali prethodni naraštaji umjetnika. Kakvi su oni danas – po ambiciji, disciplini, senzibilitetu i očekivanjima?

Današnji studenti iznimno su informirani i otvoreni prema različitim glazbenim iskustvima. Zahvaljujući digitalnim tehnologijama, dostupna im je gotovo cijela svjetska glazbena scena, što je velika prednost, ali i određeni izazov jer je konkurencija postala globalna.

Primjećujem da su vrlo ambiciozni i žele brzo ostvariti rezultate, no istodobno im fali strpljenja, pravog cilja, motivacije, ustrajnosti. Nažalost, ne može sve na brzinu. Osjetljiviji su na pitanja mentalnog zdravlja, ravnoteže između privatnog i profesionalnog života te očekuju partnerski odnos s nastavnicima. U neku ruku to je pozitivna promjena koja od svih nas traži dodatnu otvorenost i prilagodljivost. S druge strane, s obzirom na dostupnost i količinu informacija koje studenti često ne mogu na kvalitetan način ni sagledati, ponekad se javlja sumnja u vlastitog profesora i mentora. To je novitet u današnjem svijetu, nešto što se nije događalo u moje vrijeme. Mi smo imali apsolutno povjerenje u svoje profesore.

Što mladom glazbeniku danas najviše nedostaje nakon diplome: više prilika za nastup, bolja institucionalna potpora, poduzetničke vještine, međunarodna umreženost ili nešto peto?

Rekao bih da je odgovor – pomalo od svega. Talent i kvalitetno obrazovanje nužni su preduvjeti, ali više nisu dovoljni. Mladi glazbenik danas mora znati predstaviti svoj rad, razvijati profesionalne kontakte, razumjeti načine financiranja projekata i biti spreman stvarati vlastite prilike.

Zato smatram da obrazovanje mora obuhvatiti i kompetencije koje nadilaze samu izvedbu. Umjetnik 21. stoljeća mora biti i kreativan organizator vlastite karijere, a Akademija u tome može biti važan partner. Određen problem je opet u dostupnosti informacija i različitih

sadržaja kojih je sve više i više. Zašto bi se netko odlučio ići na koncert mladog, relativno nepoznatog umjetnika ako može na YouTubeu, Mezzo TV ili nekom drugom *streaming* servisu slušati vrhunsku glazbu? Današnja generacija nije u potpunosti svjesna važnosti slušanja glazbe u živo, a to mi se čini kao najvažniji faktor u cijeloj priči glazbenog obrazovanja i održanja glazbene umjetnosti općenito.

NAŠA JE ZADAĆA STUDENTE PRIPREMITI ZA STVARNI ŽIVOT

Može li se danas u Hrvatskoj živjeti od umjetnosti, osobito od klasične glazbe, ili je realnije govoriti o kombiniranju više poslova, angažmana i uloga? Kako Akademija studente priprema za tu stvarnost?

Živjeti od umjetnosti moguće je, ali put do profesionalne stabilnosti često nije jednostavan niti linearan. Većina glazbenika tijekom karijere kombinira koncertnu djelatnost s pedagoškim radom, komornim muziciranjem, projektima, produkcijom ili drugim oblicima umjetničkog angažmana.

Naša je zadaća studente pripremiti upravo za takvu stvarnost. Želimo da budu vrhunski umjetnici, ali i ljudi koji razumiju kako funkcionira kulturni sustav, kako razvijati projekte, surađivati s različitim institucijama i graditi održivu profesionalnu karijeru. Na kraju krajeva, netko mora i nas zamijeniti, kao što smo mi zamijenili svoje profesore.

Koliko Muzička akademija može i treba širiti obrazovanje izvan same izvedbene izvrsnosti – prema menadžmentu u kulturi, produkciji, pedagoškom radu, interdisciplinarnosti i digitalnim platformama?

Mislim da je to danas nužnost. Izvedbena izvrsnost ostaje temelj našeg djelovanja i od toga ne smijemo odustati. Međutim, suvremeni umjetnički život traži mnogo širi spektar znanja i vještina.

Studentima Muzičke akademije omogućavamo iskustva u područjima kulturnog menadžmenta, produkcije, digitalnih medija, interdisciplinarnih projekata i međunarodne suradnje. Takvi projekti povećavaju mogućnost da kvalitetni umjetnički projekti pronađu svoju publiku.

Kad biste na kraju svojega mandata željeli reći da ste Akademiju ostavili u boljem

stanju nego što ste ju zatekli, po čemu biste to najviše voljeli da se vidi: po studentima, nastavnicima, javnoj vidljivosti, financijskoj stabilnosti ili ulozi Akademije u hrvatskom društvu?

Tek sam na početku mandata, ali volio bih da se to vidi ponajprije po ljudima. Ako naši studenti budu uspješni, zadovoljni i spremni preuzeti odgovornost za budućnost glazbene umjetnosti, ako nastavnici budu imali bolje uvjete za rad i razvoj te ako Akademija bude još otvorenija prema društvu i međunarodnoj zajednici, smatrat ću da smo na pravom putu.

Naravno, financijska stabilnost i razvoj institucije važni su preduvjeti za sve ostalo. No, na kraju svake priče ipak ostaju ljudi. Akademija nije zgrada niti administracija – Akademija su njezini studenti, nastavnici, umjetnici i svi oni koji svojim radom svakodnevno potvrđuju njezinu vrijednost. ///

Imamo novca za struju i plin, plaćamo vanjske suradnike na vrijeme, nemamo dugova!

Toplo se nadam da će se takva situacija zadržati jedno dulje vrijeme, jer se možemo posvetiti razvitku naših studijskih programa, napretku Akademije, projektima, umjetnosti općenito, a ne misliti hoće li nam zimi biti hladno i koje ćemo katove ostaviti u mraku, a koje ćemo osvijetliti

Bivši dekan Igor Lešnik često je upozoravao da se umjetničko područje financira nedostatno, osobito zato što se njegov model rada ne može mjeriti istim kriterijima kao masovni studiji. Kako objasniti donositeljima odluka da umjetničko obrazovanje ima drukčiju ekonomiku?

Umjetničko obrazovanje po svojoj je prirodi individualizirano. Nastava se često odvija jedan na jedan ili u vrlo malim skupinama, što nije luksuz nego preduvjet kvalitete. Vrhunski umjetnici ne mogu se obrazovati kroz model masovne nastave.

Istodobno, umjetničke akademije zahtijevaju specifičnu infrastrukturu, instrumente, produkcijske uvjete i kontinuirana ulaganja. Kada govorimo o financiranju umjetničkog obrazovanja, ne govorimo samo o trošku, nego o ulaganju u kulturni kapital društva. Bez kvalitetnog umjetničkog obrazovanja dugoročno nema ni kvalitetnih orkestara, opera, ansambala, škola, što u konačnici dovodi do nestanka kulturnog života.

Umjetnost je skupa, rekao bih, ali je još skuplje živjeti u društvu bez umjetnosti. Što se financiranja tiče, otkad sam bio na studiju, slušam kako fali novca za struju, plin, vanjske suradnike. Pazite, struja, plin, pa o čemu mi pričamo? A gdje su instrumenti, održavanje instrumenata, održavanje zgrade, vanjska

suradnja i nastavnici, napredovanje u struci, međunarodni projekti? Dakle, to je problem koji nije postojao samo u vrijeme dekana Lešnika, već se proteže tridesetak godina u prošlost, a vjerojatno je postojao i ranije, samo mene nije bilo 1950. da svjedočim o tome.

Inače, moram naglasiti kako smo konačno potpisali „Programski ugovor”, a moram priznati da o tom ugovoru slušam već desetak godina i da nisam vjerovao da uopće i postoji, a kamoli da ćemo ga potpisati. No ipak, potpisali smo ugovor i mogu reći da su iskustva u prvih par mjeseci izuzetno pozitivna. Imamo novca za struju i plin, plaćamo vanjske suradnike na vrijeme, nemamo dugova – i to mi se čini nevjerojatno!

Toplo se nadam da će se takva situacija zadržati jedno dulje vrijeme, jer se možemo posvetiti razvitku naših studijskih programa, napretku Akademije, projektima, umjetnosti općenito, a ne misliti hoće li nam zimi biti hladno i koje ćemo katove ostaviti u mraku, a koje ćemo osvijetliti.

Što bi za Muzičku akademiju značilo stabilno i dostatno financiranje: bolji uvjeti rada, više međunarodne suradnje, jača produkcija, dostupniji instrumenti, potpora studentima – ili sve navedeno?

Sve navedeno. Stabilno financiranje omogućilo bi dugoročno planiranje umjesto stalnog prilagođavanja kratkoročnim okolnostima. To znači kvalitetnije uvjete rada za nastavnike i studente, ulaganje u instrumente i opremu, razvoj umjetničke produkcije, snažnije međunarodne projekte te veću potporu studentima kroz stipendije i mobilnost.

Takva ulaganja ne donose korist samo Akademiji, nego i cijelom hrvatskom kulturnom prostoru.

PBF NOVOM ISTRAŽIVAČKOM OPREMOM JAČA RAZVOJ PROIZVODA
NA BAZI PROTEINA NOVE GENERACIJE

Znanost, inovacije i hrana budućnosti

Projekt *NEXT-GEN PBF*, vrijedan više od 2,27 milijuna eura i financiran sredstvima Europske unije putem financijskog instrumenta *NextGenerationEU*, donio je Prehrambeno-biotehnološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu suvremenu multidisciplinarnu infrastrukturu za napredna istraživanja u prehrambenoj tehnologiji, biotehnologiji i nutricionizmu

PIŠE: Branko Nad

Prehrambeno-biotehnološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu uspješno je proveo projekt *NEXT-GEN PBF – Multi-disciplinarna infrastruktura za proizvode na bazi proteina nove generacije*, čime je dodatno učvrstio svoju ulogu jednoga od ključnih nacionalnih centara za istraživanje hrane, biotehnoloških procesa i utjecaja prehrane na zdravlje. Projekt je financiran u okviru Nacionalnoga plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026. sredstvima financijskog instrumenta *NextGenerationEU*, a njegova ukupna vrijednost iznosi 2.270.548,10 eura.

Riječ je o ulaganju koje nadilazi samu nabavu laboratorijske opreme. *NEXT-GEN PBF* zamišljen je kao infrastrukturni iskorak kojim se stvaraju uvjeti za razvoj novih znanstvenih i tehnoloških rješenja u području proteina nove generacije, uključujući alternativne izvore proteina, funkcionalne prehrambene matrice, bioaktivne spojeve i proizvode koji odgovaraju suvremenim prehrambenim, zdravstvenim i održivim trendovima.

UBRZAVA SE PRIENOS ZNANJA I REZULTATA ISTRAŽIVANJA U PRAKSU

Projekt je odgovorio na potrebu za modernizacijom istraživačko-inovacijske infrastrukture potrebne za razvoj proizvoda i tehnologija, temeljenih na proteinima nove generacije. Upravo je nedostatak takve infrastrukture prepoznat kao ograničavajući čimbenik u prijenosu znanstvenih postignuća iz laboratorija prema primijenjenim rješenjima, industriji i tržištu.

„Ovaj projekt predstavlja važan iskorak u razvoju našeg Fakulteta jer nam omogućuje stvaranje suvremene istraživačke infrastrukture usklađene s najvišim međunarodnim standardima. Novom opremom i moderniziranim laboratorijima naši će istraživači imati uvjete za provedbu zahtjevnih znanstvenih i razvojnih projekata, razvoj inovativnih prehrambenih tehnologija te primjenu naprednih analitičkih i biotehnoloških metoda. Time jačamo kapacitete Fakulteta za suradnju s gospodarstvom, ubrzavamo prijenos znanja i rezultata istraživanja u praksu te stvaramo poticajno okruženje za razvoj i karijere mladih znanstvenika. Ova investicija dodatno će učvrstiti poziciju Prehrambeno-biotehnološkoga

fakulteta i otvoriti put prema razvoju nacionalnog centra za istraživanje i razvoj proizvoda i tehnologija te doprinijeti razvoju inovacija s visokim potencijalom za primjenu u industriji”, istaknula je dekanica PBF-a **prof. dr. sc. Verica Dragović-Uzelac**.

U sklopu projekta nabavljen je niz visokosofisticiranih uređaja koji omogućuju analize i istraživanja na različitim razinama: od molekularne karakterizacije i praćenja bioloških procesa do simulacije probave, ispitivanja funkcionalnosti hrane i analize utjecaja prehrambenih proizvoda na ljudsko zdravlje. Nova in-

Jačamo kapacitete
Fakulteta za suradnju
s gospodarstvom,
ubrzavamo prijenos
znanja i rezultata
istraživanja u praksu
te stvaramo poticajno
okruženje za razvoj i karijere
mladih znanstvenika

prof. dr. sc. Verica Dragović-Uzelac,
dekanica PBF-a

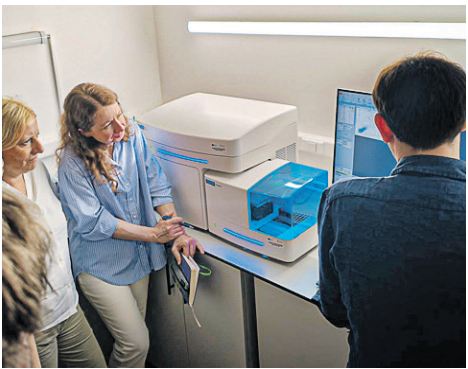
frastruktura uključuje LC-QTOF sustav, qRT-PCR sustav, protočni citometar, Ramanov spektrometar, bioprinter, NMR spektrometar, MALDI-TOF sustav masene spektrometrije, inverzni fluorescencijski mikroskop, automatski simulator gastrointestinalnog trakta, mikro računalnu tomografiju za hranu te BOD POD sustav za analizu tjelesnog sastava.

Takav spektar opreme omogućuje znanstvenicima PBF-a istraživanja koja obuhvaćaju cijeli razvojni put novog prehrambenog proizvoda: od analize sirovina i njihove strukture, preko razvoja 3D strukturiranih prehrambenih matrica i praćenja biotehnoloških procesa, do ispitivanja sigurnosti, funkcionalnosti, probavljivosti i potencijalnih učinaka na zdravlje. Osobito je važna mogućnost povezivanja prehrambene tehnologije, biotehnologije i nutricionizma u jedinstvenu istraživačku platformu.

Projekt je proveden na adresi PBF-a u Pietrottijevoj ulici 6 u Zagrebu, a uz opremanje laboratorija, obuhvatio je i prilagodbu prostora kako bi se osigurali tehnički uvjeti za smještaj i rad sofisticiranih instrumenata. Time su stvoreni preduvjeti za provedbu istraživanja koja zahtijevaju visoku razinu preciznosti, kontrolirane uvjete i interdisciplinarni pristup.

KONKURENTNOST U EUROPSKOM ISTRAŽIVAČKOM PROSTORU

NEXT-GEN PBF posebice je usmjeren na područje proteina nove generacije, koje posljednjih godina dobiva sve veću važnost u kontekstu održive prehrane, sigurnosti opskrbe hranom, smanjenja okolišnog otiska proizvodnje hrane i ra-

zvoja proizvoda prilagođenih novim potrebama potrošača. Istraživanja alternativnih proteina, njihova kombiniranja s visokovrijednim bioaktivnim spojevima te oblikovanja novih prehrambenih proizvoda otvaraju prostor za inovacije koje mogu imati znanstveni, gospodarski i društveni učinak.

Osim razvoja novih proizvoda, projekt će pridonijeti i jačanju kompetencija mladih znanstvenika. Pristup suvremenoj opremi omogućuje im rad u skladu s međunarodnim standardima, upoznavanje s aktualnim znanstvenoistraživačkim trendovima te uključivanje u projekte koji povezuju akademsku zajednicu, industriju i međunarodne partnere. Time se dugoročno jača znanstvena izvrsnost Fakulteta i njegova konkurentnost u europskom istraživačkom prostoru.

Dodatna vrijednost projekta leži u poticanju suradnje s poduzećima. Suvremena istraživačka infrastruktura omogućit će brže testiranje ideja, razvoj prototipova i prijenos rezultata istraživanja prema poslovnom sektoru. Za prehrambenu industriju to znači pristup znanstveno utemeljenim rješenjima, naprednim analizama i tehnologijama koje mogu pomoći u razvoju inovativnih, sigurnih i funkcionalnih proizvoda.

U vremenu u kojem se prehrambeni sustavi suočavaju s izazovima održivosti, sigurnosti, zdravlja i tehnološke transformacije, ulaganja poput *NEXT-GEN PBF-a* pokazuju koliko je važna moderna znanstvena infrastruktura. Ona nije samo potpora istraživačima nego temelj za razvoj hrane budućnosti – hrane koja mora biti sigurnija, kvalitetnija, funkcionalnija i usklađena s potrebama društva koje se brzo mijenja. ///

Početkom prosinca 2025. na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu službeno je započela provedba istraživačkoga projekta *Povijesno-teološke kontroverzije u Crkvi i njihov odjek u društvu: konflikt i konsenzus* (POTKA), koji se provodi uz potporu Nacionalnoga plana oporavka i otpornosti (NPOO). Projekt je jedna od istraživačkih inicijativa Fakulteta usmjerena na interdisciplinarno proučavanje povijesnih i teoloških prijedloga koji su obilježili život Crkve te njihovih društvenih, kulturnih i političkih posljedica.

Projekt okuplja interdisciplinarni istraživački tim stručnjaka različitih teoloških disciplina. Voditelj projekta je izv. prof. dr. sc. Daniel Patafta, a članovi istraživačkoga tima su izv. prof. dr. sc. Anto Barišić, izv. prof. dr. sc. Andrea Filić, izv. prof. dr. sc. Vanda Kraft Soić, izv. prof. dr. sc. Martina s. Ana Begić, dr. sc. Milan Dančuo i dr. sc. Ivan Pleše. U projekt su uključeni i vanjski suradnici prof. dr. sc. Vladimir Dugalić, prof. dr. sc. Tomislav Anić i mr. sc. Hrvoje Zovko te doktorandi Marijan Vidović i Ante Vladić. Raznolikost znanstvenih interesa i stručnih kompetencija članova tima omogućuje sagledati istraživane tema iz više perspektiva te pridonosi ostvarivanju istinski interdisciplinarnoga pristupa.

Projekt polazi od spoznaje da su povijesno-teološke kontroverzije tijekom crkvene povijesti bile mnogo više od unutarnjih rasprava o pitanjima vjere i nauka. One su često utjecale na oblikovanje društvenih normi, kulturnih identiteta, političkih procesa i međuljudskih odnosa. Od rano-kršćanskih rasprava i ekumenskih sabora preko srednjovjekovnih prijedloga, reformacijskih procesa i katoličke obnove pa sve do suvremenih teoloških rasprava, Crkva je prolazila kroz razdoblja sukoba i dijaloga iz kojih su nastajali novi oblici konsenzusa. Upravo je istraživanje tih procesa temeljni cilj projekta.

Glavni je cilj projekta istražiti kompleksnu dinamiku povijesnih i teoloških kontroverzija unutar Crkve te njihov odjek u društvu, uzimajući u obzir način na koji su konflikti i konsenzusi oblikovali društvene norme, vrijednosti i institucije. Posebna se pozornost posvećuje odnosu između crkvenih i društvenih procesa, kao i pitanju kako se nekadašnje kontroverzije odražavaju na suvremeni život Crkve i društva. Time projekt nastoji pridonijeti ne samo boljem razumijevanju prošlosti nego i promišljanju aktualnih društvenih izazova kroz perspektivu povijesnoga iskustva.

Metodološki projekt počiva na interdisciplinarnom pristupu koji povezuje crkvenu povijest, patrologiju, moralnu teologiju, liturgiku i ekumensku teologiju s metodama drugih humanističkih i društvenih znanosti. Istraživanja se temelje na kritičkoj analizi izvora, arhivske i knjižnične građe, proučavanju crkvenih dokumenata i teoloških tekstova, komparativnim analizama te korištenju suvremenih digitalnih alata. Posebna se pozornost posvećuje digitalizaciji izvora i stvaranju digitalnih baza podataka kako bi rezultati istraživanja bili trajno dostupni znanstvenoj zajednici i široj javnosti.

Tijekom prvih mjeseci provedbe najveća je pozornost bila usmjerena na organizaciju rada i uspostavu istraživačke infrastrukture. Održana su tri sastanka projektnoga tima na kojima su definirani istraživački prioriteti, metodološki pristupi i planovi rada za pojedine istraživačke cjeline. Us-

Projekt Povijesno-teološke kontroverzije u Crkvi i njihov odjek u društvu: konflikt i konsenzus (POTKA) – dosadašnji rezultati i razvojne perspektive

PIŠE: izv. prof. dr. sc. vlač. Daniel Patafta,
Sveučilište u Zagreb Katolički bogoslovni fakultet
FOTO: privatni arhiv

postavljeni su mehanizmi koordinacije između članova projekta te su definirani planovi diseminacije rezultata i međunarodne suradnje.

Usporedno s organizacijskim aktivnostima, započeo je rad na digitalnoj komponenti projekta. U tijeku je izrada mrežne stranice projekta koja će služiti kao središnje mjesto za predstavljanje aktivnosti, rezultata istraživanja i javnih događanja. Istodobno se prikuplja građa za digitalnu bazu podataka koja će obuhvatiti relevantne povijesne izvore, bibliografiju i dokumentaciju povezanu s istraživanim temama. U postupku je i nabava informatičke opreme te stručne i znanstvene literature potrebne za provedbu istraživanja, obradu podataka i digitalizaciju izvora. Time se stvaraju preduvjeti za sustavan i dugoročan razvoj istraživačke infrastrukture koja će ostati trajno dostupna i nakon završetka projekta.

Važan korak u razvoju projekta svakako je uspostava suradnje s Centrom za proučavanje odnosa znanosti i religije (CePOZiR) Fakulteta filozofije i religijskih znanosti Sveučilišta u Zagrebu. Ta je suradnja već rezultirala organizacijom zajedničkih znanstveno-popularnih događanja, a u sljedećem razdoblju planira se njezino daljnje produbljivanje predavanjima, radionicama, okruglim stolovima i drugim oblicima znanstvene suradnje. Osim navedene suradnje, projektni tim razvija kontakte s drugim domaćim i inozemnim institucijama radi stvaranja šire istraživačke mreže koja će pridonijeti međunarodnoj vidljivosti i znanstvenoj relevantnosti rezultata.

Projekt je već ostvario suradnju sa Zavodom za znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Đakovu, a članovi istraživačkoga tima aktivno sudjeluju u radu različitih znanstvenih ustanova i istraživačkih mreža. Takva suradnja omogućuje razmjenu znanja, iskustava i istraživačkih metoda te stvara pretpostavke za buduće zajedničke projekte i publikacije.

U sklopu projekta već su ostvareni prvi znanstveni rezultati. Objavljen je znanstveni članak u časopisu *Kačić*, a više novih radova u različitim je fazama pripreme i objavljivanja. Time je započela realizacija jednog od važnih ciljeva projekta, a to je kontinuirana objava znanstvenih rezultata u relevantnim domaćim i međunarodnim publikacijama.

Posebno mjesto među dosadašnjim aktivnostima zauzimaju *Akademski razgovori*, javna predavanja i rasprave kojima se rezultati istraživanja približavaju akademskoj zajednici i zainteresiranoj javnosti. Prvi *Akademski razgovori* održali su se 14. travnja 2026. na Katoličkom bogoslovnom fakultetu pod naslovom *Crkveni raskol iz 1054*. Predavanje su održali izv. prof. dr. sc. Daniel Patafta i dr. sc. Ivan Pleše, a događaj je organiziran u suradnji s CePOZiR-om. Sudionicima su predstavljene povijesne, teološke i društvene okolnosti jednoga od najvažnijih događaja u povijesti kršćanstva, s naglaskom na njegovo značenje za suvremeni ekumenski dijalog. Velik odziv publike i sadržajna rasprava nakon predavanja pokazali su kako teme o crkvenoj povijesti i danas izazivaju snažno zanimanje akademske i šire javnosti.

Nastavljajući započeti ciklus, drugi *Akademski razgovori* održali su se 21. svibnja 2026. pod naslovom *Crkva, društvo i rat: refleksije o Španjolskom građanskom ratu nakon 90 godina*. Sudionici razgovora bili su prof. dr. sc. Vladimir Dugalić i izv. prof. dr. sc. Daniel Patafta, a razgovor je moderirao prof. dr. sc. Tomislav Anić. Ovaj je susret otvorio prostor za interdisciplinarno promišljanje odnosa religije, politike i društvenih sukoba te dodatno potvrdio važnost projekta za razumijevanje složenih povijesnih procesa.

Članovi projekta aktivno sudjeluju i na domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima. Izv. prof. dr. sc. Andrea Filić i izv. prof. dr. sc. Vanda Kraft Soić prihvaćene su za izlaganje na 15. godišnjoj konferenciji Azijsko-pacifičkoga društva za proučavanje ranoga kršćanstva (*Asia-Pacific Early Christian Studies Society*), koja će se održati u Tokiju u rujnu 2026. U organizaciju međunarodne konferencije *Sainthood and Knowledge* (*Svetost i znanje*), koja će se održati u Mostaru u listopadu 2026., uključeni su i članovi projektnoga tima Katoličkoga bogoslovnog fakulteta. Na znanstvenom skupu povodom stote obljetnice uspostave biskupijskoga sjedišta u Rijeci izv. prof. dr. sc. Daniel Patafta održao je izlaganje o Jeronimu Dragutinu Tomcu i reformnim gibanjima kod riječkih kapucina. U sklopu projekta na međunarodnom simpoziju *XX. Mediteranski korijeni filozofije* sudjelovali su izv. prof. dr. sc. Martina s. Ana Begić i prof. dr. sc. Vladimir Dugalić s izlaganjem posvećenim kritici Nietzscheova morala u djelu Andrije Živkovića.

Dosadašnje aktivnosti potvrđuju uspješan početak provedbe projekta i ostvarenje ciljeva prve faze rada. Uspostavljena je organizacijska i istraživačka infrastruktura, razvijaju se digitalni sadržaji, ostvarene su prve institucionalne suradnje, započela je znanstvena produkcija, a na javnim je događajima pokazano veliko zanimanje za teme kojima se projekt bavi. Neke teme projekta predstavljene su i u medijima. U sljedećem razdoblju planira se intenziviranje arhivskih istraživanja, nastavak razvoja digitalne baze podataka, organizacija novih *Akademskih razgovora*, sudjelovanje na međunarodnim skupovima te objava novih znanstvenih radova.

Projekt *Povijesno-teološke kontroverzije u Crkvi i njihov odjek u društvu: konflikt i konsenzus* već u svojoj početnoj fazi potvrđuje važnost interdisciplinarnoga istraživanja crkvene povijesti i teologije. Proučavanje povijesnih sukoba, prijedloga i procesa postizanja konsenzusa pokazuje da konflikti nisu nužno bili samo čimbenici podjela, nego su često bili poticaj za produbljivanje dijaloga, jasnije oblikovanje identiteta i razvoj novih oblika suradnje unutar Crkve i društva. Razumijevanje toga kako su se tijekom povijesti prevladavale razlike i tražila zajednička rješenja, može poslužiti kao vrijedan putokaz za suvremene znanstvene, kulturne i društvene rasprave. U vremenu obilježenom pluralizmom, različitim svjetonazorima i brojnim društvenim izazovima, iskustva prošlosti mogu pridonijeti izgradnji kulture dijaloga, međusobnoga poštovanja i odgovornoga traženja zajedničkoga dobra. Time projekt ne pridonosi samo boljem poznavanju crkvene i društvene povijesti, nego otvara prostor za promišljanje mogućnosti konstruktivnoga dijaloga između znanosti, kulture, religije i društva u suvremenom hrvatskom i europskom kontekstu. ///

Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu povezuje zdravlje, obrazovanje, tehnologiju i kvalitetu života kako bi znanje pretvorio u konkretna rješenja. O razvoju Fakulteta, novim istraživačkim kapacitetima, planovima i projektima kao što je *KINNOVATE* razgovarali smo s dekanom izv. prof. dr. sc. Tomislavom Rupčićem.

Desetljećima Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu obrazuje stručnjake koji oblikuju i mijenjaju hrvatski sport, zdravstvo, kvalitetu života i druge segmente društva. Zbog svoje bogate tradicije Fakultet je postao sinonim vrhunskog sporta i znanstvene izvrsnosti. Kako Kineziološki fakultet uspješno povezuje znanost i praksu? Kako potencijal postaje izvrsnost?

Nema tu tajne formule. Potencijal postaje izvrsnost kroz ljude i kroz vrijeme. Fakultet desetljećima sustavno ulaže u kadrove i istraživačku kulturu, a najveća nam vrijednost nisu laboratoriji nego ljudi koji u njima rade: kineziolozi, li-

Najveći učinak imaju projekti koji povezuju akademsku zajednicu, javni sektor i gospodarstvo, jer se kroz njih znanje stvarno prenosi, a ne samo objavljuje

ječnici i psiholozi koji zajedno rješavaju probleme koje im donosi praksa. Kada istraživačko pitanje dolazi iz dvorane, klinike ili škole, a obrađuje se po najvišim znanstvenim standardima, rezultat se prirodno vraća tamo odakle je problem i došao.

Da to nije samo lijepa priča, govore brojke. Danas na Fakultetu djeluje petnaest specijaliziranih laboratorija i četiri istraživačka centra, naši su istraživači od 2021. do 2025. objavili više od 1.100 znanstvenih radova, većinom u časopisima najviše međunarodne kvalitete, a među nastavnicima imamo i znanstvenike koji se nalaze među dva posto najcitiranijih u svijetu. Na to smo ponosni, ali pravo mjerilo ostaje koliko to znanje mijenja praksu.

Kineziološki fakultet nije samo obrazovni i znanstveni centar, nego ima važnu ulogu u mnogim segmentima društva: od vrtića do vrhunskoga sporta. Kako vidite povezivanje

izv. prof. dr. sc.
**TOMISLAV
RUPČIĆ**

DEKAN KINEZIOLOŠKOGA FAKULTETA

**Želimo biti institucija
koja stvara znanje
i pretvara ga u
konkretn doprinos**

RAZGOVARALA: Katarina Tkalčić
SNIMIO: Leon Ginder

znanosti, nastave, zdravstva, gospodarstva i rehabilitacije s Fakultetom?

Problemi s kojima se danas susrećemo ne poznaju granice struka. Dijete koje se premalo kreće nije samo pedagoško pitanje, ozlijeđeni sportaš nije samo medicinsko, a starenje populacije nije samo zdravstveno. Zato Fakultet vidim kao otvorenu platformu na kojoj se te struke sastaju oko konkretnih problema.

Najveći učinak imaju projekti koji povezuju akademsku zajednicu, javni sektor i gospodarstvo, jer se kroz njih znanje stvarno prenosi, a ne samo objavljuje.

Pomaže nam i to što djelujemo unutar Sveučilišta u Zagrebu, s kolegama s drugih sastavnica možemo pokriti područja koja sami ne bismo mogli. Takvi projekti ujedno su i najkonkurentniji u nacionalnim i međunarodnim programima financiranja, što nije nevažno.

Laboratoriji i centri KIF-a kontinuirano razvijaju znanstvenoistraživačke projekte i interdisciplinarnu suradnju te stvaraju nova znanja i inovacije primjenjive u sportu, zdravlju, obrazovanju i gospodarstvu. Kako postići znanstvenu produktivnost koja je primjenjiva i ostavlja trag?

Tako da istraživačka pitanja ne izmišljamo za stolom. Broj radova i citiranost važni su pokazatelji, ali znanost ima pravu vrijednost tek kada netko njezine rezultate koristi. Zato blisko surađujemo sa sportskim organizacijama, zdravstvenim ustanovama i gospodarstvom: oni nam donose stvarne probleme, mi zajedno s njima definiramo pitanja i razvijamo rješenja koja imaju jasnu primjenu.

Pritom si ne smijemo dopustiti iluziju da oprema sama po sebi nešto rješava. Vrijednost svake tehnologije ovisi o kvaliteti istraživačkog pitanja, dizajnu istraživanja, pouzdanosti mjerenja i ljudima koji rezultat znaju pretvoriti u nešto upotrebljivo. Kad se to složi, ne dobivate samo nove spoznaje, nego i nove dijagnostičke postupke, modele i digitalna rješenja koja ostaju u praksi.

Obrazovanje današnjice traži otvorenost, interdisciplinarnost i nove smjerove. Kakav je potencijal povezivanja kineziologije sa STEM i ICT područjima?

Golem, i to ne u teoriji, nego u vrlo konkretnim područjima: praćenju antropološkog razvoja djece i mladih, znanstveno utemeljenoj identifikaciji sportskih talenata, procjeni rizika od ozljeda, analizi ljudskog pokreta i rehabilitaciji. U svakom od tih područja metode umjetne inteligencije, senzorski sustavi i analiza velikih skupova podataka omogućuju kvalitetnija mjerenja i objektivniju potporu odlučivanju.

Da to nije samo namjera, potvrđuju zajednički projekti koje već razvijamo s drugim sastavnicama Sveučilišta i partnerima iz gospodarstva. A

Izv. prof. dr. sc. Tomislav Rupčić, dekan Kineziološkoga fakulteta

našim studentima to postavlja i novi standard: obrazujemo stručnjake koji će raditi u interdisciplinarnim timovima, uz inženjere i liječnike, i tome prilagođavamo način na koji ih učimo.

Nedavno je otvoren KINNOVATE centar na Kineziološkom fakultetu. Taj infrastrukturni projekt povezuje ideje i ljude te otvara nove mogućnosti kineziologije. Možete li nam opisati glavnu ideju projekta?

Glavna ideja nikada nije bila kupiti opremu ili urediti prostor. Željeli smo stvoriti istraživačko okružje u kojem se mogu raditi istraživanja koja do sada u Hrvatskoj jednostavno nisu bila moguća. Projekt je realiziran sredstvima Europske unije kroz Nacionalni plan oporavka i otpornosti, putem poziva Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih, uz potporu Sveučilišta u Zagrebu.

KINNOVATE nam otvara vrata prema partnerima koji trebaju vrhunsku dijagnostiku: zdravstvenim ustanovama, sportskim organizacijama, gospodarstvu. Na toj osnovi želimo razvijati istraživanja usmjerena na razvoj djece i mladih, sportske talente, analizu pokreta, prevenciju ozljeda i rehabilitaciju. Prava vrijednost centra pokazat će se kroz kvalitetu istraživanja koja iz njega iziđu, a ne kroz popis uređaja.

Danas se fakulteti ne vrjednuju samo po studijskim programima, nego i po istraživanjima, znanstvenim radovima, projektima, razvoju novih tehnologija, suradnji s gospodarstvom i međunarodnoj suradnji. Koliko KINNOVATE mijenja studiranje i istraživanje na Kineziološkom fakultetu? Kako ga pozicionira u Hrvatskoj, ali i u Europi?

Za studente je promjena vrlo opipljiva: umjesto da o suvremenim dijagnostičkim metodama slušaju na predavanju, mogu na njima raditi. Želimo da studenti budu aktivni sudionici istraživanja, a ne samo korisnici nastave, jer se istraživački način razmišljanja ne uči iz udžbenika nego u laboratoriju, uz mentore.

Za Fakultet kao instituciju, KINNOVATE je ulaznica za zahtjevnije projekte i ozbiljnija partnerstva, i domaća i međunarodna. Nitko vas ne pozicionira infrastrukturom samom po sebi, pozicioniraju vas rezultati koje na njoj ostvarite. Ali bez ovakvih uvjeta u tu utakmicu ne možete ni ući. Sada možemo.

Projekt je realiziran u pet mjeseci, a u funkciju je stavljen 29 različitih sustava; neprospavane noći, pozive i sastanke nećemo ni brojiti.

Želimo da studenti budu aktivni sudionici istraživanja, a ne samo korisnici nastave, jer se istraživački način razmišljanja ne uči iz udžbenika nego u laboratoriju, uz mentore

Što Vam je bio najveći izazov u realizaciji? Je li učinkovita i uspješna provedba potvrdila veliki potencijal ljudi, znanja i energije KIF-a?

Najveći izazov bilo je vrijeme. Pet mjeseci za projekt ove složenosti, s 29 sustava koje je trebalo nabaviti, instalirati i staviti u funkciju, ne ostavlja prostora za pogreške. U provedbi je sudjelovalo više od 40 djelatnika i suradnika Fakulteta, od nastavnika i istraživača do stručnih službi, i svatko je morao odraditi svoj dio da bi cjelina uspjela.

Ako mene pitate, najvažnija stvar koju je KINNOVATE potvrdio nije da znamo nabaviti opremu, nego da imamo organizacijsku sposobnost i međusobno povjerenje za provedbu ovako zahtjevnih projekata. To iskustvo vrijedi jednako koliko i sama infrastruktura, jer nam daje temelj i kredibilitet za sve što slijedi. Naš najveći kapital i dalje su ljudi.

Obnovom Dijagnostičkoga centra Kineziološki fakultet dobio je suvremenu istraživačku infrastrukturu koja značajno proširuje mogućnosti znanstvenog rada i stručne primjene. Što novi Centar donosi Fakultetu, sportu i društvu?

Dijagnostički centar desetljećima je srce znanstvenog rada Fakulteta. Kroz njega su prošle generacije vrhunskih sportaša, u njemu su nastali brojni diplomski i doktorski radovi i pružena potpora sportskim savezima. Obnova nam omogućuje da taj rad proširimo na populacije koje do sada nismo mogli sustavno pratiti.

Uz nastavak rada s vrhunskim sportom, snažnije ćemo se okrenuti zdravstveno usmjerenoj tjelesnoj aktivnosti, rehabilitaciji, radu s djecom i mladima, osobama s invaliditetom te posebnim i taktičkim populacijama. Centar pritom ostaje otvoren: studentima za učenje i istraživanje, a partnerima iz zdravstva, sporta i gospodarstva za zajedničke projekte.

Nakon projekta KINNOVATE očekivanja su velika. Kako je planiran daljnji razvoj infrastrukture i jačanje istraživačkih kapaciteta? Što donosi KINNEXT HUB?

KINNEXT HUB prirodan je nastavak onoga što smo započeli. Ako je KINNOVATE stvorio istraživačko okružje, KINNEXT HUB trebao bi ga podignuti na razinu na kojoj Fakultet postaje ravnopravan partner međunarodnim istraživačkim institucijama, s posebnim naglaskom na mlade istraživače i međunarodna partnerstva.

Projekt je trenutačno u postupku evaluacije i bilo bi neozbiljno prejudicirati ishod. Ali sam smjer je jasan i od njega ne odustajemo: želimo biti institucija koja stvara znanje i pretvara ga u konkretan doprinos, jer je to na kraju temeljna odgovornost javnog sveučilišta.

Svečano promoviran 17. naraštaj studenata diplomskoga studija Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišta u Orléansu

Program koji spaja hrvatsku i francusku akademsku izvrsnost i ove je godine iznjedrio novu generaciju stručnjaka iz biotehnologije i molekularne biologije

PIŠE: Akademski list
SNIMIO: Leon Ginder

Na svečanoj promociji održanoj u rektoratu Sveučilišta u Zagrebu uručene su diplome sedamnaestom naraštaju studenata diplomskoga studija **Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišta u Orléansu** iz područja biotehnologije i molekularne biologije.

Svečanost je započela pozdravnim govorima rektora **prof. dr. sc. Stjepana Lakušića** i veleposlanika Francuske Republike u Republici Hrvatskoj **Nj. E. Fabiena Fieschija**.

„Današnja je svečanost još jedan dokaz snage partnerstva koje smo tijekom godina izgradili sa Sveučilištem u Orléansu, utemeljenog na međusobnom povjerenju, akademskoj izvrsnosti i zajedničkoj viziji obrazovanja budućih stručnjaka koji će biti pokretači daljnjeg razvoja društva u cjelini”, rekao je prof. dr. sc. Stjepan Lakušić, rektor Sveučilišta u Zagrebu.

Rektor Lakušić istaknuo je kako je upravo ta suradnja i najbolji primjer jer spaja najbolje što nude dvije akademske tradicije i dvije zemlje te rekao kako „u vremenu kada se najveći društveni i tehnološki izazovi mogu rješavati jedino partnerstvom i suradnjom, Sveučilište u Zagrebu svojim studentima nastoji omogućiti da uče, istražuju i razvijaju se u međunarodnom okružju, razmjenjujući znanja i iskustva koje nadilazi nacionalne granice”. Studentima je rektor Lakušić poručio kako obrazovanje „kao trajna potreba za znanjem i odgovorima, predstavlja jednu od najvećih životnih avantura”.

Veleposlanik Francuske Republike u Republici Hrvatskoj **Nj. E. Fabien Fieschi** rekao je kako, osim što je studijski program promijenio naziv, Sporazum o suradnji iz 2025. godine donosi još jednu novost: omogućen je odlazak i francuskih studenata na studij u Zagreb. Diplomante je srdačno pozvao da se pridruže mreži *France Alumni* i digitalnoj platformi *France Alumni Croatie*, koju je na raspolaganje stavilo Francusko veleposlanstvo.

Uz rektora, koji je kandidatima uručio diplome, bili su prorektor za međunarodnu i međuinstitucijsku suradnju Sveučilišta u Zagrebu **prof. dr. sc. Jurica Pavičić**, dekanica Prehrambeno-biotehnološkoga fakulteta **prof. dr. sc. Verica Dragović-Uzelac** i dekanica Prirodoslovno-matematičkoga fakulteta **prof. dr. sc. Ivančica Ternjej**.

Svečanosti su nazočili i koordinatori studija **prof. dr. sc. Biljana Balen** s PMF-a i **izv. prof. dr. sc. Igor Stuparević** s PBF-a.

Promoviran 17. naraštaj studenata - uz Sveučilište u Zagrebu i Sveučilište u Orléansu, realizaciju programa podupire Veleposlanstvo Francuske Republike u Republici Hrvatskoj

Rektor Lakušić i veleposlanik Republike Francuske u razgovoru s promoviranim studentima

Rektor Lakušić uručuje diplomu

Promovirani studenti, dekani i koordinatori studija

Suradnja Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišta u Orléansu na diplomskom studiju iz područja bioindustrije temelji se na Sporazumu o suradnji koji su čelnici dviju institucija potpisali u studenom 2007. godine. Na temelju toga sporazuma, studentima Sveučilišta u Zagrebu koji studiraju na diplomskom studiju Prirodoslovno-matematičkoga fakulteta iz područja molekularne biologije te na diplomskom studiju Prehrambeno-biotehnološkoga fakulteta iz područja molekularne biotehnologije omogućeno je pohađati dio nastave koju izvodi Sveučilište u Orléansu te obaviti praksu u francuskim tvrtkama i znanstvenim ustanovama. Time stječu preduvjete za stjecanje francuske diplome Sveučilišta u Orléansu na magistarskoj razini.

Promovirana Paola Franko s Prehrambeno-biotehnološkog fakulteta o svojem nam je iskustvu rekla kako joj je najvažnije stečeno znanje i iskustvo: „Praksa je u Francuskoj pod obvezno i smatra se kao poslom, mi smo šest mjeseci dolazili redovito tijekom tjedna, najvažnije je bilo to steći, ali naravno i upoznati Francusku, kulturu i ljude, francuski studenti su nam puno pomagali, još smo u kontaktu i ostat ćemo u kontaktu s njima.” To jedinstveno iskustvo bilo je pota-

knuto željom za znanstvenim radom i željom da sa stečenom praksom bude konkurentnija. O svojim studijskim znanjima rekla je kako je taj studentski život ono što je najdojmljivije i najljepše, prijatelji, grupna druženja i učenja, stoga su joj najljepše uspomene i iz Francuske upravo druženje s kolegama, ne samo iz Francuske nego i iz drugih država i kultura.

S Prirodoslovno-matematičkoga fakulteta promovirani **Sven Severec** rekao nam je kako su ga se najviše dojmili internacionalni odnosi kao upoznavanje jednog šireg aspekta ljudi, jednog drukčijeg znanstvenog okoliša te široki horizonti. Dodao je kako mu je ovo iskustvo

proširilo vidike do mjera za koje ni sam nije znao da su moguće te da bi iskustvo odmah ponovio. Svojim kolegama na početku studija poručio je da budu ustrajni, da ne odustaju u teškim trenucima, jer kad sve to prođe, ono što ostane, stvarno je neprocjenjivo.

U izvođenju nastave na drugoj godini diplomskoga studija sudjeluju profesori Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišta u Orléansu na francuskom, engleskom i hrvatskom jeziku.

Uz Sveučilište u Zagrebu i Sveučilište u Orléansu, realizaciju programa podupire Veleposlanstvo Francuske Republike u Republici Hrvatskoj. ///

Sven Severec s Prirodoslovno-matematičkoga fakulteta zahvalio je u ime kolega

Promovirana Paola Franko s Prehrambeno-biotehnološkoga fakulteta

STUDENTSKI ZBOR SVEUČILIŠTA U ZAGREBU OBILJEŽAVA 30 GODINA DJELOVANJA

Tri desetljeća studentskoga glasa

PIŠE: Studentski zbor Sveučilišta u Zagrebu

FOTO: SSZG i Branko Nad

Studentski zbor Sveučilišta u Zagrebu već tri desetljeća. predstavlja glas studenata najvećega hrvatskoga sveučilišta. Kao predstavničko tijelo studenata, Zbor sudjeluje u donošenju odluka koje izravno ili neizravno utječu na kvalitetu studiranja i svakodnevni studentski život. Njegova je zadaća prepoznati potrebe studenata, zastupati njihove interese pred sveučilišnim i državnim institucijama te poticati aktivno sudjelovanje mladih u akademskoj zajednici. Tijekom proteklih 30 godina mijenjali su se studentski problemi, okolnosti studiranja i društveni izazovi, ali potreba za organiziranim i snažnim studentskim predstavništvom ostala je jednako važna. Studentski standard više ne obuhvaća samo smještaj, prehranu i stipendije, nego i dostupnost prostora za učenje, kvalitetan javni prijevoz, kulturne sadržaje, zdravstvene i higijenske potrebe te mogućnost uključivanja u društveni život.

Upravo zato Studentski zbor može imati važnu ulogu u povezivanju studenata, sastavnica Sveučilišta, Studentskoga centra, ministarstava i drugih institucija koje odlučuju o studentskim pitanjima. Obilježavanje 30. obljetnice prilika je za podsjećanje na važnost studentskog organiziranja, ali i za procjenu rezultata koji su ostvareni te problema koji još čekaju rješenje. Obljetnica istodobno donosi odgovornost da se Studentski zbor dodatno otvori studentima, poveća transparentnost rada i pokaže da studentsko predstavništvo može donositi konkretne promjene. U razdoblju u kojem se studenti suočavaju s rastućim životnim troškovima, nedostatkom smještajnih kapaciteta i brojnim drugim izazovima, sustavno zastupanje njihovih interesa postaje važnije nego ikada.

Za predsjednika Studentskoga zbora Sveučilišta u Zagrebu **Gordana Kragića** velika obljetnica nije samo obilježavanje 30 godina postojanja jedne studentske institucije. Ona je, ističe, prilika da se ponovno pokaže koliko je važno da studenti imaju vlastiti glas, svoje predstavnike i prostor iz kojega mogu konkretno mijenjati studentski život.

„Studentski zbor postoji upravo zato da studentske potrebe ne ostanu samo osobni problemi pojedinaca, nego da postanu teme o kojima se razgovara za stolom s onima koji donose odluke”, poručuje Kragić.

Braća Sinković u bojama SSZG-a

Katja, Gordan i Ivona na snimanju Akademskog podcasta

Ulični sajam na Savi

Rekordni natječaj
od 150.000
eura nije samo
financijska brojka,
nego potvrda
da je Studentski
zbor prepoznat
kao ozbiljan i
odgovoran partner

Rezultati koji su danas vidljivi, naglašava, nisu nastali slučajno ni preko noći. U posljednje tri godine u radu Studentskoga zbora Sveučilišta u Zagrebu može se pratiti trend drukčijeg, zrelijeg i odgovornijeg upravljanja. Namjera je bila izgraditi Zbor koji ne djeluje samo kampanjski i

koji ne reagira tek kada se pojavi određeni problem, nego sustavno planira, predlaže i nastoji stvarati dugoročna rješenja.

REKORDNI IZNOS ZA STUDENTSKO PROJEKTE

Prema Kragićevim riječima, Studentski zbor danas je, možda više nego ikada tijekom svojih 30 godina postojanja, dosegao razinu institucionalne zrelosti koja mu omogućuje da bude ozbiljan sugovornik Sveučilištu u Zagrebu, njegovim sastavnicama, Studentskom centru, mjerodavnom ministarstvu i drugim dionicima.

Odgovorno financijsko upravljanje, transparentniji natječaji, jasnija komunikacija prema studentima, uključivanje studentskih udruga i otvaranje važnih tema povezanih sa studentskim standardom, smatra predsjednik Zbora, pokazali su da Studentski zbor može biti mnogo više od formalnog predstavničkog tijela.

U proteklom se razdoblju nastojalo dokazati da Studentski zbor može i mora biti aktivan, vidljiv i koristan partner studentima, Sveučilištu, fakultetima i akademijama te drugim institucijama. Kragiću je osobito važno što je u rad Zbora uključen velik broj studenata, studentskih udruga i organizacija.

„Bez njih Studentski zbor nema puni smisao. Upravo studentski angažman, ideje i energija daju sadržaj svemu što radimo”, ističe.

Iza Studentskog zbora vrlo je intenzivna godina, a jedan od najvažnijih ostvarenih rezultata rekordni je natječaj za studentske projekte u ukupnom iznosu od 150.000 eura. Ipak, ni taj rezultat, upozorava Kragić, nije nastao slučajno niti preko noći.

Riječ je o posljedici dugotrajnog zagovaranja većeg i stabilnijeg proračuna Studentskoga zbora Sveučilišta u Zagrebu, ali i višegodišnjeg rada na izgradnji povjerenja u odgovorno, transparentno i svrhovito upravljanje raspoloživim sredstvima.

Ljetno kino u dvorištu Akademije likovnih umjetnosti

Studentski zbor postoji upravo zato da studentske potrebe ne ostanu samo osobni problemi pojedinaca, nego da postanu teme o kojima se razgovara za stolom s onima koji donose odluke

Gordan Kragić,
predsjednik SZZG-a

Godinama je, navodi, bilo potrebno dokazivati da sredstva uložena u Studentski zbor nisu trošak nego ulaganje u studentske projekte, studentski standard i akademsku zajednicu u cjelini. Zbog toga u Zboru posebno važnim smatraju što je zaustavljen trend smanjivanja ili oduzimanja sredstava te što je Studentskom zboru napokon omogućeno raspolagati znatno većim iznosom koji se izravno vraća studentima kroz njihove ideje, inicijative i projekte.

„Rekordni natječaj od 150.000 eura nije samo financijska brojka, nego potvrda da je Studentski zbor prepoznat kao ozbiljan i odgovoran partner”, naglašava Kragić.

Tim je sredstvima otvoren prostor za snažniju potporu studentskim inicijativama iz područja znanosti, kulture, sporta, međunarodne suradnje i studentskog standarda. Istodobno je poslana jasna poruka da studenti ne trebaju biti samo korisnici sustava, nego njegovi aktivni stvaratelji.

Gordan Kragić na predstavljanju projekta noćnih vlakova

UNIZG Ciklus I PILOT-PROJEKT NOĆNIH VLAKOVA

Među projektima koje posebno izdvaja nalazi se *UNIZG Ciklus*, kroz koji je osigurano više od 400.000 besplatnih menstrualnih uložaka. Iako takav projekt na prvi pogled može djelovati jednostavno, Kragić ističe da on snažno govori o dostojanstvu, jednakosti i brizi za stvarne potrebe studentica.

„Takvi projekti pokazuju da studentski standard nisu samo domovi, menze i stipendije, nego i svakodnevne stvari koje studentima mogu olakšati život”, kaže.

Važan iskorak napravljen je i otvaranjem prostora za učenje tijekom vikenda. U Studentskom zboru svjesni su da velik broj studenata, napose tijekom ispitnih rokova, nema odgovarajući prostor za učenje, a taj je problem osobito izražen vikendom.

Rektor Stjepan Lakušić i Katja Popović prilikom otvaranja studentskog restorana Gaudeamus

Summit SZZG (foto: Marko Jurić)

Party Summit SZZG (foto: Marko Jurić)

Zbog toga su željeli otvoriti pitanje dostupnosti sveučilišnih i studentskih prostora upravo u terminima kada su oni studentima najpotrebniji. Uz to je pokrenut i natječaj za idejno rješenje uređenja učionica u studentskim domovima.

Stav je Studentskoga zbora da prostori u kojima studenti svakodnevno uče, moraju biti funkcionalni, ugodni i prilagođeni njihovim stvarnim potrebama.

Jednim od posebno važnih projekata Kragić smatra inicijativu za uvođenje noćnih vlakova na području Zagrebačke urbane aglomeracije. Taj projekt opisuje kao jedan od najboljih primjera kako studentska inicijativa može prerasti u konkretnu javnu uslugu.

Inicijativa je pokrenuta zbog jednostavnog, ali stvarnog problema. Velik broj studenata i mladih vikendom boravi u Zagrebu zbog društvenih, kulturnih, sportskih i drugih događaja, ali nakon ponoći često nema siguran, dostupan i održiv način povratka kući u okolne gradove i mjesta.

Studentski zbor zbog toga je predložio uvođenje noćnih prigradskih vlakova na području Zagrebačke urbane aglomeracije. Cilj je bio bolje povezati Zagreb s okolnim sredinama te studentima omogućiti kvalitetniju prometnu povezanost u kasnim noćnim i ranojutarnjim satima.

Suradnjom sa Sveučilištem u Zagrebu, Ministarstvom mora, prometa i infra-

strukture te HŽ Putničkim prijevozom inicijativa je prerasla u pilot-projekt. Prema Kragićevim riječima, projekt pokazuje da Studentski zbor može otvarati i šire društvene teme, uključujući sigurnost mladih, dostupnost javnog prijevoza, održivu mobilnost i ravnomjerniju povezanost studenata koji ne žive samo u središtu Zagreba.

„Studentski standard ne završava na menzi, domu ili predavaonici. On uključuje i mogućnost da student sigurno dođe kući, da može sudjelovati u društvenom i kulturnom životu grada te da se ne osjeća prometno isključenim ako živi izvan užega gradskog središta”, ističe predsjednik Studentskoga zbora.

Upravo takvi projekti, dodaje, najbolje pokazuju smisao studentskoga predstavnništva: potrebno je prepoznati konkretan problem, argumentirano ga predstaviti i okupiti dionike koji ga mogu pretvoriti u stvarno rješenje.

Party Summit SZZG (foto: Marko Jurić)

ZAGREB OKUPIO STUDENTSKE PREDSTAVNIKE IZ SREDNJE I ISTOČNE EUROPE

Jedan od najzahtjevnijih, ali i najvažnijih projekata bio je *CEE Summit* u Zagrebu, na kojem su se okupili studentski predstavnici iz srednje i istočne Europe.

Organizacijom toga događaja Studentski zbor Sveučilišta u Zagrebu pozicionirao se i izvan nacionalnog okvira. Otvoren je prostor za razmjenu iskustava o studentskom standardu, smještaju, prehrani, studentskom radu, stipendijama i drugim pitanjima koja su zajednička studentima u cijeloj regiji.

Kragić vjeruje da je riječ o važnom koraku prema snažnijoj međunarodnoj suradnji studentskih predstavništava.

Programom organiziranim u lipnju otvoreno je obilježavanje 30 godina Studentskoga zbora Sveučilišta u Zagrebu. Namjera je bila studentima već na početku proslave ponuditi sadržaje koji grade osjećaj zajedništva i pripadnosti akademskoj zajednici.

Ipak, lipanjska događanja samo su početak obilježavanja velike obljetnice. Glavni program i najveće aktivnosti očekuju se u rujnu i listopadu, kada se dodatno želi istaknuti uloga Studentskoga zbora, njegova povijest, ali i smjer u kojem bi se trebao razvijati u budućnosti.

U tom su kontekstu projekti poput *Ljetnog kina*, kulturnih programa te zabava i događanja na otvorenim, urbanim lokacijama u središtu grada jednako važni kao i zagovaračke inicijative.

U Studentskom zboru svjesni su da je jedna od njegovih dugogodišnjih slabosti bila nedovoljna vidljivost među studentima. Zbog toga su željeli izaći iz zatvorenih institucionalnih okvira i približiti Zbor studentima ondje gdje oni stvarno borave, uče, druže se i provode slobodno vrijeme.

„Takvi programi nisu samo zabava, nego način da se gradi povjerenje, osjećaj pripadnosti i prepoznatljivost Studentskoga zbora kao tijela koje je dostupno, otvoreno i prisutno u studentskom životu”, objašnjava Kragić.

PREHRANA, SMJEŠTAJ, PRIJEVOZ I DOSTUPNOST USLUGA

Velik dio rada Studentskoga zbora bio je usmjeren i prema najvažnijim pitanjima studentskoga standarda: prehrani, smještaju, prijevozu i dostupnosti studentskih usluga.

Anketama, dopisima, sastancima i javnim očitovanjima studentski su predstavnici nastojali jasno artikulirati njihove potrebe te otvoriti teme čije se rješavanje godinama odgađa.

Neke se promjene, ističe Kragić, mogu provesti odmah, a druge zahtijevaju vrijeme, suradnju i odluke drugih institucija. Ipak, najvažnije je da Studentski zbor o takvim pitanjima govori jasno, argumentirano i uporno.

Osvrćući se na proteklu godinu, predsjednik Zbora navodi niz konkretnih pomaka: povećana su sredstva za studentske projekte, pokrenuti su i nastavljene socijalno važni programi, otvoreno je

Ivona Josipović,

bivša predsjednica Studentskoga zbora

PONOSNA NA STUDENTE KOJI SU IMALI IDEJE I HRABROSTI

Za mene Studentski zbor nikada nije bio samo funkcija ili titula. Bio je prilika da studentima ostavimo nešto vrijedno, da ih saslušamo, zastupamo njihove interese i stvorimo zajednicu u kojoj će se osjećati uključeno i podržano.

Posebno sam ponosna na svojih pet godina aktivnog rada u studentskom predstavništvu. Tijekom tog razdoblja imala sam priliku sudjelovati u brojnim projektima, od rada u Studentskom zboru Fakulteta šumarstva i drvne tehnologije, preko Skupštine Studentskoga zbora Sveučilišta u Zagrebu, do obnašanja dužnosti predsjednice Studentskoga zbora Sveučilišta u Zagrebu. Svaka od tih uloga naučila me koliko se predanošću, timskim radom i iskrenom željom za promjenama može napraviti velika razlika.

Najviše sam ponosna na ljude. Na studente koji su imali ideje i hrabrost pokrenuti nešto novo, na kolege s kojima sam dijelila odgovornost i izazove te na sve kojima smo uspjeli olakšati studentske dane. Organizirali smo projekte koji su povezivali studente, promicali kulturu, sport, mentalno zdravlje, volontiranje i studentski aktivizam, ali iza svakog događaja najvrjedniji su bili osmijesi, nova prijateljstva i osjećaj zajedništva koji su ostajali nakon što bi projekt završio.

Ponosna sam što smo izradili novi Statut Studentskoga zbora Sveučilišta u Zagrebu, osmislili novi vizualni identitet i pokrenuli ili razvili projekte poput *Kulturnog utoraka*, *UniZG Ciklusa*, *Smotre studentskih udruga*, *Adventa Sveučilišta u Zagrebu*, *BrutZGa*, *Vodiča za bruce* i brojnih drugih inicijativa. Svaki od tih projekata nastao je s jednom željom: da studenti imaju više prilika, više podrške i osjećaj da pripadaju zajednici koja ih vidi i čuje.

pitanje prostora za učenje, a studenti su uključeni u osmišljavanje boljih uvjeta u studentskim domovima.

Studentski zbor otvorio je i pitanje prometne povezanosti Zagrebačke urbane aglomeracije, osnažio međunarodnu suradnju, razvio nove kulturne i društvene programe te povećao vlastitu vidljivost među studentima.

„To su promjene koje možda ne rješavaju sve probleme odjednom, ali pokazuju smjer kojim studentsko predstavništvo treba ići”, zaključuje Kragić.

Jednako sam ponosna što sam imala priliku zastupati interese studenata na nacionalnoj i europskoj razini kroz Hrvatski studentski zbor i ESU (European Students' Union). To mi je pokazalo koliko je važno da studentski glas bude zastupljen i koliko zajedno možemo utjecati na pozitivne promjene.

No, ono što mi najviše znači nije popis funkcija ni projekata, nego činjenica da ono što smo gradili, nije završilo istekom mog mandata. S velikim ponosom gledam svoje nasljednike koji su nastavili razvijati započete projekte, unijeli vlastite ideje i nastavili raditi za dobrobit studenata. To je najveća potvrda da smo ostavili čvrste temelje i da je naš rad imao smisla.

Vjerujem da pravo vodstvo nije ostaviti trag samo tijekom svog mandata, nego stvoriti prostor u kojem će i oni koji dolaze nakon vas moći nastaviti graditi još bolju studentsku zajednicu. Upravo je to ono na što sam najponosnija.

Katja Popović,

bivša predsjednica Studentskoga zbora

OKRETANJE NOVE STRANICE

U duhu velike obljetnice SZZG-a rado se prisjećam svojeg mandata u SZZG-u. Izrazito mi je bila velika čast biti na Gordanovu mjestu prije njega i smatram da je uloga SZZG-a kao krovnog studentskog tijela na Sveučilištu u Zagrebu krucijalna. Presudan je za pokretanje i realizaciju inicijativa i projekata koji direktno odražavaju potrebe i želje studenata koje predstavlja, i još važnije,

NASTAVAK BORBE ZA BOLJI STUDENTSKI STANDARD

Planovi za budućnost, poručuju iz Studentskoga zbora, jasno su postavljeni. Namjera je nastaviti jačati studentski standard, širiti dostupnost prostora za učenje te raditi na poboljšanju studentske prehrane i smještaja. Zbor želi nastaviti podupirati studentske projekte, razvijati međunarodnu suradnju i graditi predstavničko tijelo koje je otvoreno, učinkovito i blisko studentima. Nastavit će se razvijati projekti koji izravno utječu na svakodnevni studentski

aktivno zastupa. SZZG je ekstremno bitan i u aspektu angažmana naših kolega i kolegica te osvješćivanja istih da postoji sigurnosna mreža koja se trudi uhvatiti i podržati svakoga komu je to potrebno.

Što se tiče specifičnih projekata i inicijativa koje smo pokrenuli i facilitirali u mojem mandatu kao predsjednice, prvo bih spomenula organizaciju Sveučilišne kviz lige s kojom smo tada započeli. Danas je to hvalevrijedan i nagrađen projekt na kojem smo se, prije svega, poprilično zabavili kao ekipa. Isto tako, na dan mojeg imenovanja donesen je i novi Statut Studentskoga zbora Sveučilišta u Zagrebu. Na navedenom se aktu dugo i kvalitetno radilo te je dobio zaslužene pohvale Odbora za statutarne pitanja Sveučilišta i drugih.

Početkom spomenutog mandata imala sam čast otvaranja nove menze Studentskoga centra u zgradi Sveučilišta u Zagrebu te ona nastavlja raditi punom parom. Nadalje, izrazito važan i nagrađivan projekt *UNIZG Ciklus*, koji smo prvotno realizirali u Ivoninu mandatu, nastavili smo i u mojem, pa zatim i u Gordanovu mandatu. Mnogo je tu bilo i sitnijih, no ne i manje vrijednih inicijativa i projekata, te sam na sve jednako ponosna jer su svi jednako relevantni u stvaranju onoga što je SZZG danas.

Naposljetku, voljela bih istaknuti ono što osobno i vrlo sebično smatram najvažnijim u svim godinama rada i služanja ovom studentskom tijelu, a to je rad s ljudima, koji će mi zauvijek ostati dragi srcu i koji su formirali dio mene isto kao i zadnjih nekoliko godina djelovanja SZZG-a. Bilo mi je izrazito zadovoljstvo biti dio nove klime te bih se usudila reći da je upravo to okretanje nove stranice studentskoga predstavništva sa spomenutim prijateljima-suradnicima bio najzahtjevniji, ali i najvrjedniji postupak jer je aktualizirao bit SZZG-a i plasirao ga kao još relevantnije i glasnije tijelo studentskih predstavnika.

život, ali i oni koji jačaju studentsku zajednicu, kulturu, vidljivost studentskoga predstavništva i osjećaj pripadnosti Sveučilištu u Zagrebu.

„Trideset godina Studentskoga zbora velika je obljetnica, ali i velika odgovornost. Na nama je da pokažemo da studentsko predstavništvo ima smisla samo ako svakodnevno radi za studente, sluša njihove potrebe i pretvara ih u konkretne inicijative. Upravo smo to pokušali raditi u ovom mandatu, a to želimo nastaviti i u budućnosti”, zaključuje Gordan Kragić, predsjednik Studentskoga zbora Sveučilišta u Zagrebu. **///**

ARKA POVEZUJE STUDENTE S KULTUROM I UMJETNOŠĆU

Među projektima kojima se Studentski zbor otvara prema svakodnevnom interesima studenata Kragić posebice ističe Arku, koja je važan iskorak u povezivanju studenata s kulturnim i umjetničkim životom Sveučilišta u Zagrebu i grada Zagreba.

Arka je nastala kao nadogradnja projekta *Kulturni utorak*, ali uz ambiciju stvaranja trajnije i sustavnije mreže informiranja studenata o koncertima, predstavama, izložbama, akadem-

skim produkcijama i drugim kulturno-umjetničkim sadržajima koji su studentima dostupni besplatno ili uz posebne pogodnosti.

Posebna je vrijednost Arke u tome što se temelji na mreži studentskih predstavnika sa sastavnica Sveučilišta u Zagrebu. Kultura se tako ne promatra kao nešto izdvojeno ili rezervirano samo za pojedine akademije, nego kao prostor povezivanja cijele sveučilišne zajednice.

Cilj je studentima olakšati pristup informacijama, potaknuti ih na sudjelovanje u kulturnom životu te dodatno otvoriti Studentski zbor prema njihovim svakodnevnom interesima.

STUDIJ MEDICINE NA ENGLISKOM JEZIKU

Put prema svjetskim standardima medicinskog obrazovanja

Tijekom 23 godine *Medical Studies in English* (MSE) Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu postao je jedan od ključnih pokretača internacionalizacije visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj, a WFME akreditacija, čiji je postupak u tijeku, dodatno bi potvrdila kvalitetu programa, ojačala međunarodni ugled Fakulteta te njegovim diplomantima otvorila mogućnosti stručnog usavršavanja u Sjedinjenim Američkim Državama

PIŠE: Ana Konta
SNIMIO: Leon Ginder

Neopisiva sreća i kape su poletjele u zrak

Prodekani s Medicinskoga fakulteta prof. dr. sc. Diana Delić-Brkljačić, prof. dr. sc. Davor Ježek i prof. dr. sc. Ana Borovečki

Kada je početkom akademske godine 2003./2004. započeo novi **Studij medicine na engleskom jeziku** – *Medical Studies in English* (MSE) bilo je jasno da se otvara novo poglavlje u povijesti **Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu**. Tijekom 23 godine provedbe potvrdilo se da je ta odluka bila dalekosežna i vizionarska. MSE nije samo obogatio obrazovnu ponudu Medicinskoga fakulteta, nego je postao važan pokretač internacionalizacije, povećao međunarodnu prepoznatljivost te stvorio snažnu alumni zajednicu koja povezuje Zagreb sa zdravstvenim i akademskim institucijama diljem svijeta. Ne treba zaboraviti ni da je riječ o jednom od prvih studija na engleskom jeziku pokrenutih u Republici Hrvatskoj, čime je Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu postavio nove standarde u visokom obrazovanju.

Upravo je taj program dobio veliko priznanje i vanjsku potvrdu kvalitete **2015. godine**, kada je Europski konzorcij za akreditaciju u visokom obrazovanju (ECA) dodijelio Medicinskom fakultetu **Certifikat kvalitete u internacionalizaciji** (CeQuInt), kojim su prepoznati ciljana internacionalizacija, nastava i učenje, profil studenata i nastavnika te potporne službe. Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu tako je postao prva biomedicinska institucija visokog obrazovanja unutar Europske unije koja je dobila ovaj oblik certifikata.

Do akademske godine 2024./2025. **Studij medicine na engleskom jeziku završilo je 466 diplomiranih liječnika iz 37 država**. Njima se pridružilo još **27 novih doktora medicine** koji su svoje diplome primili na svečanoj promociji 16. srpnja u dvorani „Miroslav Čačković” na Medicinskom fakultetu. Među ovogodišnjim promoviranim doktorima medicine najviše je bilo studenata iz Izraela, potom iz Njemačke, Slovenije, Italije, Kanade, Grčke, Švedske i Španjolske.

OSNIVANJE I RAZVOJ PROGRAMA

Prije pokretanja cjelovitoga studijskog programa medicine na engleskom jeziku, Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu tijekom različitih povijesnih razdoblja već je obrazovao međunarodne studente, uključujući studente iz hrvatskog iseljenništva te iz zemalja izvan Europe. Ta su iskustva stvorila vrijedno institucionalno znanje i praktičnu podlogu za izvođenje medicinske nastave studentima različitih jezičnih, kulturnih i obrazovnih sredina.

„Početak 2000-ih godina označio je novo strateško razdoblje. Hrvatska se približavala europskim integracijama, bolonjski proces temeljito je preoblikovao sustav visokog obrazovanja, a medicinski fakulteti u susjednim srednjoeuropskim državama postajali su sve prepoznatljivija odredišta za studij medicine na engle-

skom jeziku. Za Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu ključno je pitanje bilo hoće li aktivno oblikovati svoju međunarodnu ulogu ili će ostati na marginama toga regionalnog razvoja. Tadašnji dekan prof. dr. sc. Boris Labar i ja snažno smo zagovarali osnivanje studija medicine na engleskom jeziku, uvjereni da ga Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu u potpunosti zaslužuje zahvaljujući svojoj dugoj tradiciji i međunarodnom ugledu. Put do njegova osnutka bio je zahtjevan i pun izazova, no zajedničkim smo naporima ostvarili taj cilj. U prvoj akademskoj godini izvođenja programa 2003./2004. upisano je bilo 20 studenata. Uglavnom su to bili studenti iz Amerike i Kanade, mahom sinovi i kćeri hrvatskih iseljenika”, prisjeća se početaka prodekan Studija medicine na engleskom jeziku **prof. dr. sc. Davor Ježek**, koji je od njegova osnutka voditelj studija.

Studij medicine na engleskom jeziku (*Medical Studies in English* – MSE) na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu dao je toj široj ideji trajan institucionalni oblik. Program je uspostavljen kao cjelovit, **integrirani šestogodišnji studij** koji vodi do stjecanja akademskoga naziva doktor medicine. Program je ojačao izvođenje nastave na engleskom jeziku, privukao međunarodne naraštaje studenata, potaknuo mobilnost, unaprijedio inovacije u kurikulumu, profesionalizirao potporne službe studentima te povećao prepoznatljivost Fakulteta u europskom i svjetskom prostoru medicinskog obrazovanja.

„Od samoga početka program je uspješno povezivao kontinuitet i inovacije. Ostao je čvrsto utemeljen na dugoj biomedicinskoj i kliničkoj tradiciji Medicinskoga fakulteta, istodobno uvodeći nastavu na engleskom jeziku, intenzivniju međunarodnu komunikaciju, strukturiranu potporu studentima te veći naglasak na ishodima učenja i usporedivosti s europskim standardima. Program je ujedno postao praktična platforma za provedbu šire strategije internacionalizacije Fakulteta. Uz redovito izvođenje nastave na engleskom jeziku, olakšao je dolazak gostujućih profesora, Erasmus studenata, partnera u okviru bilateralne suradnje te međunarodnih izbornih kliničkih boravaka. U tom je smislu MSE stvorio institucionalnu infrastrukturu za internacionalizaciju koja je svojim učincima daleko nadilazila potrebe vlastitih upisanih studenata”, objašnjava prof. dr. sc. Davor Ježek.

Prodekan prof. dr. sc. Davor Ježek

Svečana promocija na Medicinskom fakultetu

Prodekani prof. dr. sc. Diana Delić-Brkljačić, prof. dr. sc. Davor Ježek i prof. dr. sc. Ana Borovečki

FOTO: Sandra Kežman, MEF Zagreb

KURIKUL I MEĐUNARODNO UČENJE

Plan i program Studija medicine na engleskom jeziku u velikoj se mjeri preklapa s integralnim studijem medicine na hrvatskom jeziku. Ipak, Studij medicine na engleskom jeziku ima neke specifičnosti. Kurikul studentima pruža cjelovito profesionalno obrazovanje iz anatomije, histologije, biokemije, fiziologije, patologije, farmakologije, interne medicine, kirurgije, pedijatrije, ginekologije i opstetricije, psihijatrije, neurologije, infektologije, obiteljske medicine, javnoga zdravstva te drugih medicinskih disciplina. Budući da strani studenti cijeli studijski program završavaju u Zagrebu, Fakultet ne doživljavaju kao privremenu ustanovu domaćina, nego kao akademsko okruženje u kojem oblikuju svoj profesionalni liječnički identitet.

Osobito vrijednom pokazala se integracija kurikula. Voditelj studija na engleskom jeziku, profesor Ježek, naglašava da integrirani klinički moduli i učenje temeljeno na rješavanju problema (*problem-based learning*) potiču studente na povezivanje znanja iz različitih disciplina i njihovu primjenu u skrbi za bolesnika, umjesto usmjerenosti na izdvojene ispitne sadržaje. To je osobito važno za međunarodne studente koji će nakon stjecanja diplome svoje profesionalne karijere razvijati u različitim epidemiološkim, regulatornim i organizacijskim okruženjima.

Tijekom prve tri godine studija, međunarodni studenti imaju predmet **Hrvatski jezik** kako bi razvili komunikacijske vještine potrebne za rad s hrvatskim pacijentima tijekom kliničke nastave, čime se podupire skrb usmjerena na pacijenta i razumijevanje hrvatskoga jezika i kulture.

Kurikul je također obogaćen temama od globalnog značenja, među kojima su tropska medicina, medicina putovanja i migracija, gerijatrija, pitanja skrbi na kraju života, farmakogenomika, pedijatrijska alergologija i palijativna medicina, koje odražavaju suvremene izazove poput starenja stanovništva, migracija i razvoja personalizirane medicine.

KVALITETA STUDIJSKOGA PROGRAMA

Međunarodno okruženje nije obogatilo samo iskustvo studenata nego je pridonijelo i razvoju nastavnika. Nastava na engleskom jeziku zahtijevala je jasno i precizno objašnjavanje kliničkih i biomedicinskih sadržaja, primjenu međunarodno prihvaćene medicinske terminologije te prilagodbu studentima koji dolaze iz različitih obrazovnih sustava. U protekle 23 godine MSE su pohađali studenti iz 37 zemalja, uključujući Hrvatsku, Kanadu, SAD, Izrael, Švedsku, Francusku, Njemačku, Španjolsku, Sloveniju i mnoge druge.

LEE BERCOVICH, DR. MED.

„Studij je u potpunosti opravdao moja očekivanja”

„Bila mi je velika čast što sam mogla doći u Zagreb i studirati medicinu te upoznati hrvatsku kulturu i način života. Sretna sam što se nakon šest godina vraćam kući, ali istodobno mi je teško rastati se od divnih ljudi koji su mi postali prijatelji i koji su nas dočekali otvorena srca i raširenih ruku. Svaki kutak grada Zagreba podsjeća me na neko iskustvo.

Studij je u potpunosti opravdao moja očekivanja. Kvaliteta programa, obrazovanja i profesionalnost Fakulteta na iznimno su visokoj razini. Vrlo sam zadovoljna cijelim studijem – od organizacije, provedbe nastave, profesora i predavača do klinič-

ke nastave i kontinuirane potpore koju nam je Fakultet pružao tijekom svih šest godina.

Želim zahvaliti svima, ponajprije našim profesorima i djelatnicima Fakulteta koji su bila velika potpora i pomogli nam da se prilagodimo te razvijemo znanja i kompetencije za liječnički poziv. Zahvaljujem i svojim kolegama. Bilo je vrlo izazovno i katkada teško, ali imali smo veliku potporu fakulteta, naših obitelji i prijatelja. Na kraju, imali smo jedni druge, svi smo bili složni poput velike obitelji i uvijek smo bili oslonac jedni drugima.

Preporučit ću ovaj Fakultet svima koji razmišljaju o studiju medicine. Svatko tko odluči studirati medicinu, treba biti svjestan da će biti mnogo izazova i odricanja, ali će na kraju shvatiti da se sav uloženi trud isplatio.”

Važan dio uspjeha programa čini i sveobuhvatna potpora studentima. Međunarodnim studentima potrebne su pouzdane informacije prije dolaska, pomoć u administrativnim postupcima, upoznavanje s gradom i Fakultetom, organizacija kliničke nastave, potpora u učenju hrvatskoga jezika te akademsko i osobno savjetovanje. Upravo je razvoj službe za potporu studentima temeljni dio obrazovne kvalitete programa.

Osim toga, program su dodatno obogatili gostujući profesori i međunarodni suradnici koji su donijeli nove perspektive različitih medicinskih područja, proširili međunarodnu suradnju te predstavili različite pristupe medicinskom obrazovanju i organizaciji zdravstvene skrbi. No, temelj njegova dugoročnog uspjeha, ističe prof. dr. sc. Davor Ježek, zapravo su nastavnici Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i klinički mentori koji su nastavu na engleskom jeziku uspješno integrirali u redoviti akademski rad.

POKRETAČ MEĐUNARODNE MOBILNOSTI

Studij medicine na engleskom jeziku *Medical Studies in English* (MSE) postao je važan pokretač međunarodne mobilnosti studenata. Studentima na razmjeni omogućuje pohađati kolegije na engleskom jeziku u Zagrebu, a studentima MSE-a otvara priliku da kliničke rotacije i izborne kolegije ostvare u drugim akademskim i kliničkim okruženjima.

Kliničke rotacije tijekom šeste godine studija jedan su od najsnažnijih elemenata internacionalizacije programa MSE. One podupiru prijelaz iz uloge studenta u ulogu mladoga liječnika te studentima omogućuju stjecati iskustva u konzervativnim i kirurškim granama medicine, uključujući internu medicinu, infektologiju, kirurgiju, otorinolaringologiju, urologiju, ginekologiju i opstetriciju. Kada se dio kliničke nastave odvija u inozemstvu, studenti istodobno stječu mogućnost usporedbe različitih zdravstvenih sustava i profesionalnih uloga liječnika.

S druge strane, bilateralni sporazumi i suradni izborni programi dodatno su ojačali mobilnost. Kolegiji i partnerstva u područjima kao što su farmakogenomika, pedijatrijska alergologija i palijativna medicina pokazuju kako program na engleskom jeziku može povezati lokalnu stručnost s međunarodnim akademskim mrežama. Takve suradnje omogućuju Fakultetu da se predstavi kao ravnopravan partner, a ne samo kao odredište za studente koji plaćaju školarinu.

POSTUPAK STJECANJA WFME AKREDITACIJE

Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu pokrenuo je inicijativu za stjecanje važne WFME akreditacije kao značajnog unaprjeđenja Sveučilišnoga integriranog prijediplomskog i diplomskog studija medicine te Studija medicine na engleskom jeziku. Riječ je o **međunarodnoj akreditaciji na svjetskoj razini** kojom **Svjetska federacija za medicinsku edukaciju** (World Federation for Medical Education – WFME) validira nacionalna tijela za

O POSTUPKU PRIZNAVANJA WFME STATUSA

MR. SC. SANDRA BEZJAK, voditeljica Odjela međunarodne suradnje u Agenciji za znanost i visoko obrazovanje

Inicijativa za priznavanje WFME statusa (*WFME Recognition Status*) pokrenuta je na poticaj Svjetske zdravstvene organizacije radi zaštite kvalitete medicinskog obrazovanja u svijetu.

WFME status može se priznati samo agencijama za osiguravanje kvalitete koje su u postupku međunarodnog vanjskog vrjednovanja, koje provodi Svjetska federacija za medicinsko obrazovanje (WFME), dokazale da rade u skladu s WFME standardima.

Stjecanje WFME statusa priznatosti znači da je kvaliteta temeljnoga medicinskog obrazovanja (u RH je to integrirani prijediplomski i diplomski sveučilišni studij medicine) na medicinskim fakultetima koje je akreditirala ta agencija, na odgovarajućoj i zahtjevnoj razini u skladu s WFME standardima.

Agencija za znanost i visoko obrazovanje (AZVO) prijavila se WFME-u za postupak dodjele toga statusa. Preliminarna prijava Agencije je prihvaćena te je potvrđeno da Agencija ispunjava uvjete za pristup WFME vanjskom vrjednovanju radi dobivanja WFME statusa.

U idućoj fazi slijedi postupak vanjskog vrjednovanja Agencije od WFME-a, u kojem se procjenjuje na koji način Agencija

provodi vrjednovanje jednog medicinskog fakulteta, (Sveučilište u Zagrebu Medicinski fakultet) te se u tom postupku na odgovarajući način provjerava usklađenost Medicinskoga fakulteta i integriranoga prijediplomskog i diplomskog sveučilišnoga studija medicine s WFME standardima.

U tom će postupku Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu trebati dokazati da zadovoljava visoke standarde kvalitete koji se odnose na kvalitetu samog studijskog programa, metoda poučavanja i metoda vrjednovanja studenata, resursa za kvalitetno izvođenje studijskih programa, kvalitetu kliničke prakse, ali i određene institucionalne aspekte kao što su sustav upravljanja i osiguravanja kvalitete na Fakultetu.

Na kraju cijelog postupka, WFME Komisija za priznavanje odlučuje o tome može li se Agenciji priznati WFME status. Priznavanje WFME statusa Agenciji predstavlja i potvrdu kvalitete Medicinskoga fakulteta i temeljnoga medicinskog studijskog programa koji je Agencija akreditirala u skladu s međunarodno prihvaćenim standardima. To pridonosi međunarodnoj vidljivosti i prepoznatljivosti medicinskog obrazovanja.

akreditaciju, a u Hrvatskoj je to Agencija za znanost i visoko obrazovanje (AZVO). Akreditacija postavlja globalne standarde kvalitete i ključan je uvjet da diplomirani doktori medicine mogu pristupiti američkom nacionalnom ispitu (USMLE) i usavršavanju u Sjedinjenim Američkim Državama. To je ponajprije bitno za hrvatske studente jer od 2024. godine samo studenti sa sveučilišta odnosno fakulteta čija je nacionalna agencija akreditirana pri WFME-u, mogu polagati USMLE i ići na usavršavanje i rad u SAD; jednostavnije rečeno, mogu raditi izravno s pacijentima. „Učinili smo važan korak te je pismo namjere za stjecanje WFME akredita-

cije, koje je uputila Agencija za znanost i visoko obrazovanje prema Svjetskoj federaciji za medicinsku edukaciju, prihvaćeno. Potvrđeno je da Agencija ispunjava inicijalne uvjete za pristup WFME vanjskom vrjednovanju u cilju dobivanja WFME statusa. U postupku sada slijedi faza vrjednovanja Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu koje se odnosi na kvalitetu studijskoga programa, metode poučavanja i vrjednovanja studenata, ljudske resurse, odnosa broja studenata i nastavnika, opremljenost naših klinika i zavoda gdje se izvodi nastava i još neke druge stavke koje se odnose na sustav upravljanja i kvalitete Medicinskoga fa-

kulteta. Nakon toga, nazovimo ga „papirnatog” dijela, slijedi nova faza u kojoj povjerenstvo WFME dolazi u Hrvatsku (tzv. *on-site visit*) i procjenjuje zadovoljavaju li Agencija i Fakultet standarde i kvalitetu koja treba biti u skladu s međunarodnim kriterijima koje propisuje WFME. Ova akreditacija, na svjetskoj razini, omogućit će našim liječnicima usavršavanje u Americi, obogatit će hrvatski zdravstveni sustav mladim stručnim kadrovima koji će uvesti nove i inovativne dijagnostičko-terapijske postupke te otvoriti vrata za uspješne međunarodne karijere”, zaključuje prodekan Davor Ježek. ///

IDEJA KOJA MIJENJA STVARNOST

SIADUS – nova dimenzija inkluzije u visokom obrazovanju

Nakon uspješno provedene pilot-faze na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, autori projekta *SIADUS*, studenti Fran Matija Krasnić i Leon Benković otvaraju put prema drugim visokim učilištima u Hrvatskoj, s ambicijom da se probiju na međunarodno tržište i stvore novi standard inkluzivne podrške u visokom obrazovanju

PIŠE: Ana Konta
SNIMIO: Branko Nad

Dok sustavna podrška učenicima s invaliditetom uglavnom završava završetkom srednje škole, na fakultetima se mnogi studenti suočavaju s novim izazovima i nedostatkom organizirane pomoći. Upravo iz potrebe da se taj jaz premosti, dvojica studenata **Fran Matija Krasnić** i **Leon Benković** s **Ekonomskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu** osmislili su projekt *SIADUS* (*System of Inclusive Assistance for Disabled University Students*). Riječ je o digitalnom sustavu koji povezuje studente s invaliditetom sa studentima-asistentima te fakultetima pruža alat za organizirano i održivo upravljanje inkluzivnom podrškom. Nakon uspješno provedene pilot-faze na Ekonomskom fakultetu, dvojica studenata pripremaju projekt za širenje na druga visoka učilišta u Hrvatskoj, s ambicijom da postane novi standard inkluzije u visokom obrazovanju.

OD IDEJE DO KONKRETNOG RJEŠENJA

„Ideja je nastala iz vrlo konkretnog problema. Tijekom osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja osobe s invaliditetom imaju određenu razinu sustavne podrške, najčešće im pomažu asistenti u nastavi. Međutim, ulaskom u visoko obrazovanje takav oblik podrške uglavnom prestaje postojati. Fakulteti se trude pronaći rješenje, ali bez strukturiranog alata, pa sve često ovisi o improvizaciji, pojedinačnim dogovorima i dobroj volji ljudi. Cilj *SIADUS*-a je da podrška studentima s invaliditetom bude organizirana, predvidljiva i dostupna, a ne slučajna. Student s invaliditetom kroz sustav unosi svoje potrebe i raspored, student-asistent navodi u čemu i kada može asistirati, a platforma ih na temelju tih i nekih dodatnih kriterija povezuje. Time se studentima s invaliditetom olakšava studiranje, stu-

Rektorovo priznanje

Fran Matija Krasnić i Leon Benković autori su projekta *SIADUS*

Prof. dr. sc. Jakša Krišto

Fran Češljarić je kao student asistent uključen u *SIADUS*

dentima-asistentima omogućuje vrijedno iskustvo i akademsko priznanje, a fakultetima daje alat za strukturirano upravljanje asistencijom, otvara im pristup različitim EU inicijativama i omogućuje izgradnju reputacije inkluzivne i društveno odgovorne institucije”, objašnjavaju Fran Matija Krasnić i Leon Benković, tvorcii platforme *SIADUS*. Fran je student 3. godine, a Leon 5. godine Ekonomskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i 3. godine Tehničkoga veleučilišta u Zagrebu. Fran je idejni začetnik projekta i vodi poslovnu, organizacijsku i komunikacijsku stranu. Leon, pak, vodi tehnički razvoj, UX/UI dizajn i povezivanje poslovne logike s IT rješenjem. Uz njih, u timu *SIADUS* su Jan Krajnović i Patrik Cavrić, koji rade na razvoju poslužiteljske (*backend*) i korisničke (*frontend*) strane aplikacije i baze podataka.

PODRŠKA FAKULTETA I ZICER-A

„Veliku podršku dobili smo od Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, posebno od prodekana Fakulteta **prof. dr. sc. Jakše Krišto**, koji je od početka prepoznao potencijal projekta i pomogao nam razumjeti kako ovakvo rješenje može funkcionirati u stvarnom institucionalnom okruženju. Dodatnu mentorsku i stručnu podršku dobili smo kroz *ZICER Startup Factory* program, gdje smo projekt razvijali i iz poduzetničke perspektive”, objašnjava Leon.

ZICER im je pomogao da *SIADUS* ne gledaju samo kao dobru ideju nego kao održiv i skalabilan projekt. Uz to, naučili su kako složenu ideju pretočiti u jednostavnu i uvjerljivu priču.

„Kroz *Startup Factory* dobili smo mentorsku podršku, povratne informacije iz prakse i jasnije smjernice oko razvoja poslovnog modela, validacije tržišta, prezentiranja projekta i komunikacije s potencijalnim partnerima. Posebno nam je vrijedno bilo to što smo naučili kako ideju predstaviti na jednostavan, jasan i poduzetnički način, bez gubljenja društvene dimenzije projekta. ZICER nam je u tom smislu dao dodatnu sigurnost da problem koji rješavamo nije samo važan, nego da iza njega postoji i realna potreba institucija”, dodaje Leon.

SLJEDEĆI KORAK – ŠIRENJE NA HRVATSKU I EUROPU

Nakon uspješne provedbe pilot-faze na Ekonomskom fakultetu i prikupljanja stvarnih korisničkih povratnih informacija, studenti imaju cilj proširiti projekt na druge sastavnice Sveučilišta u Zagrebu te na zainteresirane fakultete u Hrvatskoj.

„Već sada u razgovorima s fakultetima u Hrvatskoj i EU uvidamo da potreba za ovakvim sustavom nije vezana samo uz jednu instituciju. U Hrvatskoj postoji više od 130 visokoobrazovnih institucija, a na razini Europske unije više od 4.000. Upravo zato *SIADUS* razvijamo modularno i skalabilno, tako da se može prilagoditi različitim fakultetima i sveučilištima. Dugoročno, cilj nam je da *SIADUS* postane standard za organizaciju podrške studentima s invaliditetom u visokom obrazovanju, najprije u Hrvat-

Studenti s invaliditetom prvi put dobivaju strukturiranu podršku koja nije prepuštena slučaju, nego se mogu osloniti na sustav putem kojega mogu jasno izraziti svoje potrebe i dobiti podršku u konkretnim svakodnevnim situacijama

Ekipa koja pomiče granice

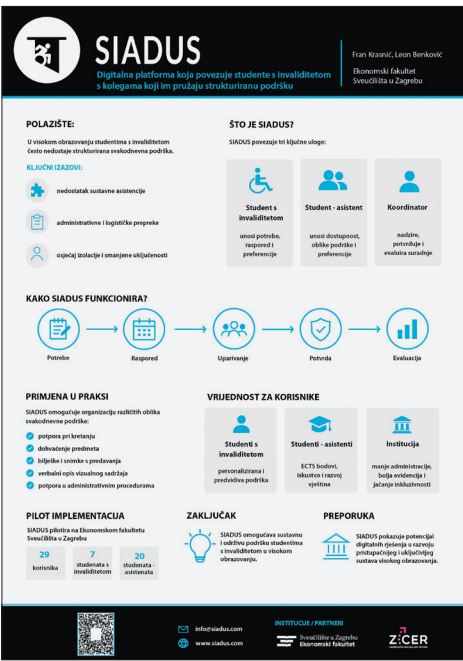
skoj, a zatim i šire. Paralelno radimo i na razvoju dodatnog modula koji bi studentima s invaliditetom olakšao prijelaz s fakulteta na tržište rada kroz povezivanje s poslodavcima”, objašnjava Fran Matija.

KAKO FUNKCIONIRA SIADUS?

Prve reakcije nakon provedene pilot-faze vrlo su pozitivne. Vrijednost projekta prepoznali su ne samo studenti s invaliditetom, kojima *SIADUS* olakšava svakodnevno studiranje, već i studenti-asistenti, koji svojim sudjelovanjem imaju priliku dati konkretan doprinos inkluzivnijem akademskom okruženju te razvijati društvenu odgovornost i empatiju.

„Prvi dojmovi su vrlo pozitivni. Studenti s invaliditetom prvi put dobivaju strukturiranu podršku koja nije prepuštena slučaju, nego se mogu osloniti na sustav putem kojega mogu jasno izraziti svoje potrebe i dobiti podršku u konkretnim svakodnevnim situacijama. S druge strane, studenti-asistenti dobivaju jednostavan način uključivanja i priliku da, asistirajući kolegama, steknu korisno iskustvo i, ovisno o modelu fakulteta, akademsko priznanje u vidu ECTS bodova. Za nas je pilot-projekt važan jer nam omogućuje da sustav dodatno prilagodimo stvarnim potrebama korisnika prije širenja na druge institucije”, ističe Fran Matija.

Model *SIADUS-a* temelji se na uključivanju studenata s istog fakulteta. To je važno zato što studenti-asistenti već poznaju prostor, raspored, način funkcioniranja nastave i svakodnevni ritam institucije.

„Student-asistent se uključuje tako da se prijavi u sustav, unese svoj raspored i označi vrste podrške koje može pružiti, primjerice podrška pri kretanju, dohvaćanju predmeta, administrativnim procedurama, bilješkama ili drugim oblicima podrške. Student s invaliditetom također unosi svoj raspored i potrebe, a algoritam zatim na temelju tih i popratnih kriterija pronalazi najoptimalnije parove za taj dan. Koordinator na fakultetu ima nadzor nad cijelim procesom, može potvrditi ili prilagoditi predložene parove i pratiti provedene suradnje. Ideja nije zamijeniti ljudski odnos tehnologijom, nego tehnologijom olakšati organizaciju i učiniti podršku pouzdanijom”, objašnjava Leon kako funkcionira prijava u sustav.

MEĐUNARODNO PRIZNANJE I NOVI USPJESI

Uz brojne fakultetske obveze, Leon i Fran vrlo su posvećeni razvoju te predstavljanju projekta na raznim stručnim skupovima. Nedavno su projekt predstavili na konferenciji *PODIM* u Mariboru, jednom od najvećih *startup & tech* događaja u regiji.

„*PODIM* je zanimljivo i korisno iskustvo jer smo *SIADUS* predstavili u okruženju u kojem se okupljaju *startupi*, investitori, mentori i ljudi iz tehnološkog sektora. Vratili smo se s vrlo pozitivnim dojmovima, ali i s potvrdom da problem koji rješavamo nije lokalnog karaktera. Razgovori koje smo ondje vodili pokazali su nam da tema inkluzivnog obrazovanja i digitalne podrške studentima s invaliditetom postoji i izvan Hrvatske. Stekli smo nove kontakte, perspektive i potvrdu da *SIADUS* ima potencijal za širenje izvan nacionalnog okvira. Takva događanja nas dodatno motiviraju jer vidimo da ono što radimo ima smisla i u širem europskom kontekstu”, vjeruje Leon u budućnost i održivost ovoga projekta. Na nedavno održanom dvodnevnom stručnom skupu *Inkluzija i različitost: osnaživanje akademske zajednice* na Sveučilištu u Zagrebu dvojac s Ekonomskoga fakulteta dobio je priznanje za najbolji poster, o kojem su odlučivali sami sudionici skupa anonimnim *online* glasanjem. Uz to, Fran Matija dobio je i Rektorovo priznanje za izniman akademski uspjeh i doprinos inkluzivnom obrazovanju razvojem projekta *SIADUS*.

„Ova priznanja nas motiviraju za daljnji rad jer pokazuju da akademska zajednica prepoznaje važnost onoga što radimo. Priznanje za najbolji poster posebno nam je drago jer su o njemu odlučivali sami sudionici skupa. To znači da su ljudi koji se bave temama inkluzije, pristupačnosti i visokog obrazovanja prepoznali vrijednost *SIADUS-a* kao konkretnog rješenja. Rektorovo priznanje za mene je osobno velika čast, ali ga ne doživljam samo kao individualno priznanje. Ono je potvrda da rad na inkluzivnom obrazovanju ima stvarnu vrijednost i da studentske inicijative mogu pokrenuti ozbiljne promjene. Nama je to dodatna motivacija da *SIADUS* nastavimo razvijati još odgovornije i ambicioznije”, ističe Fran.

Studenti Krasnić i Benković osvojili su brojne pohvale i priznanja

EUG SALERNO 2026.

Jedanaest medalja i prvo mjesto u Europi

Studenti s 24 sastavnice Sveučilišta u Zagrebu nastupili su u dvanaest sportova i s Europskih sveučilišnih igara vratili se kao najuspješnija institucija po broju osvojenih odličja

PIŠE: Mate Vukšić
SNIMIO: EUSA

Osme Europske sveučilišne igre održavale su se od 18. srpnja do 1. kolovoza 2026. u talijanskom Salernu. Program je obuhvatio trinaest sportova: košarku, košarku 3x3, rukomet, rukomet na pijesku, odbojku, odbojku na pijesku, futsal, nogomet, tenis, stolni tenis, badminton, padel i ragbi 7, a u Salernu je došlo 3889 studenata sportaša sa 171 sveučilišta iz 31 države. Sveučilište u Zagrebu poslalo je jedno od najbrojnijih izaslanstava i nastupilo u dvanaest od trinaest sportova; izostao je jedino ragbi 7. U nogometu je nastupila samo ženska reprezentacija, a u svim ostalim sportovima i muška i ženska. Reprezentacije su sastavljene od studenata s 24 sastavnice, što govori o širini na kojoj akademski sport na Sveučilištu počiva. Igre su završene onako kako se i priželjkivalo. Sveučilište u Zagrebu prvo je po broju osvojenih medalja: jedanaest odličja, od toga tri zlatna, tri srebrna i pet brončanih. Uz njih, ekipe Sveučilišta čak su jedanaest puta igrale četvrtzavršnicu – podatak koji govori više od same medaljne tablice.

LOV NA MEDALJE OTVORILE SU STOLNOTENISAČICE

Stolnotenisačice Sveučilišta u Zagrebu odigrale su turnir koji je donio četiri medalje. U ekipnom dijelu natjecanja skupinu su prošle kao drugoplasirane, u četvrtzavršnici svladale su Sveučilište u Kölnu rezultatom 3:1 i osigurale medalju. U poluzavršnici protiv Sveučilišta u Ljubljani nedostajalo je malo sreće, pa je ekipni turnir zaključen brončanom medaljom.

Najuspješniji par turnira bile su Marta Vukelić i Dora Ćosić. Prva dva susreta, protiv Ekonomskoga sveučilišta u Wrocławu i Armenskoga ekonomskoga sveučilišta, dobile su bez izgubljenoga seta (3:0), a istim su rezultatom prošle i Sveučilište u Portu u poluzavršnici. U završnici su ih ponovno čekale studentice Sveučilišta u Ljubljani i vodstvo od 0:2 u setovima. Nisu odustale – okrenule su susret i pobjedom 3:2 donijele zlato Sveučilištu u Zagrebu u konkurenciji parova. U pojedinačnoj konkurenciji ždrijeb je Doru Ćosić i Martu Vukelić spojio već

u poluzavršnici. Prošla je Dora Ćosić, koja je istim tempom nastavila i u završnici, pobijedila predstavnicu Sveučilišta u Parizu i osvojila zlatnu medalju. Marta Vukelić turnir je zaključila brončanom medaljom.

Stolnotenisači su u ekipnom natjecanju za prvoga protivnika dobili domaćina, Sveučilište u Salernu, i pobijedili 3:0. Isti rezultat postigli su i protiv Njemačkoga sportskoga sveučilišta u Kölnu te kao prvi u skupini u četvrtzavršnici izašli pred studente Sveučilišta u Pečuhu. U napetom susretu pobjeda je izmahnula mađarskoj ekipi koja je natjecanje završila kao europski viceprvak. U konkurenciji parova naši su studenti zaustavljeni u četvrtzavršnici, pa su oba para turnir završila na petom mjestu.

le zaustavilo ih je Mađarsko sveučilište sportskih znanosti (0:2), no u utakmici za treće mjesto nadigrali su domaćina iz Salerna i osvojili brončanu medalju. Titulu najkorisnijega igrača turnira zaslužio je Domagoj Kuliš.

FUTSAL: NASLOV EUROPSKIH PRVAKINJA I BRONCA

Ždrijeb je naše studentice smjestio u skupinu C, u kojoj su upisale dvije uvjerljive pobjede i jedan poraz. Kao drugoplasirane u četvrtzavršnici izašle su pred prvoplasirano Sveučilište Rey Juan Carlos – europske prvakinja 2022. i 2023. te brončane 2024. i 2025. Zaostatak od 0:3 nadoknadile su i susret dobile 4:3. U poluzavršnici ih je čekalo poljsko Sveučilište Adam Mickiewicz. Poljakinje su povele 1:0, ali su zagrebačke studentice do kraja susreta okrenule rezultat i prošle pobjedom 2:1. U završnici su dočekale portugalsko Sveučilište u Aveiru. Do poluvremena su stekle tri gola prednosti i susret mirno privele kraju – konačnih 4:1 i naslov europskih sveučilišnih prvakinja. U najbolju petorku turnira uvrštene su Lara Lucić, Lea Kolčić i Iva Bačić, a Iva Bačić proglašena je i najboljom vratarkom.

Studenti su skupinu otvorili tijesnim porazom od Sveučilišta u Seville (3:4), a potom sve preostale utakmice grupne faze pobijedili. U posljednjoj su tražili pobjedu za prolaz: dvije minute prije kraja Ivano-Frankivska viša škola za tjelesni odgoj vodila je 3:2, no uvođenjem vratara igrača došlo je do preokreta i pobjede 4:3. U četvrtzavršnici su brzim pogotkom usmjerili susret protiv češkoga Sveučilišta Jana Evangeliste Purkyněa i mirno ga završili s 5:1. Slijedila je hrvatska poluzavršnica protiv Sveučilišta u Splitu; malo je nedostajalo da se govori o reprizi Finalsa iz Poreča. U samom

Poredak sveučilišta po osvojenim medaljama

UNIVERSITY	COUNTRY	GOLD	SILVER	BRONZE	TOTAL
University of Zagreb	CRO	3	3	5	11
Zamojski Academy	POL	3	1	2	6
University of Strasbourg	FRA	3	0	2	5
University of Valencia	ESP	2	0	2	4
University of Bologna	ITA	2	0	0	2
Budapest University of Technology and Economics	HUN	2	0	0	2
University of Bordeaux	FRA	1	3	3	7
Vytautas Magnus University	LTU	1	2	3	6
University of Paris	FRA	1	1	2	4
University of Montpellier	FRA	1	1	0	2
Gazi University	TUR	1	1	0	2
German Sport University Cologne	GER	1	0	1	2
University of Split	CRO	1	0	0	1
University of Lyon	FRA	1	0	0	1
Karoli Gaspar University of the Reformed Church	HUN	1	0	0	1
University of Girona	ESP	1	0	0	1
University Pablo De Olavide	ESP	1	0	0	1

Izvor: <https://results.eusa.eu/index.php?page=medals&event=133&ln=en>

završetku Sveučilište u Zagrebu izjednačilo je na 2:2 i odvelo susret na jedanaesterce, gdje je sreća ovoga puta bila na strani starog rivala. U borbi za treće mjesto ponovno se pojavilo Sveučilište u Sevilli. Kada je bilo najvažnije, studenti su pokazali karakter i pobjedom 7:4 zakoračili na postolje s brončanom medaljom. U najbolju petorku turnira uvršten je kapetan futsalske reprezentacije Bruno Kovačić.

KOŠARKAŠI DO SREBRA

Košarkašima Sveučilišta u Zagrebu ždrijeb je dodijelio skupinu D, uz Politehničko sveučilište u Madridu, Sveučilište u Ostravi i Sveučilište u Ljubljani. Uz dvije uvjerljive pobjede, jedini poraz upisali su protiv susjeda iz Ljubljane. U četvrtzavršnici su Sveučilište Klaipėda pobijedili 97:74, a u poluzavršnici Pomorsku akademiju heroja Westerplattea 84:60 i izborili završnicu. U napetoj finalnoj utakmici protiv Sveučilišta u Bologni pobjeda je otišla protivniku razlikom od samo četiri koša, pa su zagrebački košarkaši osvojili drugo mjesto. Uz srebrno odličje, u Zagreb je stigla i nagrada za najkorisnijega igrača turnira, koju je zaslužio još jedan kapetan – Luka Cvitanović. Dobar turnir odigrale su i košarkašice, zaustavljene u četvrtzavršnici od Sveučilišta u Valenciji. U razigravanju za plasman od 5. do 9. mjesta pobijedile su Sveučilište u Montpellieru (61:51) i Nacionalno sveučilište Vasilja Stefanika iz Ukrajine (68:62) te natjecanje završile na petomu mjestu.

NOGOMETAŠICE DO PRVE POVIJESNE MEDALJE

Nogometašice su nastup otvorile pobjedom protiv Sveučilišta u Baselu (1:0). Druga utakmica grupne faze bila je neizvjesna do kraja, a pobjedu je odnijelo Sveučilište u Bordeauxu (4:3). U četvrtzavršnici su staloženom igrom svladale Politehnički institut u Coimbri (1:0). U poluzavršnici protiv Sveučilišta u Würzburgu susret je nakon regularnoga dijela ostao neriješen, a naše su studentice hladne glave prošle nakon jedanaesteraca. U završnicu su snage odmjerile sa Sveučilištem u Gironi. U borbenoj utakmici pobjeda je pripala španjolskoj ekipi (4:2), no nogometašice su osvojile drugo mjesto u Europi, što je prva medalja zagrebačkih nogometašica na europskoj sceni. Uz srebro su došle i dvije individualne nagrade: najbolja vratarka turnira je Mihaela Ban, a najkorisnija igračica Katari-na Đukić.

RUKOMETAŠI POTVRDILI PROŠLOGODIŠNJU BRONCU

Rukometaši su natjecanje otvorili pobjedom protiv Sveučilišta u Ljubljani, a u drugoj utakmici skupine protiv Sveučilišta Minho iz borbenoga susreta izvukli su bod. Kao drugoplasirani u četvrtzavršnici izašli su pred Sveučilište Duisburg-Essen i u napetoj utakmici zaslužio slavili. U poluzavršnici protiv Sveučilišta Stefan cel Mare iz Suceave nekoliko su se puta vraćali u susret protiv favorita turnira, no pobjeda im je izmaknula za nijanse.

U utakmici za treće mjesto protiv Sveučilišta u Oslu razliku su napravili već na početku i držali je do kraja te potvrdili prošlogodišnje brončano odličje. Titulu najboljega vratara turnira zaslužio je Dino Meter. Rukometašice su prošle skupinu, a u četvrtzavršnici zaustavilo ih je Mađarsko sveučilište sportskih znanosti. U razigravanju od 5. do 8. mjesta upisale su dva poraza i turnir završile na osmoj poziciji.

I U OSTALIM SPORTOVIMA MEĐU NAJBOLJIMA U EUROPI

Odbojkašice su zaustavljene u četvrtzavršnici i u razigravanju za plasman od 5. do 8. mjesta turnir završile kao šeste. Sličan je scenarij bio i kod odbojkaša, koji su završili sedmi. U padelu su sportaši zaustavljeni u četvrtzavršnici te su razigravali za pozicije od 5. do 8. mjesta. Padelasišice su turnir završile kao petoplasirane, padelaši kao sedmoplasirani. U košarci 3x3, u konkurenciji studenata, zagrebačka ekipa nije prošla skupinu, ali su sportaši kvalitetu pokazali u pojedinačnim disciplinama: Ivan Mucak postao je europski prvak u zakucavanjima, a Fran Došen europski viceprvak u tricama. Košarkašice 3x3 dobro su odradile skupinu, a u eliminacijskoj su utakmici zaustavljene razlikom od jednoga koša. Turnir su završile na desetoj poziciji. Badmintonasi su nastupili u ekipnoj konkurenciji, konkurenciji parova i pojedinačno. Najviše im je uspjeha donijela ekipna konkurencija, u kojoj su turnir završili na desetomu mjestu. Odbojkaši i odbojkašice na piješku okušali su se u konkurenciji 24 para i

u teškim uvjetima. Muška je ekipa turnir završila na 19., a ženska na 21. mjestu. Teniski turnir obilježile su vruće talijanske temperature. Nakon zahtjevnih susreta u skupini, studentice i studenti izborili su četvrtzavršnicu, a nakon poraza nastavili su razigravanje za plasman. Tenisači su osigurali šesto, a tenisačice osmo mjesto u Europi.

JOŠ DVA PRVENSTVA DO KRAJA SEZONE

Salerno nije kraj sezone. Reprezentacije Sveučilišta u Zagrebu čekaju još dva europska prvenstva: Europsko sveučilišno prvenstvo u borilačkim sportovima u Tirani (8. – 16. rujna) i Europsko sveučilišno prvenstvo u veslanju na Jarunu (26. – 29. kolovoza). Na Jarunu, pred svojom publikom, veslači imaju priliku za novi niz medalja, a mjesec dana poslije lov na odličja nastavljamo u Tirani. Kako god ta dva prvenstva završila, već sada možemo čestitati i zahvaliti studenticama i studentima te stručnim stožerima na iznimnoj međunarodnoj sportskoj sezoni. Nastavak sportskih uspjeha dolazi u sljedećim brojevima Akademskog lista. ///

Impressum

AKADEMSKI LIST

Novine Sveučilišta u Zagrebu

Redakcija:

Tatjana Klarić Beneta
Ana Konta
Branko Nad

Glavna urednica:

Katarina Tkalčić, mag. phil.

Nakladnik:

Sveučilište u Zagrebu

Za nakladnika:

prof. dr. sc. Stjepan Lakušić,
rektor

Nakladnički savjet:

prof. dr. sc. Tibor Pentek,
predsjednik,

prof. dr. sc. Dubravko Majetić,
prof. dr. sc. Tomislav Josip Mlinarić,
red. prof. art. Jasenka Ostojić

Adresa redakcije:

Trg Republike Hrvatske 14
Telefon: 01 4698 187
akademski@unizg.hr
www.akademski.hr

MEĐUNARODNA MOBILNOST | ERASMUS+ BIP PROGRAM

Polaznici 8. izdanja ESG Investment and Finance Summer Programma

Timski rad na djelu

Pet dana u Bilbao - od ESG teorije do poslovne prakse

Sudjelovanjem u Erasmus+ BIP Programu i međunarodnoj ljetnoj školi *ESG Investment and Finance* studenti Ekonomskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu imali su priliku povezati teorijska znanja s primjerima iz poslovne prakse, raditi u multikulturnim timovima te iz prve ruke doznati kako održive financije i odgovorno investiranje oblikuju suvremeni poslovni svijet

PIŠE: Ana Konta
FOTO: EFZG

Posjet Bilbao, slikovitom gradu u Baskiji na sjeveru Španjolske, i sudjelovanje na 8. ljetnoj školi *ESG Investment and Finance Summer Programme* zasigurno će ostati u lijepom sjećanju za deset studenata Ekonomskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Oni su od 15. do 19. lipnja s prof. dr. sc. Zoranom Krupkom i izv. prof. dr. sc. Petrom Sorićem, u sklopu Erasmus+ BIP programa sudjelovali u Ljetnoj školi odgovornog investiranja i održivih financija, koja se održavala na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta Deusto (**Deusto Business School**) u Bilbao.

Program je okupio studente i profesore s Ekonomskoga fakulteta Sveučilišta Deusto, Ekonomskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, studente MBA programa Sveučilišta u Cipru te studente s poljskoga Sveučilišta u Łódžu. Tijekom pet dinamičnih dana u međunarodnom okruženju sudionici su dobili priliku učiti, raspravljati, razmjenjivati znanja, iskustva i ideje te ostvariti poznanstva i suradnje s kolegama s drugih sveučilišta. U programu su sudjelovali studenti Teo Čop, Jakov Grković, Ivan Jagnjić, Filip Jančić, Tin Krstačić, Amina Mehelić, Ika Nemeth Gazdag, Ivan Saraga, Mía Štefanec i Josip Totić.

OD VIRTUALNE UČIONICE DO BILBAO

Prije dolaska u Bilbao studenti su aktivno sudjelovali u virtualnom dijelu programa – u online predavanjima i raspravama posvećenima temeljnim kon-

Sudionici programa ispred Deusto Business School

ceptima održivih financija i odgovornog investiranja – čime su stekli kvalitetnu podlogu za rad tijekom završnog dijela programa. Do početka programa u Bilbao trebali su napisati esej o temi održivih financija (*Sustainable Finance*) i dati kritički osvrt na panele s *Green Swan* konferencija 2021. – 2024. te ih povezati s europskom situacijom (EU taksonomija, uključenost ECB-a, rat u Ukrajini i na Bliskom istoku).

„Posjet je započeo dobrodošlicom akademskoga koordinatora Xabiera Mendizabala te obilaskom zgrade, njezinih

prostora i sadržaja za studente. Osim studenata s Ekonomskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, u programu su sudjelovali i studenti MBA programa Sveučilišta na Cipru te studenti Sveučilišta u Łódžu, a predavanja su održali razni stručnjaci iz poslovnog i akademskog svijeta. Nakon službenog otvorenja programa, podijeljeni smo bili u multikulturne timove s četiri-pet članova, u kojima smo surađivali do samog kraja programa. Prvi grupni zadatak bio je u sat vremena prodiskutirati naše eseje te pripremiti kratko petominutno usmeno izlaganje u kojem

smo trebali iznijeti najzanimljivije informacije koje smo naučili iz panela, izdvojiti zajedničke točke panela koje smo izabrali te dati svoje mišljenje o tome kako su izdvojeni problemi povezani s ESG-om”, objašnjava Ika Nemeth Gazdag, studentica 5. godine diplomskoga studija *Poslovna ekonomija*, smjer Menadžment. Kroz predavanja, panel-rasprave i timski rad sudionici su obrađivali niz aktualnih tema iz područja održivih financija i odgovornog ulaganja, među kojima su ESG investicijski portfelji, energetska tranzicija i dekarbonizacija, etično bankarstvo, upravljanje ESG rizicima, EU ETS tržište, financijska tehnologija (*fintech*), ulaganje s društvenim utjecajem (*impact investing*) te združni poslovni modeli.

ESG STRATEGIJE U PRAKSI

„U grupama smo analizirali različite ESG teme, pripremali prezentacije i raspravljali o primjerima iz prakse. Takav način rada pokazao se iznimno korisnim jer smo imali priliku čuti različita mišljenja, usporediti kako se pojedinim izazovima pristupa u različitim državama te razvijati vještine timskog rada. Imati priliku upoznati ljude iz različitih zemalja, razgovarati o njihovu načinu života, studiranju i svakodnevici te usporediti naše navike i razmišljanja, bilo je vrijedno iskustvo. Predavanja su bila iznimno kvalitetna i interaktivna, a posebno mi se sviđelo što su predavači često koristili i konkretne primjere iz poslovnog svijeta te smo tako mogli doznati kako društva u praksi provode ESG strategije, s kojim se izazovima susreću i na koji način europske regulative utječu na njihovo po-

* ESG je kratica za engleske riječi *Environmental, Social and Governance* (okoliš, društvo i korporativno upravljanje). Riječ je o skupu kriterija kojima se procjenjuje održivost i etičnost poslovanja jedne tvrtke, a danas se koristi kao ključni pokazatelj za investitore i donositelje odluka.

slovanje. Predavanja nisu bila monotona, već smo često ulazili u rasprave, postavljali pitanja i iznosili vlastita razmišljanja, zbog čega je cijelo iskustvo bilo puno zanimljivije”, ističe **Jakov Grković**, student 4. godine studija *Poslovna ekonomija*, smjer Analiza i poslovno planiranje. Program je, otkrivaju nam sudionici, otvorio brojna pitanja koja danas sve snažnije oblikuju suvremeni financijski sektor. Kako ESG kriteriji utječu na investicijske odluke, na koji način poduzeća mogu kvalitetno izvješćivati ne samo o financijskim nego i o nefinancijskim pokazateljima te kakvu ulogu u prijelazu prema održivijem gospodarstvu imaju banke, investitori, *fin-tech* rješenja i regulatori. Predavači su im rekli kako rijetko imaju priliku surađivati s toliko zainteresiranom grupom. Tijekom predavanja studenti su ulazili u rasprave, postavljali pitanja, uspoređivali poljsku, ciparsku i hrvatsku perspektivu o pojedinim problemima, sustave i generalne društvene stavove vezane uz ESG komponente.

ODLIČNA ATMOSFERA MEĐU SUDIONICIMA

„Atmosfera među polaznicima bila je odlična. Čak smo zajedno gledali utakmicu Hrvatska-Engleska, koja se igrala 17. lipnja. U popodnevним satima smo imali priliku razgledati Bilbao i otići do plaže Ereaga koja se nalazi u općini Getxo, otprilike 14 kilometara od centra. Uz povijesni centar grada Casco Viejo, neki od nas posjetili su i poznati Guggenheim muzej koji se nalazi u blizini zgrade Fakulteta”, otkriva studentica Ika.

BILBAO – GRAD KOJI NADAHNjuje

Bilbao, grad prepoznatljiv po vlastitoj transformaciji, inovacijama i otpornosti, bio je izvrsno mjesto za razgovor o održivim financijama, odgovornom investiranju i ulozi poslovnoga svijeta u

stvaranju dugoročne vrijednosti. Poznat po svojoj prekrasnoj arhitekturi, kulturi i gastronomiji, što ga čini jednim od najzanimljivijih odredišta u Španjolskoj, Bilbao je oduševio i Jakova. „Ono što ću možda i najviše pamtiti je sam Bilbao. Svaki slobodan trenutak između predavanja iskoristili smo za istraživanje grada. Obišli smo povijesnu jezgru Casco Viejo, šetali uz rijeku Nervión te u nekoliko navrata otišli do plaže u obližnjem Getxu. Grad me posebno oduševio svojom urednošću, arhitekturom i atmosferom. Sve je bilo iznimno čisto, uređeno i mirno, a javni prostori bili su puni ljudi koji su slobodno vrijeme provodili u šetnji, na terasama ili uz rijeku”, prisjeća se Jakov. Jednako zanimljivo bilo je promatrati i način života lokalnog stanovništva. „Ritam života”, svjedoči Jakov, „znatno se razlikuje od onoga na koji smo navikli u Hrvatskoj. Dan započinje nešto kasnije, ljudi ostaju vani do kasno navečer, a

grad u potpunosti oživi tek u večernjim satima.” „Fakultet je moderno opremljen i nudi brojne prostore za učenje, grupni rad i druženje studenata, ali istovremeno zadržava poseban karakter koji odražava njegovu dugu tradiciju i bogatu povijest. Već pri ulasku može se osjetiti spoj suvremenog obrazovanja i akademske tradicije, ponajprije zahvaljujući arhitekturi, predivnim umjetninama i vitrajima koji zbilja daju poseban osjećaj. Tijekom zajedničkih ručkova, večernjih šetnji i obilazaka grada stekao sam prijateljstva za koja vjerujem da će potrajati i nakon završetka programa. Menza i fakultetski kafić bili su mjesta na kojima smo svakodnevno provodili pauze između predavanja, a ljubaznost i srdačnost ljudi koji su ondje radili učinili su da se osjećamo kao kod kuće”, oduševljen je gostoprimstvom domaćina student Grković. **///**

Studenti su bili podijeljeni u međunarodne timove

U šetnji s kolegama

Rasprave o važnim temama i ESG strategiji

JAKOV GRKOVIĆ, sudionik ljetne škole *ESG Investment and Finance*
Najljepše iskustvo tijekom mog studiranja

„Sudjelovanje na *ESG Investment and Finance* BIP razmjeni u Bilbau bilo je zasigurno jedno od najljepših i najvrjednijih iskustava tijekom mog studiranja. Ujedno je predstavljalo i svojevrsnu uvertiru u razmjenu koja me očekuje ovaj zimski semestar u Beču te mi je pružilo priliku da prije iste iz prve ruke doživim kako izgleda studiranje u međunarodnom okruženju. Ovo iskustvo dodatno me motiviralo te se sada još više veselim nadolazećoj razmjeni jer sam shvatio koliko među-

narodni programi mogu obogatiti studentski život, kako u akademskom, tako i u osobnom smislu. Gledajući unatrag, jedino mi je žao što se nisam i ranije bio prijavio na neki od BIP programa i iskoristio priliku za sudjelovanje u sličnim međunarodnim mobilnostima. Upravo zato ovim putem želim potaknuti sve studente da se prijave na ovakve programe jer osim vrijednog akademskog iskustva pružaju i priliku za upoznavanje novih ljudi, kultura te stvaranje uspomena koje se pamte cijeloga života.”

IKA NEMETH GAZDAG, sudionica ljetne škole *ESG Investment and Finance*
Oduševljena sam organizacijom programa i pristupačnošću koordinatora

„Jako mi se svidjela organizacija programa te pristupačnost koordinatora Xabiera. Kvaliteta samih predavanja bila je odlična te mislim da smo zaista puno dobili iz ovog programa. Osim općeg znanja o temama, imali smo priliku ući i u specifičnosti te vidjeti kako neke stvari izgledaju u praksi. Kako je dio predavača bio iz poslovnog svijeta, na primjerima njihovih kompanija saznali smo kako koriste specifične instrumente, što im je važno za izvješćavanje o ESG-ju, koje su najvažnije regulative, kako one utječu na poslovanje itd.

Iznimno su me se dojmili i sadržaji fakultetske zgrade Deusto Business School. Postoji prostor za studente koji je namijenjen za učenje te se u njega može ući isključivo sa studentskom iskaznicom. Odmah pokraj se nalaze i centar karijera te klub alumna, a sam prostor za studente povezan je s prostorom na katu iznad, u kojem se nalaze uredi uprave te voditelja studija. Mislim da je ovo odlično jer studenti tako imaju sve što im treba na jednom mjestu.”

POTRESNO INŽENJERSTVO U ZAGREB DOVELO NAJVEĆE SVJETSKJE STRUČNJAKE

Potres ne možemo spriječiti, ali možemo odrediti gdje ćemo ulaganjem spasiti najviše života

Građevinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu bio je domaćin međunarodne *Global Earthquake Model* konferencije. O iskustvima nakon potresa 2020. godine, obnovi Zagreba i Banovine, ugroženosti kritične infrastrukture te obrazovanju novih stručnjaka govori izv. prof. dr. sc. Marta Šavor Novak sa Zavoda za tehničku mehaniku Građevinskoga fakulteta

PIŠE: Branko Nad

FOTO: Građevinski fakultet / GEM 2026

Zagreb je tijekom trodnevne konferencije *Global Earthquake Model* 2026. postao jedno od svjetskih središta potresnog inženjerstva. U prostorijama Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu okupili su se vodeći stručnjaci iz više od 40 država, dok je skup uživo i putem interneta pratilo približno tisuću sudionika. Raspravljalo se o novoj generaciji globalnih modela potresne opasnosti i rizika, budućoj izloženosti stanovništva i gradova, prekidima rada infrastrukture, mogućem raseljavanju ljudi te alatima za brzu procjenu posljedica neposredno nakon potresa.

Domaćinstvo takvog skupa za Građevinski fakultet, Sveučilište u Zagrebu i hrvatsku stručnu zajednicu mnogo je više od organizacijskog uspjeha. Ono potvrđuje da su iskustvo i znanje stečeni nakon zagrebačkog i petrinjskog potresa Hrvatsku učinili prepoznatljivijom na međunarodnoj karti potresnog inženjerstva. Istodobno, upozorava izv. prof. dr. sc. Marta Šavor Novak sa Zavoda za tehničku mehaniku Građevinskog fakulteta, međunarodno priznanje donosi obvezu da se raspoloživo znanje napokon sustavno pretvori u prevenciju, političke odluke i konkretna ulaganja.

„Sudjelovanje stručnjaka iz više od 40 država, uz još oko 800 stručnjaka koji su pratili prijenos uživo, značajno pridonosi međunarodnoj vidljivosti i ugledu našeg fakulteta, Sveučilišta u Zagrebu te hrvatske istraživačke i stručne zajednice u cjelini”, ističe Šavor Novak.

Nakon potresa 2020. godine hrvatski stručnjaci pokrenuli su niz aktivnosti usmjerenih na podizanje razine znanja o potresnom inženjerstvu, povezivanje znanstvene i stručne zajednice te jačanje suradnje s domaćim i međunarodnim institucijama. Među važnijim rezultatima je Hrvatska konferencija o potresnom inženjerstvu, koja je dosad održana tri puta, dok je sljedeće izdanje najavljeno za iduću godinu u Opatiji. U radu tih konferencija redovito su sudjelovali i stručnjaci GEM-a, koji su se mogli uvjeriti u kvalitetu hrvatskog znanstvenog i stručnog rada, ali i u organizacijske kapacitete domaćih institucija.

Suradnja je krajem prošle godine dodatno formalizirana sporazumom kojim je Hrvatski centar za potresno inženjerstvo postao službeni partner GEM-a i član njegove međunarodne upravljačke mreže javnih institucija.

„Sve navedeno potvrđuje da je Hrvatska nakon potresa 2020. postala vidljivija i prepoznatljivija na međunarodnoj karti potresnog inženjerstva. Međutim, to

Konferencija *Global Earthquake Model* 2026

Sudionike konferencije pozdravio je Domagoj Damjanović, dekan Građevinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

priznanje istodobno nosi i odgovornost da stečena iskustva i znanje pretvorimo u kvalitetnije procjene potresnog rizika, sustavnu prevenciju i konkretnije mjere za povećanje potresne otpornosti našeg društva”, upozorava profesorica.

GLOBALNI MODELI KAO PRILIKA ZA HRVATSKU

Global Earthquake Model razvija globalno usklađene podatke, modele, karte i alate za procjenu potresne opasnosti i rizika. U njegovu radu sudjeluju gotovo sve potresima ugrožene države, među kojima su SAD, Japan i Italija, no njegovo je djelovanje posebno važno za zemlje poput Hrvatske, koje još organiziraju vlastite podatke i razvijaju kapacitete za izradu cjelovitih nacionalnih modela.

Hrvatska od 2014. godine, izradom nekoliko nacionalnih procjena rizika od potresa u organizaciji Ravnateljstva civilne zaštite MUP-a, pokušava pratiti suvremene metode procjene. Podrška GEM-a, smatra Šavor Novak, mogla bi omogućiti presudne iskorake.

Posebno iskustvo već je stečeno u suradnji s Gradom Zagrebom. Od 2021. do 2023. provodio se projekt Potresni rizik Grada Zagreba, tijekom kojega je stvorena vrijedna baza podataka o građevinama te je primjenom GEM-ove suvremene metodologije procijenjen rizik za zgrade i stanovništvo. Projekt je osmišljen kao pilot za buduću procjenu rizika na razini cijele Hrvatske.

Građevinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Sudionici GEM 2026 konferencije

„Nadam se da ćemo ga, u suradnji s drugim institucijama i uz stručnu podršku GEM-a, uspjeti proširiti na nacionalnu razinu. Hrvatska uz takvu podršku može napraviti presudne iskorake – kaže sugovornica. GEM-ovi alati mogli bi poslužiti kao zajednička osnova za izradu nacionalne procjene potresnog rizika i određivanje prioriteta obnove i ojačanja postojećih građevina. No na konferenciji je jasno naglašeno da su globalni modeli važna zajednička osnova, ali da se za konkretne odluke moraju nadopuniti kvalitetnim nacionalnim i lokalnim podacima”, naglašava Šavor Novak.

Potresi u Zagrebu i na Banovini potvrdili su ono na što su stručnjaci upozoravali godinama: velik dio hrvatskoga građevinskog fonda star je i nije projektiran prema suvremenim načelima potresno otporne gradnje. Ranjivost pritom nije ograničena samo na povijesne zidane zgrade u gradskim središtima.

STAR GRAĐEVINSKI FOND I NEDOKUMENTIRANI ZAHVATI

Oštećene su obiteljske kuće, škole, fakulteti, bolnice i druge zgrade javne namjene, uključujući građevine koje bi upravo nakon potresa morale ostati operativne. Problem dodatno povećavaju nedovoljno održavanje i naknadni, često nedokumentirani zahvati kojima se može oslabiti nosiva konstrukcija. Značajan je i opseg nezakonite gradnje, o kojemu svjedoči gotovo milijun za-

htjeva podnesenih u prvom valu legalizacije.

„Potresi su, nažalost, potvrdili ono na što smo upozoravali već dugi niz godina. Mnoge zgrade nisu projektirane i građene prema suvremenim načelima potresno otporne gradnje. Dodatni su problem nedovoljno održavanje te naknadni, često nedokumentirani zahvati kojima se može oslabiti nosiva konstrukcija”, objašnjava profesorica.

Jedan od najvećih nedostataka hrvatskog sustava jest nepostojanje objedinjene i dovoljno detaljne nacionalne baze podataka o građevinama. U takvoj bi se bazi morali nalaziti podaci o konstrukciji, godini izgradnje, materijalu, broju etaža, namjeni i broju korisnika. Bez njih je teško pouzdano procijeniti koje su zgrade najranjivije i uspostaviti objektivni redoslijed njihova pojačanja i obnove.

Prednost bi morale imati škole, bolnice, vatrogasne postaje i druge zgrade kritične infrastrukture, čija funkcionalnost nakon potresa može biti presudna za spašavanje ljudi i cjelokupan odgovor na katastrofu.

Hrvatska trenutačno provodi opsežnu obnovu zgrada oštećenih u potresima i ima opću strategiju upravljanja rizicima od katastrofa. Sljedeći bi korak, međutim, morao biti operativan, dugoročan i stabilno financiran nacionalni program sustavnih pregleda, procjene potresne otpornosti, prioritizacije i pojačanja postojećih ranjivih zgrada.

Najveći problem hrvatskog sustava pritom nije nedostatak stručnog znanja. Slabost je u nepostojanju trajnog i operativnog mehanizma kojim bi se znanje, podaci i procjene rizika redovito pretvarali u državne prioritete, dugoročne programe i ulaganja u prevenciju

izv. prof. dr. sc. Marta Šavor Novak

PREVENCIJA S VREMENOM PONOVO PADA U DRUGI PLAN

Zagrebački i petrinjski potres bili su velika lekcija za cijelo društvo. Povećano je znanje u području potresnog inženjerstva, ojačana svijest građana, razvijeni su novi obrazovni programi te pokrenuti brojni znanstveni i stručni projekti, kojih prije potresa nije bilo u takvom opsegu. Dio iskustava nedvojbeno je pretvoren u trajnije znanje i bolju praksu. Ipak, Hrvatska je još u procesu oporavka, dok veće aktivnosti u preventivnom upravljanju rizikom tek slijede. Većina resursa razumljivo je usmjerena na obnovu već oštećenih zgrada, a znatno manje na one koje u potresima 2020. nisu bile oštećene, ali su zbog starosti, konstrukcijskog sustava, održavanja ili namjene potencijalno izrazito ranjive. „Što vrijeme od potresa više odmiče, to je veća opasnost da će prevencija ponovno pasti u drugi plan. Svijest o potresnom riziku s vremenom opada”, upozorava profesorica. Kod postojećih građevina često se više potiče energetska nego potresna obnova. Javni pozivi zato bi trebali podupirati integrirane zahvate jer, kako ističe Šavor Novak, nije racionalno ulagati u energetsku učinkovitost, a istodobno zanemariti potresnu otpornost ili sigurnost u slučaju požara.

STEČENO ZNANJE I ISKUSTVO PRENIJETI MLADIMA

Prema riječima profesorice Šavor Novak, Hrvatska danas ima velik broj kvalitetnih inženjera sposobnih pronaći optimalna rješenja obnove, iako se u praksi pojavljuju i manje kvalitetni projekti i izvedbe. Zato se studijski programi postupno mijenjaju i uvode novi sadržaji iz potresnog inženjerstva. Na Građevinskom fakultetu prije nekoliko godina pokrenut je poslijediplomski specijalistički studij Potresno inženjerstvo, koji je već obrazovao prve specijaliste iz tog područja. Od iduće akademske godine na diplomskom studiju počinje se izvoditi i novi modul Održiva gradnja i potresno inženjerstvo, povezan s ciljevima Nacionalnog plana oporavka i otpornosti usmjerenima na osiguravanje kvalificirane radne snage za energetske i poslijepotresnu obnovu. Krajem kolovoza bit će organizirana i dodatna edukacija inženjera o procjeni oštećenja i uporabljivosti zgrada nakon potresa. „Možemo reći da Hrvatska ima vrlo kvalitetnu stručnu bazu, ali znanje se mora kontinuirano razvijati i obnavljati. Ne smijemo zaboraviti prijenos neprocjenjivih iskustava stečenih nakon potresa 2020. godine na mlađe generacije”, poručuje profesorica.

Najveći problem hrvatskog sustava pritom nije nedostatak stručnog znanja. Slabost je u nepostojanju trajnog i operativnog mehanizma kojim bi se znanje, podaci i procjene rizika redovito pretvarali u državne prioritete, dugoročne programe i ulaganja u prevenciju. Velik dio tih aktivnosti preuzeo je Hrvatski centar za potresno inženjerstvo, ali dok se sustav u potpunosti ne uspostavi, ostaje opasnost da će se Hrvatska potresnim rizikom ponovno intenzivnije baviti tek nakon neke buduće katastrofe. „Dok traje obnova oštećenih zgrada, što je nužno i razumljivo, moramo pripremati sljedeći korak. Nadam se da će se nakon njezina dovršetka krenuti u strateško i ciljano pojačanje oštetljivih zgrada u cijeloj državi. Bez kvalitetnih podataka teško je objektivno odrediti gdje su ulaganja najpotrebnija i gdje bi mogla najviše smanjiti očekivane ljudske i materijalne gubitke”, kaže sugovornica.

RUŠEVINE BI MOGLE BLOKIRATI PROMETNICE I HITNE SLUŽBE

Procjena posljedica snažnog potresa mora obuhvatiti i promet, infrastrukturu, raseljavanje stanovništva te različite lančane učinke. U okviru jedne od studija za saniranje posljedica potresa stručnjaci Građevinskog fakulteta analizirali su moguća urušavanja dijelova zgrada na evakuacijske putove u Zagrebu. Rezultati su pokazali da bi u potresu snage povijesnog zagrebačkog potresa iz 1880. dio prometnica, posebno u gusto izgrađenim povijesnim dijelovima grada, mogao biti djelomično ili potpuno zakrčen ruševinama. Time bi se otežali evakuacija stanovništva, pristup hitnih službi, spašavanje ljudi i doprema pomoći. Slični bi se problemi mogli pojaviti u Dubrovniku, Splitu, Rijeci i drugim gradovima smještenima na područjima izražene potresne opasnosti. Osobito su ranjive povijesne jezgre s uskim ulicama, gusto postavljenim zgradama i velikim udjelom starijih zidanih građevina. „Dodatni je problem što je značajan dio zgrada kritične infrastrukture izgrađen prije uvođenja prvih seizmičkih propisa 1964. godine, nakon katastrofalnog potresa u Skoplju. Među njima su bolnice, škole, vatrogasne postaje, zgrade javne uprave i druge građevine koje bi nakon potresa morale ostati funkcionalne”, upozorava Šavor Novak. Nije dovoljno samo spriječiti rušenje zgrade. Moraju ostati operativne njezine instalacije, oprema, komunikacijski sustavi,

JASAN REDOSLIJED KORAKA PRIJE NOVOG VELIKOG POTRESA

Iako je uspostava cjelovitog sustava dugotrajan zadatak koji zahtijeva koordinirani rad mnogih institucija, redoslijed potrebnih koraka, prema riječima Marte Šavor Novak, razmjerno je jasan. Prvi bi korak trebala biti uspostava kvalitetne, objedinjene i redovito ažurirane nacionalne baze podataka o građevinama. Bez nje nije moguće pouzdano procijeniti rizik ni objektivno odrediti prioritete pojačanja. Posebno treba evidentirati i pregledati kritičnu infrastrukturu, građevine u kojima boravi velik broj ljudi te ključne prometne, energetske, vodne i komunikacijske sustave koji nakon potresa moraju ostati funkcionalni. Sljedeći je korak donošenje dugoročnog, operativnog i stabilno financiranog nacionalnog programa smanjenja potresnog rizika, s jasno utvrđenim prioritetima, rokovima, odgovornostima i izvorima financiranja. Istodobno treba pratiti razvoj novih metoda i materijala za pojačanje postojećih konstrukcija, osobito rješenja prilagođenih kulturnoj baštini, te razvijati alate za brzu procjenu posljedica neposredno nakon potresa. Važnu ulogu u provedbi tih aktivnosti ima Hrvatski centar za potresno inženjerstvo, koji se kontinuirano kadrovski i institucionalno razvija, osigurava središte znanja te upozorava sve dionike na mjere koje je potrebno provesti. „Potres ne možemo spriječiti niti možemo sve zgrade odjednom pojačati. Možemo, međutim, na temelju dobrih podataka i pouzdane procjene rizika odrediti gdje su posljedice potencijalno najveće i sustavno ulagati ondje gdje ćemo spasiti najviše života i najbolje očuvati funkcioniranje društva”, zaključuje izv. prof. dr. sc. Marta Šavor Novak.

pristupne prometnice te opskrba električnom energijom i vodom. Ugroženi mogu biti i mostovi, ključni prometni čvorovi, željeznička infrastruktura, sustavi vodoopskrbe i odvodnje, plinovodi te elektroenergetske i telekomunikacijske mreže. Oštećenje samo jednog dijela sustava može pokrenuti lanac posljedica: prekid prometa i opskrbe, požare, otežano djelovanje hitnih službi, privremeno zatvaranje bolnica i škola te dugotrajnije raseljavanje stanovništva.

MODELI POSTOJE, PROBLEM SU PODATCI

Suvremeni modeli danas mogu procijeniti broj oštećenih i srušenih građevina, novčane gubitke, broj poginulih i ozlijeđenih, broj ljudi koji bi mogli ostati bez doma te okvirne potrebe za smještajem i spašavanjem. Procjene se mogu izrađivati unaprijed, za različite scenarije, ali i neposredno nakon stvarnog potresa, čim postanu dostupni podaci o njegovoj lokaciji, magnitudi i zabilježenim ubrzanjima tla. Pouzdanost modela, međutim, izravno ovisi o kvaliteti ulaznih podataka. Bez točnih podataka o godini izgradnje, materijalu i konstrukcijskom sustavu, broju etaža, namjeni zgrade i broju ljudi koji u njoj borave ni rezultat procjene ne može biti dovoljno pouzdan. Mnoge državne i lokalne institucije imaju vlastite baze, ali one često nisu povezane, usklađene ni dostupne na razini pojedine zgrade. Dio podataka Državnog zavoda za statistiku, primjerice, dostupan je samo na agregiranoj prostornoj razini, što ograničava njihovu uporabu u detaljnim modelima. „Potreban je koordiniran rad svih institucija koje prikupljaju i vode podatke o građevinama, stanovništvu i infrastrukturi. Potrebna je i jasna politička odluka kojom bi se omogućilo njihovo povezivanje, standardiziranje i korištenje za procjenu rizika. Istraživači takve modele ne izrađuju radi samih istraživanja, nego kako bi državi, gradovima i civilnoj zaštiti osigurali kvalitetnu podlogu za donošenje odluka”, naglašava profesorica. Koliko brzi modeli mogu biti pokazao je primjer s održane konferencije. U vrijeme njezina trajanja dogodio se potres u Vene-

zueli, nakon kojega su stručnjaci GEM-a noćima analizirali moguće posljedice koristeći prethodno razvijene modele. –Danas imamo vrlo napredne modele. No, bez kvalitetnih podataka o građevinama ni oni nam ne mogu dati dovoljno pouzdane rezultate za civilnu zaštitu i određivanje prioriteta – zaključuje Šavor Novak.

OBNOVA POJEDINAČNIH ZGRADA UMJESTO CIJELIH BLOKOVA

Nakon zagrebačkog i petrinjskog potresa stečeno je znatno više znanja i praktičnog iskustva. Kao pozitivan rezultat profesoricca izdvaja brzo uključivanje velikog broja stručnjaka u preglede oštećenih zgrada, intenzivne aktivnosti znanstvene zajednice, povezivanje znanosti i struke te postupno unaprijeđivanje regulative i smjernica za projektiranje i obnovu. Na brojnim zgradama provedena je konstrukcijska obnova kojom je povećana njihova sigurnost, a prikupljena iskustva bit će iznimno vrijedna za buduće intervencije. No obnova nije samo tehničko pitanje odabira konstrukcijskog rješenja. Ona uključuje vlasničke odnose, različite mogućnosti i interese suvlasnika, konzervatorske zahtjeve, privremeni smještaj stanovnika, financiranje te brojne administrativne i društvene aspekte. Ti „netehnički” problemi često su bili jednako zahtjevni kao i samo projektiranje pojačanja. Jedna od propuštenih prilika jest činjenica da se obnova u centru Zagreba uglavnom provodila na razini pojedinačnih zgrada, dok se rjeđe razmatrala obnova cijeloga bloka. U povijesnim jezgrama zgrade su povezane ili vrlo blizu te tijekom potresa mogu nepovoljno djelovati jedna na drugu, uključujući međusobno sudaranje. A obnova ne bi trebala značiti samo vraćanje zgrade u prvobitno stanje. Ona mora biti prilika za dugoročno povećanje sigurnosti i otpornosti cijele zajednice. Odgovornost pritom ne pripada samo institucijama i stručnjacima. Građani bi trebali redovito održavati zgrade u kojima žive i paziti da zahvatima kojima poboljšavaju izgled ili funkcionalnost prostora ne naruše nosivu konstrukciju i potresnu otpornost građevine, poruka je naše sugovornice s Građevinskog fakulteta. ///

ZAGREB DOMAĆIN 73. ORCA KONGRESA

Više od 300 stručnjaka iz cijeloga svijeta raspravljalo o sadašnjosti i budućnosti oralnoga zdravlja

PIŠE: prof. dr. sc. Hrvoje Jurić, dr. med. dent.

O d 24. do 27. lipnja 2026. Zagreb je bio središte svjetske znanstvene i stručne zajednice posvećene istraživanju karijesa i oralnoga zdravlja. U hrvatskomu glavnom gradu održan je 73. ORCA kongres (Organisation for Caries Research), jedan od najvažnijih međunarodnih skupova koji svake godine privuče istraživače, kliničare, nastavnike i stručnjake koji se intenzivno bave zubnim karijesom.

Kongresu je nazočilo 320 sudionika iz 45 zemalja svijeta, čime je Zagreb tijekom ta četiri dana postao središtem svjetske karijesologije te različitih perspektiva, iskustava i ideja koje znanstvena zajednica uvijek nosi sa sobom. Kongres se održavao u hotelu Sheraton Zagreb, a organiziran je uz bogat znanstveni i društveni program. Program su činila 3 ekspertna simpozija, središnji okrugli stol kojemu su prethodila tri predavanja istaknutih stručnjaka o sadašnjosti i budućnosti karijesa na globalnoj razini te 155 znanstvenih prezentacija u različitim posterskim i oralnim oblicima izlaganja.

ZNANOST, RAZMJENA ISKUSTAVA I NOVE SURADNJE

73. ORCA kongres pružio je sudionicima priliku za predstavljanje najnovijih rezultata istraživanja iz područja karijesologije, epidemiologije i prevencije bolesti usne šupljine te suvremenih sveobuhvatnih pristupa očuvanju oralnoga zdravlja. Kako je već rečeno, bogati program kongresa činila su pozivna predavanja, simpoziji, usmena izlaganja i posterske prezentacije uz vrlo žive i interaktivne rasprave, što ovom skupu daje posebnu vrijednost. Valja istaknuti i tradiciju ORCA kongresa, jer je to jedini kongres u dentalnoj medicini koji je u svojoj povijesti doživio već 73. izdanje, što govori o njegovoj snazi i stručnoj vrijednosti te znanstvenoj svježini, koja se potvrđuje svake godine potkraj lipnja ili početkom srpnja od davne 1954. godine, kada je održan prvi ORCA kongres.

Posebna je vrijednost ovakvih međunarodnih skupova mogućnost neposredne razmjene znanja i iskustava. Sudionici su tijekom kongresa intenzivno raspravljali o aktualnim znanstvenim spoznajama, predstavljali rezultate svojih istraživanja te otvarali prostor i kreirali timove za nove međunarodne projekte i suradnje. Opsežan program potvrđuje i Knjiga sažetaka 73. ORCA kongresa, koja donosi sve rezultate istraživanja predstavljenih u Zagrebu, a ista će biti objavljena u prestižnom časopisu *Caries Research* s visokim čimbenikom odjeka.

ZAGREB KAO MJESTO SUSRETA SVJETSKE KARIJESOLOGIJE

Domaćinstvo ORCA kongresa značajno je priznanje hrvatskoj znanstvenoj i akademskoj zajednici. Predsjednik lokalnog

Svečano otvorenje 73. ORCA kongresa u Hrvatskom narodnom kazalištu

organizacijskog odbora bio je je prof. dr. sc. Hrvoje Jurić, a značajan doprinos organizaciji dali su i Stomatološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu te svi članovi lokalnog organizacijskog i znanstvenog odbora. Svoju potporu kongresu dali su i mnogi važni čimbenici i institucije na državnoj i lokalnoj razini svojim pokroviteljstvom: predsjednik Republike Hrvatske Zoran Milanović, Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Sveučilište u Zagrebu te Turistička zajednica Grada Zagreba, koji su prepoznali vrijednost i važnost ovoga kongresa.

Zagreb je tijekom tih nekoliko dana postao mjesto na kojem su se povezali znanost, suradnja i prijateljstvo. Iznimno je važno istaknuti kako ORCA nije samo znanstvena organizacija i godišnji kongres, nego međunarodna zajednica čiji članovi zajednički kreiraju uvjete za nove ideje, projekte i suradnje, motivirajući i mentorirajući mlade znanstvenike koji tek započinju svoje karijere.

MLADI ISTRAŽIVAČI U SREDIŠTU POZORNOSTI

Važan dio kongresa bio je posvećen mladim istraživačima, studentima i znanstvenicima na početku karijere. Upravo su kongresi poput ORCA-e prilika za

predstavljanje vlastitih rezultata međunarodnoj publici, razmjenu iskustava s drugim kolegama i uspostavu kontakata koji često prerastaju u buduću znanstvenu suradnju. O važnosti sudjelovanja mladih istraživača svjedoče i brojna usmena i posterska izlaganja, predstavljena tijekom zagrebačkoga kongresa, gdje je nagrađeno i najbolje istraživanje mladog znanstvenika do 35 godina starosti.

VIŠE OD ZNANSTVENOGA PROGRAMA

Uz znanstveni dio, kongres je sudionicima ponudio i bogat društveni program. Službeni program uključivao je svečano otvaranje u impresivnoj zgradi Hrvatskoga narodnog kazališta, nacionalnu večeru u prostoru Muzeja grada Zagreba te gala večeru u Kristalnoj dvorani hotela Westin, čime je dodatno naglašena važnost neformalnog povezivanja sudionika. Pritom su sudionike zabavljali Soul Fingers i ORCA band, koji je sastavljen od istaknutih članova ORCA-e. Upravo je spoj vrhunske znanosti, međunarodne suradnje i gostoprimstva grada Zagreba dao posebnu vrijednost ovogodišnjem susretu. Za mnoge sudionike kongres nije bio samo prilika za predstavljanje znanstvenih rezultata, nego i mogućnost upoznavanja novih kolega, stvaranja prijateljstava te pokretanja budućih zajedničkih znanstvenih projekata.

Zanimljiva rasprava tijekom središnjeg okruglog stola o sadašnjosti i budućnosti karijesa na globalnoj razini

Nacionalna večer u prostoru Muzeja grada Zagreba

Dodjela nagrade za najbolji znanstveni rad mladog znanstvenika do 35 godina starosti. Na slici su dobitnica nagrade Raissa Manoel Garcia iz Brazila i predsjednica ORCA-e prof. Gail Douglas

ORCA band u „akciji“ tijekom gala večere

TRAG KOJI OSTAJE NAKON KONGRESA

Završetkom 73. ORCA kongresa dokončana su četiri dana intenzivnih predavanja, rasprava i druženja, ali su otvorene brojne mogućnosti za daljnju suradnju. Kako je istaknuto u završnoj poruci organizatora, ideje razmijenjene u Zagrebu tek trebaju prerasti u nove projekte, znanstvene radove i rješenja koja će pridonijeti unaprjeđenju oralnoga zdravlja ljudi diljem svijeta. Održavanje 73. ORCA kongresa u Zagrebu stoga je bilo važno ne samo za hrvatsku dentalnu medicinu i znanost, nego i za međunarodnu zajednicu istraživača koja se bavi jednim od najvažnijih izazova oralnoga zdravlja suvremenog čovjeka. U konačnici, vjerujemo kako su sudionici pristigli iz svih krajeva svijeta ponijeli iz Zagreba nova znanja, kontakte i iskustva, a hrvatska je metropola još jednom potvrdila svoj potencijal kao mjesto održavanja velikih međunarodnih znanstvenih skupova na najvišoj razini. Svoj veliki doprinos dali su i volonteri studenti Stomatološkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, koji su svojim vrijednim radom učinili ovaj kongres nezaboravnim za sve sudionike.

O uspjehu ovoga skupa, koji je na nekoliko dana Zagreb učinio središtem svjetske dentalne medicine, svjedoči i potpora Sveučilišta u Zagrebu. Službeno otvorenje kongresa uveličao je prorektor Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Boris Brkljačić. Svojim prigodnim govorom na svečanom otvorenju, prorektor Brkljačić svima je želio uspješan rad i produktivan kongres, istaknuvši kako je riječ o događaju od iznimnog značaja za Sveučilište u Zagrebu. Time je još jednom potvrđena važnost međuresorne suradnje i prepoznatljivost našega Sveučilišta u stručnim i znanstvenim međunarodnim okvirima. ///